dānatōez.nō optet ꝙ dicere i-
ter hos. Soli eī heretici ſūt
excōicati.ſz ⁊ cū aliis p̄cipue
iudeis n̄ dz hr̄i domeſtica cō
uerſatio.⁊ p̄cipue idiote. Po
tes circa hmōi īterrogare ꝓ-
ut tibi videt̄.ſ.ſi habuit aliqđ
dubiū in his q̄ ſūt fidei. vicz
de ſacr̄o altaris ⁊ hmōi.⁊ ſi đ
ꝙ hz diſplicētiā nō ē curādū.
Si aūt volūtarie et ſpōte du
bitat eſſet mortale. Heretic⁹
q̇dem eſt excōicatus ⁊ nō p̄t
abſolui circa ſedem apl'icam.
vt p̄tz in ꝓceſſu curie. Itez re
ceptor credens vel fautor he-
reticoꝝ eſt excōicatuſ. extra đ
here.c.q̇cūqꝫ.li.vi.

Incipit ter-
tia ⁊ vltima ps ī q̄ tractat̄ de
mō intr̄rogādi ſm ſtat⁹ diuer
ſos pſonaꝝ.⁊ p̄mo ad ꝯiuga-
tos.c.i.⁊ hz.§.xxiij.

n Wnc ve-
ro formāde ſt̄ intr̄ro-
gatiōes ptinētes nō
ad oēs ſz ſolū ad q̄ſdā ſtatus
hoim.⁊ p̄mo ad ꝯiugatos i-
terrogādi ſūt n̄ oēs.ſz ꝓut vi
det̄. Si đ facto ꝯxerūt in ali-
q̄ cāu ꝓhibitꝗ mortale ē.qz ꝯ
ꝓhibitiōez. niſi igrantia facti
ꝓbabilis eos excuſaret. Sz
ſciendū eſt ꝙ ſūt q̄dā īpedim̄
ta q̄ īpediūt mr̄imoniū ꝯhen
dū et dirimūt iā ꝯctū q̇a nul
lū ē.qđ intelligēdū ē qn̄ dicta
īpedimēta p̄us int̄ eos inue-
niūt̄ q̄ꝫ ſit ꝯctū mr̄imoniū.et
ea ꝯtinent̄ i iſtis v̄ſib⁹. Error
ꝯditio votū cognatio crimē.
Cult⁹ diſpitas vis ordo liga
men honeſtas. Si ſis affiniſ
ſi forte coire nequibis. Hec
aſſociāde vetant cōnubia fa-
cta retractant. ¶ Pro horum
aliq̄li breuiſſima declaratōe.
¶ Nota ꝙ error intelligit̄ đ p
ſona n̄ đ fortuna vl' bonitate
cū.ſ.q̇s ꝯhit cū berta credēs
eē katherinā.cuz q̄.ſ.itēdebat
ꝯhere. Conditio intelligit̄ đ
ꝯditōe ſuili.ſ. cū q̇s ꝯhit cū
ſerua credēs eā eē liberā. Nā
ſi liber ꝯhit ſcient̄ cū ſerua tz
mr̄imoniū.⁊ ſil'r ſi ꝯhit ſuus
cū libera credens eſſe ſeruam
Idē videt̄ ſi ſeruus cū ſua lz
crederet̄ eē libera. Votū.ſ.ſo-
lēne p ꝓfeſſionem tacitam vl'
expreſſam alicui religioni ap
probate. tal' etiā eēt excōicat⁹
Cognatio q̄ eſt triplex.ſcz na
tural'.ſpūalis et legalis. Na-
turalis dr̄ conſanguinitas.⁊
h̄ hz tres lineas.ſ.aſcēdētiū.
vt pr̄ ⁊ au⁹ ⁊ hmōi.deſcendē

tiũ. vt filiꝰ nepos ⁊ hmõi. col
lateralium. vt frẽs ſorores et
hmõi. ⁊ hꝫ q̃libꝫ linea q̃ttuor
gradꝰ excluſiue p̃cipue colla
terales. nã int̃ aſcẽdẽtes ⁊ de
ſcẽdẽtes videt̃ eẽ ꝑpetua ꝓhi
bitio ħ eſt etiã excõicatõ. Co
gnatio ſpũalis hꝫ etiã tres g̃/
dus ⁊ ꝯ̃hit̃ in baptiſmo ⁊ cõ
firmatiõe. Primꝰ ẽ int̃ tenẽ/
tẽ ad baptiſmũ vel ꝯfirmatio
nẽ ⁊ eũ q̇ tenet̃. q̃ dr̃ pat̃nitas
vel filiatio. Scđs ẽ int̃ p̃rẽ
⁊ m̃rem carnalem eiꝰ qui tene
tur ⁊ eũ q̇ tꝫ cũ vxore eius. et
dr̃ cõpaternitas. Tertiꝰ eſt ĩ/
ter filios natales eiꝰ q̇ tꝫ ⁊ il/
lã q̃ tenet̃ ⁊ dicit̃ fraternitas.
Cognatio tertia. ſ. legal' q̃ fit
ꝑ adoptiõem hꝫ tres lineas l'
gradꝰ. Primꝰ ẽ int̃ ipꝫ adop
tãtẽ ⁊ filiã quã adoptauit ac
etiã filiã ipiꝰ adoptati. Secũ
dus eſt int̃ vxorẽ adoptãtis
⁊ ip̃m adoptatũ. ac etiã vxo/
rẽ adoptati ⁊ ip̃m adoptãtẽ
Tertiꝰ eſt int̃ filios naturaleſ
⁊ legitimos adoptantis ⁊ ip
ſum adoptatum. ⁊ hoc tm̃ cũ
ipi filij ſũt in p̃tãte patr̃. Cri
men iſtud qđ hꝫ dirimere ꝯ̃/
ctũ ⁊ ĩpedire ꝯ̃hẽdũ intelligi
tur tm̃ de duobꝫ criminibꝫ in
duobꝫ caſibꝫ. ¶ Primꝰ ẽ ꝙ cũ
mulier machiat̃ cũ effectu in

mortẽ vxoris alteriꝰ vt habe
at illũ in virũ. vel ecõtra vir ĩ
mortẽ alteriꝰ viri vt habeat il
lam in vxorem ⁊c̃. Secũdꝰ
cũ q̇s dat fidem alicui ꝯiuga
te ducere eã in vxorẽ poſt vi/
ri ſui mortẽ. ⁊ cũ iſta ꝓmiſſiõe
ſequitur adulteriũ. Cult' diſ
paritas vt ſi fidel' ꝯ̃hat cũ iu
dea vel pagana ꝑmanente in
infidelitate. ſecus ſi ꝯ̃heret cũ
heretica. nã tũc tꝫ. ſed cohabi
tare nõ debent ſi eẽt ei ꝑiculũ
incurrẽdi in hereſim. ⁊ pecca
uit mortalit̃ cõtrahens cũ ta
li. Vis. i. violentia. ſ. abſolu/
ta ĩpedit ⁊ dirimit. ⁊ ſil'r vio/
lẽtia ꝑ metũ q̇ p̃t cadere in cõ
ſtantẽ virũ. ⁊ ꝯtinet̃ in hꝰſu.
Stupri atq; ſtatꝰ ꝟberſ atq;
necſ. niſi poſtea đ inuito effi/
ciat̃ volũtariꝰ. Ordo ĩtelligi
tur đ ordine ſacro. i. ſubdya/
conatu. ⁊ ſup̄. ⁊ tal' ꝯ̃hens eẽt
excõicatꝰ. Greci in ſacris vti
pñt ꝯ̃cto. ſꝫ nõ pñt ꝯ̃here. Li
gamen. i. ſi ſit alteri ligatus ꝑ
ꝯiugiũ. etiã ꝑ ꝟba de p̃nti nõ
duꝫ ꝯſũmatũ. nam tal' nullo
mõ p̃t alteri m̃rimonial'r co/
pulari. niſi ille cũ q̇ ꝯtraxerat
ꝓfiteat̃ in aliquã religionem.
Et ſi recederet vnꝰ ꝯiugũ ita
ꝙ ꝑ multos ãnos alter nihil
audiret de eo non liceret altĩ

coutrabere. niſi ſciret de moꝛ/
te eiꝰ. Honeſtas.i.publice
honeſtatꝭ iuſticia que oꝛiť ex
ſponſalibꝫ ꝯtractis cū aliqua
cū q̄ poſtea nō ſequiť mͣrimo
niū ꝓpter moꝛtē vel aliā cām
naꝫ cū nulla ꝯſanguinea illiꝰ
vſq; ad quartū graduꝫ cōtra
here poteſt. Affinitas eſt ꝓ
ximitas q̄ ꝯtrahiť ꝑ eum qui
duxit vxoꝛem. et oēs conſan/
guineos vxoꝛis vſq; ad quar
tum graduꝫ. ⁊ vxoꝛem ipāꝫ ⁊
oēs conſanguineos viri eius
vſq; ad quartū gradū. nec il/
la mulier pōt ꝯtrahere cū ali/
quo. Et nota ꝙ affinitas
ꝯtrahiť etiā ꝑ foꝛnicariū co/
itum. ita ꝙ ille q̄ foꝛnicať cuꝫ
aliqua nō poteſt ꝯtrahere ma
trimoniuꝫ cū conſanguinea
aliq̄ eius vſq; ad q̄rtum gra/
dū. neq; illa mulier pōt ꝯtra/
here cū aliq̄ ꝯſanguineo foꝛ/
nicantis cū ipā vſq; ad q̄rtū
gradū. et ſcienter ꝯtrahēs in
hmōi gradibꝫ affinitatis eſt
excōicatꝰ. Si foꝛte coire ne/
quibis. Impotētia exercēdi
actū ꝯiugalē que pōt pꝛoue/
nire vel ex frigiditate natura
li. vel ex maleficio vł indiſpo
ſitione membꝛi genitalis viri
vel mulieris. De his oībꝫ im
pedimētis habes plene in q̄ꝛ
ta parte ſumme titulo.i. Sed
nota ꝙ nō optet nec expedit
interrogare oēs coniugatos
ſingillatim de his impedimē
tis ſed de illis tm̄ de quibus
poſſit p̄ſumptio haberi. et p̄/
cipue de impedimēto crimi/
nis vel cognationis vel pub
lice honeſtatis. ſed multo ma
gis ꝺ affinitate. Si tm̄ q̄s co
gnoſceret conſanguineam eiꝰ
cum qua iam cōtraxit ꝑ ver/
ba ꝺ pꝛeſenti. et multomagis
ſi iam cōſumauit matrimoni
um. matrimoniū q̄ dē tale nō
diuidiť. ſed amittit ius peten
di debitū. ita ꝙ petere nō po/
teſt abſq; moꝛtali peccato. te/
netur tamen reddere exactus
Idem de muliere q̄ ꝑmittit
ſe cognoſci a cōſanguineo vi
ri ſui. Si ꝟo anteq; cōtraxit
ꝑ verba de pꝛeſenti cum aliq̄
cognouit conſanguineaꝫ eiꝰ.
ita ꝙ ſemē admiſit intra clau
ſtra pudoꝛis non poteſt iam
habere illam. et ſi iam cōſum
maſſet cum illa non tenet ma
trimonium. nec in hoc poteſt
diſpenſari cum illa niſi per pa
pam. Unde ante diſpenſatio
nem ſemper peccat moꝛtali/
ter exigens et reddens debi/
tum ſciens dictum impedi/
mentum. Alter vero coniu/

gum neſciẽs excuſat̃ de pctõ ex ignorantia facti ꝓbabilis de his et oĩbus alijs qñ caſ⁹ occurrit vide plenius in ſu/mis. ¶ Si cõtraxit mr̃imo/niũ clandeſtine qꝛ mortale ẽ ꝑpter ꝓhibitõeꝫ eccleſie. Si habens votũ ſimplex cõtinẽtie contraxitqꝫ matrimoniuꝫ peccauit mortalit̃. niſi ſit diſpenſatus a papa pͥus. ⁊ tenet̃ adimplere votum vſqꝫ ad cõſummationem matrimonij. nam ipſo cõſummato impo/tens fit ad implendum. ⁊ ex/actus omnino tenetur reddere expreſſe vel interp̃tatiue petenti. ſed exigere non poteſt ſine diſpoſitione. alias peccat mortaliter. Si contraxit cuꝫ aliqua vel mulier cum aliquo per verba d̃ futuro. ⁊ poſt matrimonium cum aliqua con/traxit vel de futuro vel de preſenti mortaliter peccauit propter fractam fidem. niſi de cõmuni conſenſu mutuo ſe ab/ſoluerint. quod fieri debet p iudicium eccleſie. Uel niſi aliquis ſeptem caſuum ſuperuenerit. quibus ſolui poſſunt ſponſalia. quod habes ĩ ſummis. Si poſt matrimonium contractum per verba de preſenti contraxit cum aliq̃ mortaliter peccauit. nec tenet̃ ma/trimonium etiam ſi eſſet conſummatum. ⁊ filios genuiſſꝫ ſed oportet redire ad primũ. niſi ille cum quo prius cõtractum eſt ingreſſus eſſet religionem ibideꝫ profeſſus. vl̃ ni/ſi cum eo papa diſpenſaſſet ĩ ſecũdo. in quo tamẽ ſm theologos diſpenſare non poteſt. ſed quia difficile eſt diſputa/re de poteſtate pape ſi ſine ſb/reptione obtenta eſt forſitan tranſire poteſt. ¶ Si contra/xit matrimonium. vel filios. vel filias iunxit matrimonio ante etatem legitimam. quia prohibitum eſt Etas autem legitima ſm iura eſt in duodecimo anno ſi eſt femina. in q̃rtodecimo ſi eſt maſculus. ſci/licet ad contrahenduꝫ per v̱/ba de preſenti. ⁊ ad conſum/mandum matrimonium.

¶ Si conſummauit matri/monium ante benedictioneꝫ nuptiarum eſt mortale. vbi ſcilicet conſuetum eſt benedici nuptias. quia contra pro/hibitionem eccleſie.

¶ Et hic aduertendum eſt. Quamuis ſponſi non con/ſumment matrimonium cuꝫ ſponſis ante benedictionem in multis tamẽ locis multas

turpitudines ⁊ corruptelas
faciūt cū eis· illas viſitando
vn̄ īterrogandū eſt ꝺ̄ his vbi
iſta repiūt̃. Si celebrauit nu
ptias tp̄e ꝓhibito ab eccleſia
q꜡ mortale ē̄. Tp̄a aūt ꝓhibi/
ta ſunt iſta. ſ. ab aduentu vſqꜫ
ad epiphaniā. ⁊ a ſeptuageſi/
ma vſqꜫ ad octauā paſce. ⁊ a
trib꜡ dieb꜡ an̄ aſcenſionē vſqꜫ
ad octauam penthecoſtes ex
cluſiue·

¶ De actu et peccatis cōmiſ/
ſis in eodem.

ſ Ciendū eſt ꝙ ī actu ħ
ꝯiugali aliq̄ fiūt vbi ē
dubiū vtrū ſint mor/
talia an venialia. Aliq̄ vero
ſunt que ſunt manifeſte mor/
talia. Aliq̄ in q̇bus eſt venia/
le. Aliq̄ ī q̇bus nullū pctm̄ ē.
¶ Primo q̇dē mortale ē ſi ex/
erceat̃ tal' actꝰ extra vas ꝺ̄bi/
tū. vl' etiā ſi intra vas debitū
tn̄ nō ſuſcipit ſemē ad euitan
dū gn̄atōem. ¶ Si ex actibꝰ
impudicꝭ extra actū m̄rimo/
nij ſequit̃ pollutio ī altero ip/
ſoꝝ. Si exercēs actū ꝯiuga/
lē hꜫ appetitū deliberatū ad
aliā. ¶ Si ſe hꜫ ad eam ita ī/
ordinato affectu in actu ꝯiu/
gali. ac ſi nō eſſet vxor eiꝰ ꝙ e/
tiā opꝰ carnale ageret cū illa
vel alia. difficile tn̄ eſt hoc diſ
cernere ⁊ cognoſcere. ¶ Si al
ter alteri oīno exigēti denegat
ꝺ̄bitū ſine cā legitima. ꝓpter
qꝺ̄ exigēs incurrit in cōtinē/
tiam vel graue ſcandalū. Eſ/
ſet aūt cā legitima ſi notabil'r
timeret notabile nocumentū
ꝑſone vel cōiugis vel ꝓlis in
vtero. vel quia ex adult̃io cō/
miſſo ꝑdidit ius petendi de/
bitū. vel etiā ſi ī loco ſacro pe
teret. q꜡ ſic locus violaret̃. vl'
etiam in publico. quia cōtra
debitam honeſtatem. Nō eſt
aūt legitima cā oīno denegā/
di debitū petenti in die ieiu/
nioꝝ vel feſtoꝝ ſolenniuꜫ. vel
ira quā habēt adinuicem per
paruū tp̄s ¶ Dubium ꝺ̄ mor
tali quando q̇deꜫ ſeruat̃ vas
debitum. ſed modus indebi/
tus. puta ſi lateraliter vel a ꝑ/
te poſteriori accedat̃ ad vas
debitum. vel mulier ſuꝑgre/
diatur virū. ī quibus modis
et p̄cipue ī vltimo aliq̇ dicūt
eē mortale. Alij vero vt Tho.
et Alber· dicunt ꝙ non ē mor
tale de ſe. ſed poteſt eſſe ſignū
mortalis concupiſcentie. nec
per hoc impeditur generatō
⁊ ſi non ita apte procreentur.
Unde in huiuſmodi noli.
precipitare ſententiam. nec
denegare ſcꜫ abſolutionem

ꝑseuerãti in hmõi. Sʒ dete/
steris ⁊ ꝓhibeas q̃ntũ potes
q̃n ṽo h̃ etiã fieret ꝑmo ⁊ se/
cũdo mõ ꝓpt̃ ꝑiculũ aborsꝰ
forte tunc esset sine peccato.
¶ Dubiũ etiã de mortali ẽ tꝑe
mẽstruoꝝ. ⁊ p̃cipue in exigẽ/
te sciẽte talẽ defectũ. quẽ q̃dã
ponũt eẽ mortale. p̃cipue q̃ñ
nõ ẽ q̃si cõtinuus sʒ ꝯsuetus
vt mensuratim. Alij dicũt ꝯ/
riũ. vt Pe. de pal. et hec opi/
nio ẽ ꝯmunior. Unde nec ꝓ/
pter hoc deneges absolutiõʒ.
sed ꝓhibeas q̃ñtũ potes de ex
actiõe exigẽti. ⁊ exactũ admo
neas vt nõ assentiat exigenti
nisi ex h̃ timeat̃ de eiꝰ incõti/
nẽtia. ¶ Dubiũ est etiã de exi/
gente debitũ a ꝯiuge ꝑmanẽ/
te in adulterio siue occulto si/
ue manifesto q̃ꝺ ipe nouit.
Hoc q̃dam dicũt esse morta
le in exigente. qꝛ facit contra
ꝯstitutõem eccl̃ie. vt notatur
xxxij. q. i. ca. si q̃s vxorem. ⁊ h̃
firmat̃ in sũma pisana. Sed
in sũma cõfessoꝝ ⁊ archidya/
conus in rosario mitigãt hũc
rigorẽ excipientes casuʒ vt h̃
cũ faceret exigẽs ad ꝓuiden/
dũ incõtinẽtie sue. Sed Pe.
de pal. multo magis mitigat
hũc rigoreʒ. vt cũ non sperat̃
emendatio ex hoc ꝑmanẽtis
in adulterio sed potius dete/
rioratio ñ peccat exigẽs saltẽ
mortal̃r. Ueniale aũt ẽ cũ ex
igit̃ actus ꝯiugal. ⁊ si debito
seruato vase ⁊ modo. tñ ꝑnci
palit̃ intẽtiõe delectatõis cõ/
scẽnde. ita tñ ꝙ stet intẽtio in
fra limites m̃rimonij. Si ex
erceat̃ actus ꝯiugalis ꝓpter
sanitatẽ corꝑalẽ. pctm̃ ẽ. qꝛ ñ
ad hũc finẽ ordinatũ est. ve/
niale tñ puto eẽ pctm̃. In so
lẽnitatibus ⁊ ieiunijs exigere
debitũ in aliqua infirmitate.
scʒ ꝯcupi̇̃e ductus sine cõtẽ/
ptu tñ sacri tꝑis vel ecclesia/
stice exhortatiõis veniale est.
s̃m Tho. ⁊ Ray. sed reddens
non peccat cũ timet de incõ/
tinentia vel scandalo ꝯiugis
peccaret aũt si negaret oĩno.
¶ In tꝑe ṽo p̃gnatiõis exige
re veniale est. si tñ nõ est ꝑicu
lũ aborsus. reddere ṽo nullũ
pctm̃ ẽ. ¶ Ante purificatiõeʒ
post partum exigere seruatis
alijs circũstantijs non videt̃
mortale s̃m Guil. Reddere
ṽo non voluntarie. nullum.
Exigere etiam vel reddere de
bitum ante ingressum eccle/
sie post partum de se nõ vide
tur pctm̃. ⁊ possunt mulieres
intrare ecclesiaʒ ante quadra/
gesimum diem absq̃ peccato

ſn ꝗ tm̄. ē ſeruanda ꝯſuetudo
pr̄ie. Actꝰ impudici ꝗ ibi ex/
ercent nō ꝑtinētes ad opus.
ſꝫ ad exercitiū delectatiōis vt
tactus ⁊ oſcula ⁊ hmōi inor/
dinate cōit ſūt venialia. q̄uiſ
ibi poſſꝫ cē tāta actuū inordi
natio ꝙ poſſet eſſe peccatum
mortale. Sine pctō aūt exer
cet actꝰ ꝯiugalis cum fit cā ꝓ
lis ſuſcipiēde. vl' etiā cū fit cā
reddendi debitū. ſeruatis tm̄
alijs debitis circunſtantijs.
Debet tm̄ exactuſ oīno redde
re. ⁊ p̄cipue vir vxori. nō ſolū
exp̄ſſe ſed etiā ꝑ ſigna petenti
nec vir dꝫ vxorē auertere ne
petat ꝓpter ꝑiculum. Fit in
tertio modo ſm̄ aliquos ſine
pctō. ſ. cū fit cā vitande forni
catōis in ſe vel in ꝯiuge ſua.

¶ Interrogatōes fiēde circa
ſtatū matrimonij.

c Irca p̄dicta ſic pn̄t fi
eri interrogatōes. ⁊ p̄
mo. Si vſꝰ ē mr̄imo/
nio extra vas debitū. Si ali
ꝗd fecit ad euitādū ꝓlem mō
indebito. lꝫ in vaſe debito. et
hmōi. Si vtēdo mr̄imonio
habuit intētionem ad aliam.
Si tꝑe menſtruoꝝ exegit vl'
reddidit. Si in diebꝫ feſtorū
vl' ieiunioꝝ. Si tꝑe p̄gnatō/
nis. p̄cipue ꝓpe partū. vel añ
purificatōꝫ poſt partuꝫ. Si
exegit vel reddidit a ꝑmanen
te in adulterio. Si p̄ncipal'r
cā delectatōis. aut alia et ꝗ cā
⁊ circa hmōi iudicandum eſt
de pctō mortali vel veniali in
tra predicta. vt patet in ſum/
mis. Si oīno negauit debi/
tum petenti. Si extra actus
ꝯiugij per tactus ſecuta ē pol
lutio in altero ipoꝝ. Si
excōicatus aliquo vinculo ꝯ̄
xit matrimonium. ſ. excōmu
nicatōe maiori. peccauit mor
taliter. ⁊ precipue quādo ſci/
uit. ⁊ hoc qꝛ participauit ī di
uinis. ſ. ſacramento mr̄imōij
Idem videtur de minori ex/
cōicatiōe ſi eam nouit. qꝛ ſe/
ꝑat a ſuſceptōe ſacroꝝ. ⁊ mr̄i
monium eſt vnū ex ſacramē/
tis eccleſie. Si exiſtens ī pec/
cato mortali ꝯtraxit mr̄imo/
nium videt mortale. qꝛ ſacra
mētū ſuſcipit in mortali ſciē/
ter. p̄cipue ꝓ videt mortale
ꝯ̄hēdo ꝑ ꝟba de pn̄ti. qꝛ ibi ē
eſſentia ſacramenti. Si ꝯ̄xit
cū aliꝗ ꝑſona ꝑ ꝟba de pn̄ti
vel de futuro non intendens
habere illū vel illam in cōiu/
gem. ſed tm̄ copulā carnalēꝫ
extorq̄re mortal'r peccauit. ⁊
q̄uis non ſit ibi real'r matri/

moniū.cogendꝰ tñ eſt in foro
ꝯſciētie illā ducere. vel alit̄ il/
li ſatiſfacere. maxīe ſi eſt ſecu/
ta copula. in q̄ tñ caſu eccl'ia
iudicaret mr̄imoniū et coge/
ret illū cui obedire tenet̄. Si
vir nō ꝓuidit vxori ꝛ familie
de neceſſarijs nō tñ ſupfluis
Si nimis eam exaſpauit mi/
nis ꝟbis vl' factis. Si zeloti
pus. ꝛ ex h̄ nimis ſuſpectuo/
ſus ꝯ eā fuit. vel nimis remiſ
ſus ī cura eiꝰ. Si vxor inobe
diēs ꝛ ꝯtentioſa et ſui ſenſus
fuit erga virū. Si nimis īcul
ta ꝛ negligens circa guberna
tionē domus. Si irreuerēs
ꝛ diſcola ad ſoceros ꝛ cogna
tos. Si nimis dedit de rebꝫ
viri ꝑentibꝫ ſuis vel paupibꝫ
pluſq̄ꝫ debuit. Si dedit licē/
tiā viro coeundi cū alijs mu/
lieribꝫ cū ꝑegrīaret̄ ē mortale
Si ml'ier nō vult ſeq̄ virum
transferentē domiciliū ad qđ
tenet̄ niſi eā traheret ad pctm̄
aut dubitaret de morte ſua.
aut eſſꝫ vagabūdꝰ. Si vter/
q̄ꝫ filios educauit in tīore dei
ꝛ in obediētia mādatoꝝ eiꝰ.

De principibꝫ rectoribꝫ et
baronibus. Capl'm.ij.

Circa pri/
cipes rectores et ba/
rones ſeculares ſic pn̄t fieri
interrogatiōes. ꝓut fuerit ex/
pediēs ſm̄ ꝯditōes ꝑſonarū.
ꝛ ꝑmo. Si ꝑ vſurpatōēꝫ ꝛ in
iuſto titulo obtinuit dignita/
tem regimē vel dominiū ciui
tatis vl' caſtri. qꝛ mortal'r pec
cauit. ꝛ ſemꝑ ī ipō manet dū
tenet hmōi vſurpatiōem. niſi
poſtmodū titulū ſibi iuſtifi/
caſſet. nec ibi añ iuſtū titulꝫ
ꝑt exercere iudicia ſine morta
li. Si ambitioſus fuit ad di/
gnitates et regimen nimis a/
ſpirans. ꝛ ſi intendit neglige/
re iuſticiaꝫ ad req̄rendū ami/
cos. vt ſic ī dominio ꝑmane/
at mortal'r peccat. Si p̄la
tis eccleſiaſticis vel alijs ſu/
perioribus ſuis nō fuit obe/
diens. et admonitiōes ꝛ cor/
rectiones ab eis factas non
ſuſtinuit patienter. ꝛ ſi cōtem
pſit mortal'r peccauit. Si
ſententias excommunicatio
nis vl' interdicti non curauit
aut ſic ligatus diuinis ſe in/
geſſit. qđ eſt mortale. Si
propter crimen eius ciuitas
eſt interdicta quod eſt ſibi ad
maius iudicium Si pro/
pter excōmunicationem latā
in ſe iudices vel actores vel
miniſtros grauauit. quia vl/
tra mortale ē excōmunicatus

Interrogatorii tertia pars

Si de factis aut defectibꝫ ec
cl'iaſticarũ ꝑſonaꝝ ad euȝ ñ
ꝑtinẽtibꝫ ſe intromiſit. vl' tra/
hẽdo ad ſuũ iudiciũ ⁊ hmõi
peccauit mortalit'. Et ſi cepit
vel cape facit vel ꝑcutere vel
incarcerare clericos vel religi
oſos etiã delinquentes eſt ex/
cõicatus ſi ñ habuit ꝑus licẽ
tiam a ꝑlato ſuo. Si electõȝ
alicuiuſ malicioſe impediuit
vel ꝑ violentiã aliquã ĩtromi
ſit. vel ſi ꝑ̄uauit aliqꝺ mona/
ſteriũ vel collegiũ. eo ꝙ nole/
bat eum eligere ꝓ q̄ rogabat
eſt excõicatus vltra mortale.

Si ꝓhibuit ſubdit' ne vẽ
derẽt clericis neceſſaria. vl' e/
is panem coq̄rent. ex quo nõ
habuit ab eis quod voluit.

Si patronatus eccl'iarũ
de nouo ſibi vſurpauit. vl' bo
na vacantiuȝ eccl'iarum aut
monaſterioꝝ vltra mortale ẽ
excõicatus. Si poſuit talli
as vel collectas vel alia gra/
uamina clericis vel aliꝫs ꝑſo
nis eccleſiaſticis ſine licentia
pape. ſi non deſiſtat poſt am
monitionem eſt excõicatus.

Si fecit ſtatuta vel leges
ꝯtra libertatem eccleſiaſticaȝ
vel iudicauit ſm ea. vel dedit
ꝯſiliũ ad hmõi. vl' non remo
uit ſi potuit vltra mortl'e pec/
catum eſt excõmunicatus.

Si noua pedagia inſtitu
it nõ habens autoritatẽ a ꝓn
cipe ſuꝑ hoc. vel antiqua ſeu
noua pedagia augm̃tauit ex
cõicatus ẽ. ſecus ſi fecit h̄ cũ
lnĩa ꝓncipis ⁊ cã rõnabili. et
nõ tenuit ſtratã publicã ſecu
rã vt debuit peccauit morta
liter. ⁊ tenetur ad reſtitutiõeȝ

Si a clericis ⁊ religioſis
thelonium pedagium ſeu ga
bellã accepit ꝓ his que defe/
runt vel deferri faciũt nõ cã
negociatiõis ꝑ̄uiter peccat ⁊
eſt excõicatus. Quãuis aliq̄
vt Jo. cal. hãc nõ admittant
qꝛ nõ eſt recepta et papa ſcit ⁊
tolerat. imo ipe facit in terris
ſuis. ſed tutius eſt vt obſerue
tur. Si publicos vſurari/
os alienigenas ⁊ non indeo/
riundos ad fenꝰ exercendũ i
ciuitatibꝰ ſuis admittit. vel
admiſſos inde infra certum
tꝑs nõ expellit. eſt excõicatꝰ.
Et idẽ. ſi ciuis exñs dedit ad
h̄ ꝯſiliũ vel fauorem. hoc ve/
rũ eſt ſi talis eſt ꝑſona eccl'ia/
ſtica. habens dominium. ſcȝ
tꝑale. nã dñs ſecularis nõ eſt
excõicatꝰ ſȝ eſt excõicandꝰ. c.
vſuraꝝ. ꝺ vſu. li. vi. nõ tñ epi ⁊
ſupra incurrunt. ſed aliꝫ non
Iteȝ ſi ciuis exiſtẽs dedit ad

hoc ꝯſiliū vel fauorē. Si na
uigātes indiſtincte dep̄dat⁹ ē
vel dep̄dari fecit. vl' h̄ factum
noīe ſuo ratū habuit vt pira
ta excōicat⁹ ē excōicatiōe pa/
pali. Si nauigātes expolia
uit. vel res eoꝝ̄ ad port⁹ ter/
rarū ſuaꝝ a mari delatas ſibi
approꝑauit. qđ ē rapina. ꝛ ex
cōicatus eſt ſm aliq̄s. Si
incēdia fecit vel fieri fecit. di/
ruit vel fregit eccl'ias vl' loca
religioſa eſt excōicat⁹. ꝛ ſi eſſꝫ
denūciatus eſſet caſus papa
lis. Si emunitatē eccleſiaꝝ
violauit. videlicꝫ faciendo ca
pere hoīes in eis ꝑpter debi/
ta aut maleficia in eccl'ia vel
locis ꝓuilegiatis ſacrilegiuꝫ
cōmittit. ꝛ pōt excōicari. ꝛ eſt
mortale. ſec⁹ eēt ſi cōbuſtores
eccleſiaꝝ illuc fugiētes. vel vi
olatores eccleſiaꝝ. quia tunc
ꝑpter hoc non gaudent īmu
nitate eccleſiaꝝ. Si eccleſias
vl' ꝑſonas eccl'iaſticas ſiue ꝓ
uilegia eaꝝ violauit. vt multi
tyrāni faciūt. Si fecit rep̄ſ
ſalias vel ꝑmiſit fieri. aut ab
antiq̄ cōſuetas fieri fecit con
tra ꝑſonas eccl'iaſticas eſt ex
cōicatus. niſi illas reuocaue/
rit infra menſem. c. ꝛ ſi pigno
rationes. de iniur. ꝛ dam. da.
li. vi. Verū āt liceat facere re/
p̄ſalias ꝯ laicos. vide in. iij. ꝑ
te ſumme. ti. ij. Si ad eccl'ias
in q̄bus patron⁹ fuit nō po/
ſuit idoneos vel rep̄ſentauit.
ſed ineptos ꝛ idiotas vel cō/
cubinarios ꝛ alios malos p̄/
ſentauit. vel ſubditos ſuos ec
cleſiarū patronos tales elige
re aut ſuos preſētare ꝑſuaſit
ſic mortaliter peccauit. ¶ Si
recepit pecuniā vt aliquē p̄ſē
taret cū eēt patronus vl' ſup/
plicaret pape vel ep̄o ꝑ bn̄fi/
cio alicui ꝯferendo ſymoniā
ꝯmiſit. vel etiā abſq; pecunia
ſi porrexit p̄ces ꝑ indigno eſt
mortale ꝛ ſymoniacus ¶ Si
fuit fautor vel defenſor here/
ticoꝝ aut etiam ſciſmaticorū
peccauit mortaliter. ꝛ ē excōi
catus. ¶ Si impediuit volē/
tes recurrere ad forum eccl'ia
ſticum ſuper cauſas que ad
ip̄m foꝝ ꝑtinent. ne. ſ. corā ec/
cleſiaſtico iudice h mōi cauſe
agitent. vel ad h̄ dās ꝯſilium
auxiliū vel fauorē ē excōicat⁹
¶ Si bellū aſſūpſit iniuſte l'
fuit adiutor iiuſte bellātꝭ. q2
oīa mala q̄ inde ſequūt ei re/
putāt ad culpā. ꝛ tenet ad re/
ſtitutōꝫ oīm dānoꝝ inde ſeq̄n
tiū. ꝛ h̄ niſi ad adjuuādū euꝫ
teneret ꝛ ſeruiēdū. vicꝫ q2 mi
les aut eius vaſallus. talis et

k

adiuuãs cũ eſt dubiũ an bel/
lum ſit iuſtum excuſaꝛ. xxiij.
q.i.c.q̇d culpaꝛ. nõ aũt excu/
ſareꝛ ſi ſciret bellũ eſſe iniuſtũ.
Si ↄſuluit exiſtẽs in offi/
cio cõitatis q̇.ſ. aſſumaꝛ iiu/
ſtũ bellũ teneꝛ ad oĩa mala et
dãna. niſi ꝑponereꝛ in ↄſilio
maꝛia mõ falſo tanq̄ȝ eſſet iu
ſtũ. tũc em̄ ĩgrãtes videꝛ excu
ſari. De materia belli ⁊ qñ iu/
ſtũ dicaꝛ. vide in ſũ.i.iij.ꝑte.
ti.ij. ¶ Si ĩdiſcretos ⁊ tyran
nos officiales fecit ſeu p̄po/
ſuit terris ſuis. teneꝛ de dãniſ
⁊ malꝰ eoꝝ. ſi ſciebat eos eẽ ta/
les. ſecꝰ ſi ĩgrabat. niſi cũ au/
diſſet ñ remouerit eos ſi po/
tuit. ¶ Si iniuſtas exactiões
ſeu collectas ĩpoſuit rapinaȝ
ↄmiſit ⁊ q̄ dicãꝛ iniuſta tallia
ſeu collecta. et quõ ſatiſfacere
debeat vide ĩ.iij.ꝑte.ti.ij. Si
poſuit iudeoſ in officijs pub
licis. qð ꝓhibeꝛ. xvij.q.iiij.c.
ↄſtituit. Si ea q̄ ſunt cõitatiſ
appꝛopꝛiauit ſibi. vicȝ ſiluas ⁊
cãpos ⁊ hmõi. moꝛtaliꝛ pec/
cauit ⁊ teneꝛ ad reſtitutiõem.
¶ Si liberos hoĩes in ſuos
ſibi ſubiecit. xp̄iani em̄ ñ pñt
redigi in ſeruitutẽ rõne belli. ꝉ
etiã capti nõ pñt licite emi in
ſuos. vel empti vendi ⁊ emi
ab alijs ñ pñt. ſed infideles
bene redigunꝛ in ſuitutẽ. ⁊ e/
mi ⁊ vendi pñt capti in iuſto
bello. q̄ ſi poſtea efficiãꝛ xp̄ia
ni. nõ tñ ex hoc liberanꝛ a ſer/
uitute. Quis ſit piũ ꝟ facere.
¶ Si a decedẽtibꝫ ſine filijs
accepit bõa ĩpoꝝ nõ ꝑmittẽs
eos teſtari ⁊ legare ad placitũ
niſi talis patria haberet taleȝ
ſubiectiõem a t̄pe cuius nõ ẽ
memoꝛia in ↄ̄triũ. Si nimis
vindicatiuꝰ fuit. Si homici/
dia mutilatiões incarceratõ/
nes vulnera. ⁊ hmõi ſeua ſi/
ne iuſticia. vel cũ iuſticia ſȝ ex
odio ⁊ vindicta fecit ꝓcura/
uit vel ꝑmiſit ⁊ hmõi ḡuia ſꝛ
moꝛtalia. ¶ Si toꝛneamẽta ꝉ
duella fieri fecit vel ꝑmiſit vꝉ
ludos vel ſpectacula ꝑiculo/
ſa aĩe vel coꝛꝑi. vt ꝓijcere lapi
des adiuicẽ. vel repñtatiões
turpitudinũ fieri fecit vel ꝑ/
miſit ⁊ nõ ꝓhibuit. ſi ſine ḡui
ſcãdalo potuit r̄mouere moꝛ
taliter peccauit. diſ.lxxxiij.ca.
erroꝛ. ¶ Si leges ſtatuit q̄s ñ
debuit vel potuit. qꝛ ſcȝ iniq̄ſ
moꝛtaliter peccauit. ¶ Si ni
mis durus fuit ad diſpenſan
dum vꝉ ꝑcẽdũ ĩ q̄bꝫ potuit ꝉ
ecõtra nimis facilis ad par/
cẽdũ d̄linq̄ntibꝫ in p̄iudiciũ
iuſticie ⁊ vtilitatis cõis. Si
feuda vaſallꝰ ſuis abſq̄ȝ inſti/

cia denegauit. vł ſuitiũ idebi
tũ ab eis exegit. aut fidẽ ñ ſer
uauit. Si ipe exiſtẽs vaſal/
lꝰ alteriꝰ ñ fuit fidelꝰ dño ſuo
vt debuit ſm ꝙ i iuramẽto ſi
delitatꝭ exꝓmiſ. vł obſequm
debitũ nõ pſtitit. vł aliq̃m in
iuriá fec̃ dño. ſ. alienãdo feu/
dũ aut diminuẽdo. vel aliqꝺ
hmõi mortale ẽ ⁊ tenet de dã
nis. Si tutelá alicuiꝰ ſibi cõ
miſſaȝ nõ fidelr egit. ſȝ bona
illiꝰ ꝯſũpſit ⁊ diſſipauit mor/
tale eſt. ⁊ tenet de dãnis. Si
in terra ſue iuriſdictõis ſuſti/
nuit iiuſtas mẽſuras aut iiu
ſta põdera. aut iiuſta p̃cia re/
rũ venaliũ ſciẽter. mortale eſt
⁊ teneri vid; ſi cõmode p̃t ob
uiare. Silr peccat ſi inducit
vł ſuſtinet malas ꝯſuetudies
aut corruptelas. Si tollera/
uit aut ſuſtinuit publicos v/
ſurarios ideꝓpt h̃ recipiens
certá q̃tá vel ſummá annuati
mortale ẽ. ⁊ tenet illꝺ ſic acce
ptũ reſtituere. nõ vſurario. ſȝ
creditoribꝫ eiꝰ a q̊bꝫ vſure ſũt
extorte ſm Tho. Si pignꝰ
aliqꝺ habuit cuiꝰ fructus nõ
cõputauit in ſortem vſura eſt
Et de aliĳs ſpẽbꝫ vſure ſi i ali
q̃ offendit vel fuit ꝑticeps. de
q̊bꝫ. s. in. ĳ. ꝑte titu. de vſuris
Si penas vł emẽdas i pecu

niá ꝓpter cupiditatẽ vł odiũ
nõ ꝓpt correctiõeȝ delinq̃nti
um accepit. vel vltra debituȝ
extorſit. vel penas corꝑales
aut mortis i pecuniariá ꝓpt
auariciá ꝯ iuſticiá ꝯmutauit
mortale ẽ. Si ꝑmiſit i terris
ſuis latrões iualleſcere. vł ma
licioſe eis fauẽs. vel ex auari/
cia nolẽs expẽdere ad ſecurá/
dá p̃riam mortale ẽ. ⁊ tenet ꝺ
dãnis ⁊ rapinis factꝭ ſi ꝯmo
de poterat obuiare. Si iu/
ſticiá vẽdidit vel mũera iniq̃
accepit ſcȝ ꝓ admiſtratiõe iu
ſticie. vel alias iniuſticiá fecit
in iudicãdo vł fieri fecit. mor
tale eſt. Si fidẽ ꝓmiſſam vio
lauit etiá inimico. niſi ꝓus il/
le violaſſet mortale ẽ. Si ob
ſides ſuos ñ liberauit. morta
le ẽ. Si viduos ⁊ pupillos ꝯ
opp̃ſſores ñ ꝺfẽdit cũ potuit
Si treugas ñ ſuauit. Si ni
mis ſũptuoſus fuit et curio/
ſus i veſtitu ⁊ appatu eq̃ꝝ et
familie. cũ cãibꝫ ⁊ auibꝫ. edifi
cĳs. ꝯuiuĳs. ná vt poſſint fa
cere hmõi põpas emungunt
pplꝰos vſq3 ad ſáguiẽȝ facien
tes mlta iiuſta/ Si fec̃ edifica
ri domos ſuas. ł laborare i a
grꝭ ſuis ł vineiſ. ł lig̃ portari
ꝑ ruſticos ł colonos ⁊ nõ ſol
uit eis plene ꝺ labore ſuo. niſi

ad h̄ ex debito tenerent̄. vl̄ ſi
dieb9 feſtiuis fecit ꝑ ſe labora
re mortale ē. ſic̄ i p̄mo cāu qḋ
tñ multi faciūt ꝛ male nec ſb/
diti debēt obedire. ¶ Si ni/
mis ſe occupauit ī venatōib9
ꝛ aucupijs. vl̄ qḋ pei9 ē ſub/
ditos in his q̄uādo inducēs
ad hmōi. ꝛ qḋ peſſimū ī die/
bus feſtiuis ꝛ auditꝫ diuis vt
miſſa. ꝑpt̄ quod dn̄s peccat
mortal̄r ꝛ omēs. ꝛ ip̄e reus ē
oīm. ¶ Si ꝑpt̄ diſcurſus in
hmōi deſtruxit ſegetes alioꝝ
tenet̄ eis de dāno. vel ꝑmiſit
accipe vel fecit de blado ꝛ fe/
no alioꝝ a ſuis ꝑpt̄ cq̄s ſuos
tenet̄ de dāno. Idē ꝛ de alijs
fructib9. ¶ Si hiſtrionib9 ſu/
ꝑflue dedit. vel nimis turpia
rep̄ñtātes in curia nutriuit.
vel ꝯcubinā vel ludentes ad
aleas ꝛ hmōi. q̄ oīa ſūt dāna/
bilia. ¶ Si de caſtitate fami/
lie ſue ñ curauit. ſꝫ inhoneſte
ſe h̄ñtes cū femiſ ꝛ maſculis
retinuit nec correxit eos cum
poſſet mortal̄r peccauit Si
xp̄o ſit ꝯiugatus interroga de
his q̄ habent̄ in ca. p̄cedenti.
put videbit̄ fore expediens.

De iudicib9. Ca. iij.

Irca iu/
c dices ſeu q̄mcūq; ha
bentē ꝑtātem ordinariā vl̄ de
legatā inq̄rendū eſt p̄mo. Si
iuriſditiōez aut ꝑtātem rece/
pit ſymoniace. vt ſi iudex ec/
cleſiaſtic9. aut vſurpatiue. q2
vſurpata ꝑtās non dat auto
ritatē. vñ iudicādo peccaret
mortal̄r. ¶ Si excellit fines
mādati ſiue ꝑtātiſ ſue peccat
mortal̄r. ſi ſciēt̄ vel ex ignorā
tia craſſa ¶ Si official̄ vel iu
dex alius timore. odio. cupi/
ditate vel amore. vel alia cā
iniquam tulit ſñiam aduertē
ter. mortale ē. ꝛ tenet̄ ad oē in
tereſſe ꝑti leſe. ꝛ ſi ille ꝑ q̄ de/
dit ſñiam nō vult ſatiſfacere
vel ñ p̄t qm̄ p̄ncipalit̄ ip̄e te/
net̄. dt̄ Ray. Si ꝑ igrantiam
craſſaꝫ ip̄e tulit iniquā ſñiaꝫ
ī iudicio aīe tenet̄. ꝛ peccat vt
p̄us Ray. q2 debuit ſcire ſe ī/
ſufficiētez ꝛ ñ iudicare. ¶ Si
ꝑ negligētiā. q2 ſufficiēs erat
ꝛ ſi laboraſſet ad inq̄rēdū ꝛ le
gēdū xp̄itatē īueniſſꝫ. ſꝫ negle
xit h̄ agere tenet̄ vt p̄us Di/
tius tñ agit̄ cū eo q̄ ex igran/
tia craſſa q̄ꝫ cum eo q̄ ex ma/
licia. ꝛ h̄ hꝫ locū in iudice or/
dinario nō delegato. Si dele
gat9 iudex iudicauit bona fi/
de. ꝛ de ꝯſilio ꝑitoꝝ tulit ini/
quā ſñiaꝫ ñ vid2 peccare aut
teneri ad reſtitutionē leſo. tuꝫ

qꝛ neceſſitate obediētie iudi/
cauit. tñ q̄a ſepe ex certa ſcīa
delegāt̄ aſſumit̄ q̄ ē ignar⁹ iu
ris. qꝛ bon⁹ vir. qđ ē vex. niſi
in q̄rendo ꝯſiliū fuiſſet negli
gēs aut culpabil'. tūc eñ pec
cat ꝛ tenet̄ ad reſtōnē. Guil'.
Si aſſeſſoꝛ inducit iudicem
ad ferēdam iniquā ſniam. ex/
cuſat̄ q̄dem iudex ſi ſimplex ē
ꝛ hꝫ bonā ꝯſciam. ſ. credēs ſē
tētiā eē iuſtā. ꝛ ſi ñ fuit ī culpa
eligēdo aſſeſſoꝛem qꝛ bonus
ꝛ ſufficiēs cōit̄ credebat̄. ſꝫ aſ
ſeſſoꝛ peccat moꝛtal'r et tenet̄
ad ſatiſfactiōꝫ leſo. ſiue dolo/
ſe. ſiue igrāt̄ īducat iudicē ad
iudicādū īiuſte. Ray. Si iu
dex ignar⁹ iuris ſecū ducit aſ
ſeſſoꝛē q̄ cōit̄ non reputat̄ ſuf
ficiēs vel iniquus ſi de conſi/
lio ei⁹ fert iniquā ſniam. licet
credat iuſtaꝫ. vterqꝫ moꝛtal'r
peccat. ꝛ tenet̄ ad reſtōem in/
ſolidū. Si accepit pecuniā
in iudicio. qđ p̄t eē q̄nqꝫ mo/
dis. ꝛ ſp videt̄ moꝛtale. Pꝛio
ſi accepit vt male iudicaret ꝯ
iuſticiam ꝛ ꝯ conſciam. ꝛ tūc
illa pecunia debet dari ei ī cu
ius iniuriā data eſt. i. q. i. c. iu
bem⁹. Scđo ſi accepit vt be
ne iudicaret. vel vt iudicaret
et daret ſniam. vl' ſi accepit vt
nō iudicaret cū deberet iudi/
care. vel vt nō male iudicaret
In his q̄nqꝫ caſib⁹ debꝫ reſti
tui ei q̄ dedit. ij q. iij. c. nō licꝫ
Ray. ſed ſm Guil. in foꝛo pe
nitentie p̄t paup̄ib⁹ erogari.
ſicut ꝛ alia turpia lucra. đ cō
ſilio tñ. ¶ Si iudex nullo mō
voluit ferre ſniam cū deberet
ꝛ p̄pter h̄ aliq̄s amittit ius ſu
um moꝛtale ē. ꝛ tenet̄ illi reſti
tuere litis eſtimatōꝫ. Raym̄.
xxiij. q. v. c. adminiſtrationeſ
Si iudex accepit aliq̄d a p̄/
tib⁹. ¶ Vñ nota q̄ oꝛdinari⁹
nihil p̄t accipe etiā expenſas.
niſi modera ta xenia ſponte
oblata. vt eſculētū et potulen
tū. di. xviij. c. de eulogijs. De
legat⁹ p̄t r̄cipe moderatas ex
penſas. qñ. ſ. eſt paup. vel qñ
optet eū exire ꝛ eq̄tare p exa/
minatōe cāe l' p aſſeſſoꝛe. ſm
glo. Si aūt papa alicui cām
delegauit. non videt̄ q̄ aliq̄d
poſſit petere. nec etiā expēſas
ſi ſua ſibi ſufficiūt. niſi opoꝛ/
teat eū exire. vl' plus q̄ꝫ domi
expendere. Ray. et Guil'. Si
iudex eccl'iaſticus oꝛdinari⁹
vel delegat⁹ ꝯ ꝯſciam ꝛ ꝯ iu/
ſticiam ꝛ in grauamē alteri⁹ p̄tiſ
ī iudicio q̄cq̄ facit p gr̄aꝫ vl'
p pecuniā īcurrit ſuſpēſiōem
ab executōe officij p ānū cō/
dēnād⁹ ad eſtimationeꝫ litis

de q̄ vide in t̄tia p̱te. Si iu/
dex eccl'iaſticus excōicatōis
ſniam. ſuſpēſiōis. vl' int̄dicti
nimis de facili fulmīat. aut ſi
ne p̄miſſa admonitōe vel ſine
ſcript̄ʒ. vl' al's ꝯ̄ ordinē iuris
ḡuit̄ peccauit. de his in. iij. p̱/
te. Si iudex q̄cūq; dilatōes
aliq̄s ꝯ̄ ius fecit. ⁊ ſi ordineʒ
iudiciariū n̄ ſ̄uauit. Si p̱teʒ
alterā ꝯ̄ iuſticiam grauauit.
Si ꝓo fecit q̄ōnes vel poſiti
ones ſeu inq̄ſitiōes ad q̄s rn̄
dere nō tenebat̄. Si appella
tiōes legitimas nō admiſit.
Si doloſe locū appellādi de
dit. Si poſt appellatōeʒ legi
timā nihilominꝰ in cā ꝓceſſit
Si i dubijs magnis p̱itos n̄
ꝯſuluit. Si allegatōes friuo/
las admiſit. Si paup̱ibꝫ. vi/
duis. orphanis n̄ ſubuenit ⁊
in aduocatōe nō ꝓuidit. in q̄
libʒ iſtoꝝ videt̄ eē mortale cū
ſcient̄ delinq̇t. Si iudex illi/
cite relaxauit penā debitā reo
quod fit tripliciter. Uno mō
q² nō erat ſup̄mus iudex. ſcʒ
p̄nceps. nᶜ ei publica p̱tās ē
plenarie ꝯmiſſa. ſed vt iudicʒ
ſ̄m leges ⁊ ſtatuta ciuitatis/
Secundo mō. q² et ſi hʒ ple
nariā p̱tātem. is tn̄ q̇ paſſus
eſt iniuriā nō aſſentit ſibi re/
mitti ſʒ vult reū puniri. Ter/
tio mō qn̄ ⁊ ſi habʒ iudex ple/
nariā p̱tātem. ⁊ leſus vult re/
mittere tn̄ nō ē cā iuſta rei pu
blice vtilis ſʒ nociua. ſ. p̄bēs
īcētiuū delinq̄ndi. Tho. in q̄
libet. ⁊ peccat mortalit̄. ¶ No
ta ꝙ q̇ fingit fraudulēter cāʒ
aliquā p̱ quā iudex aliq̇s va
dat vel mittat ad aliquā mu/
lierē ꝓ teſtimōio ferendo ē ex/
cōicatus. c. mulieres. ꝺ iudi.
li. vi. ¶ Si debitā penā auxit
vel minuit cū nō poſſit vl' de
beret. qn̄ poſſit vl' n̄. vide in
iij. p̱te. ti. iij. Si etiā mutare
poſſet vide ibi. Si iudicauit
ſ̄m allegata ⁊ ꝓbata ꝯdēnās
quē nouit īnocētē. q̇ tn̄ vtruʒ
peccet vl' n̄. vl' excuſet̄. vide ī
iij p̱te ſū. ti. iij. Si miniſter
iudicʒ ex n̄s excuſatꝰ ē iniquā
ſniam ⁊ iiuſtā. ſi ꝓ certo ſcit i/
nocētē n̄ excuſat̄ a pc̄tō Ray.
ſecꝰ ſi dubitat. q² tūc excuſat̄
ꝓpt̄ obediētiā. De p̱tinētibꝫ
ꝓo ad iudiciū hēs ī. iij. p̱te. ti.
iij. De aduocatis. ꝓcura
toribꝫ ⁊ notarijs. ca. iiij.

Circa ad/
uocatos. ꝓcuratores
⁊ notarios interrogā
dū eſt p̄mo. Si poſuit ſe ad
aduocandum cū ꝓhibet̄ i iu
re ſciēt̄ hᶜ faciēſ vid² peccare

Probibet aūt īfidel' ⁊ excōica
tus excōicatione maiori. nec
nō religioſus niſi ꝑ monaſte/
rio. ⁊ de mādato ſui p̄lati. ſ; ⁊
clerici i ſacr; vel etiā i mīoribꝫ
ſ; et bñficiati ꝓhibent̄ aduo/
care in iudicio ſecl'ari niſi i cā
ꝓpria ⁊ ꝓ eccl'ia ſua. vl' ꝓ ꝯiū
ctis vel miſerabilibꝫ ꝑſonis.
Sunt et alie perſone ꝓhibite
de q̇bꝫ hr̄. iij. q. vij. §. tria. Et
int' alios ꝓhibet̄ ſodomita. p̄
cipue notori⁹ de iure vl' de fa
cto. Judex vl' aſſeſſor etiā nō
p̄t eſſe aduocat⁹ in cā in q̄ ē iu
dex. nec cleric⁹ ꝓ extraneis ꝯ̄
eccl'iā ſuā. Ray. Si aduo/
cat⁹ vl' ꝓcurator ſciēt̄ defēdit
cām iiuſtā. peccat mortal'r. et
tenet̄ alt'i ꝑti de oī dāno inde
hito. Tho. niſi ſatiſfaciat cliē
tulus q̇ p̄ncipal'r tenet̄ ſi ſcit
iniuſticiā. qñ. ſ. obtīet oēz vi/
ctoriā cauſe. Si ꝟo igꝛanter
iniuſtā cā; defendit. ſ. putās
iuſtā excuſat̄ ſm modū ⁊ cō/
ſuetudinē regiōis q̇ igꝛantia
excuſare pōt. Tho. et ſi ex ig/
noꝛantia craſſa peccat mortā
lit̄. Si i p̄ncipio credebat iu
ſtā. ſ; i ꝓceſſu cauſe videt iiu/
ſtam de eſſe vel deſerere eam ⁊
nō vlteri⁹ ꝓſeq̇. al's peccaret. ⁊
ſi obtinet victoriā cauſe tenet̄
leſo ad ſatiſfactiōe;. nō d; tm̄

eā ꝓdere aduerſario. vel ſecre/
ta ſue cāe reuelare. ſ; inducere
clientulū ſuū ad cedendū vel
ꝯponendū cū aduerſario ſuo
ſine damno aduerſarij. Tho.
dū āt eſt ei dubia vſq; ad finē
lic; ꝓſeq̇ ſꝑ illa; ſine peccato.
Guil'. Si aduocādo vſus
ē idebito mō ſm Ray. Si ꝓ
duxit falſos teſtes vl' ꝓducī ſe
cit vl' corruptos. Si induxit
falſas leges ſeu alias ꝓbatio/
nes falſas iur; l' facti. Si mē/
tit̄ l' mētiri fecerit. l' doc; cliē/
tulū ſuū in iudicio. Si dilati
ones ñ neceſſarias q̄rat i ꝑua
mine ꝑtiū. Si appellat ſciēt̄
ꝯ̄ iuſtā ſniam. i q̇lib; hoꝝ vi
det̄ mortl'e. Si ñ fidel'r cām
foueat q̄ntum iuſticia ſuadet
omittēdo de ꝯtigentibꝫ ex ne
gligētia l' notabili igꝛātia. in
q̇ poſſ; eē mortl'e. Si ꝓcacit̄
aut dicēdo ꝯuicia l' vociferā
do. Si ꝓdidit ſecreta aduer
ſario ſuo ⁊ ſi ꝑ p̄dictū modu;
vicit iiuſtā cā; tenet̄ leſo d̄ oī
dāno ide ſecuto. Si amittit
iuſtā cā; ꝓpt̄ ſuā īfidelitatē l'
negligētiā l' igꝛātiā tenet̄ cliē
tulo ſuo d̄ oī dāno. Si aduo
cat⁹ ñ p̄ſtauit pꝛocīniū iiuſta
cā pauꝑꝝ ⁊ miſerabiliū ꝑſōaꝝ
nā ſi nouit talē cā;. ⁊ ſcit illu;
ꝑ ſe nō poſſe iuuari q̇ ñ h; ad

ſoluendū. nec aliū videt q̄ ve
lit eū iuuare. ꝓpť qđ amittit
cām. teneť ḡtꝫ iuuare ſi p̄t. ali
as videť mortľe Tho. ⁊ Ray.
¶ Si īmoderatū ſalariū acci/
pit de ſua aduocatōe. nā mo/
deratū petere p̄t ⁊ aduocatus
⁊ iuriſcōſultꝰ. vt đt Aug. xiiij
q. v. c. n̄ ſane. qđ moderatū ſu
miť ex q̄tuor. ſ. ex q̄ntitate cāe
ex labore aduocandi. ex ſcia ⁊
facundia aduocandi ex ꝯſue/
tudine regiōis ⁊ ꝺm ħ magꝫ
et minꝰ p̄t accipe ꝺm Ray. vľ
ab initio cū facit pactū vel ex
poſt facto ꝯpleto. Sed ex q̄
cā ē incepta necdū finita. nul
lū dꝫ facere pactum cū litiga
tore quē accepit in ꝓpriam fi
dem. qꝛ poſſꝫ eſſe occaſio ma
gni ꝑiculi. iij. q. vij. §. p̄terea.
Itē nō licet paciſci de q̄ta cū
aduocato. vicꝫ decima vľ cē/
teſima. ſed de q̄nta licet mo/
derate tn̄ ꝺm iura. De hac ma
teria vide plene. in. iij. ꝑte ſū/
me. ¶ Si iuriſꝑitꝰ exn̄s ī cā
quā nouit iniuſtā ꝯſuluit q̄/
mō obtineret mortale ē. ⁊ ſi vi
ciť ex ꝯſilio eiꝰ teneť leſo đ dā
no. Si ex igr̄ātia craſſa male
conſuluit. Si non conſuluit
pauꝑibꝫ nō hn̄tibꝫ ad ſoluen
dū. Si nimis petijt. idē dꝫ
ē ſicut de aduocato. Si ꝓcu/
rator exn̄s defendit ſcieñ iiu/
ſtam cām. Si nō fideliť ⁊ ſol
licite fouet iuſtam. Si pau/
peribꝫ n̄ p̄ſtauit p̄ocinium.
Si nimiū petijt ſalariū. idē
dōm qđ de aduocato. ¶ Si
notariꝰ exn̄s aduerteñ falſa/
uit inſtrumēta peccauit mor/
taliť. ⁊ teneť de oī dāno ſecu/
to ¶ Si malicioſe occultauit
iura alioꝝ ſeu inſtr̄a. ⁊ nō aſſi
gnauit. aut đſtruxit. ľ alijs de
dit. vltra mortale teneť đ om̄i
dāno. ¶ Si ex ignorātia no/
tabili vel negligētia male di/
ctauit inſtr̄a vľ teſtam̄ta cum
defectibꝫ. vn̄ oriūť litigia ľ ꝑ/
dunť bōa alioꝝ peccat morta
liť. ⁊ teneť de oī dāno leſo ex/
inde. ¶ Si fuit rogatꝰ in teſta
mētis coꝝ q̄ nō erāt ſui ſenſꝰ
ſcieñ tanq̄ꝫ vſū rōnis liberū
hn̄tiū mortale ē. ⁊ teneť de oī
dāno leſo. ¶ Si in inſtr̄is ſu/
is n̄ eſt vſus ſolēnitatibꝫ lega
libꝫ. vn̄ validāť ꝯctꝰ qꝛ mor/
tale ē. ⁊ teneť de oī dāno. Si
fecit inſtr̄a in fraudē vſurarū
ſcieñ mortale ē. ⁊ ē ꝑiurꝰ. Si
notarius in officio eſt ſalaria
tus ſufficienter a cōitate ⁊ ac/
cipit etiā ab his ꝑ q̄bꝫ ſcribit
lr̄as. gr̄as ⁊ hmōi. vel ſi nō ſa
lariatꝰ a cōitate accipit đ cō/
ſuetudine pro labore ſuo vl/

tra debitū et eq̄tatez peccauit
ꝛ tenet̃ ad reſtõz. Si diebꝫ fe
ſtiuis ſine neceſſitate ſ꜠ ex cu/
piditate fecit inſtr̃a. vel copi/
auit vel extēdit ſcp̃turas cum
poſſet differre. mortale videt̃
Si fuit rogat⁹ vel dictauit l̃
redegit in ſcp̃tis ſtatuta ꝯ li/
bertatē eccl̃iaſticã mortl̃r pec
cauit. eſtq꜠ excõiaatus. ¶ Si
notari⁹ ex ñs epi ꝑ ſcribēdis
noibꝫ ordinãdoꝝ vel lr̃is or/
dinationū accepit pecuniá ſi
ſalariatus eſt ab epo ſymoni
am ꝯmiſit. Si vero non ſala
riatus ſatis accepit. vt de lu/
cro accipet ordinator. ſymo/
nia eſt. De qua vide plenius
in ſcda pte. ti. i. c. i.

De doctoribꝫ ꝛ ſcolaribꝫ. c. v

Circa do/
ctores ꝛ ſcolares in
q̄rendū ē ꝛ p̄mo. Si docens
publice leges vel phiſicã ad/
miſit ad lectionem ſuam ſciē
ter religioſos vel ſacerdotes
ſeculares. vel alios clericos ñ
ſacerdotes ſed ĩ dignitate cõ/
ſtitutos. q꜠ excõicatus eſt qñ
aliquē p̄dictoꝝ aduertēter ad
mittit ſil̃ cū ill̃. ca. ſup. Spe.
extra. ne clerici vel monachi.
Si docēs aut legēs in q̄cun
q꜠ facultate etiá in ſacra theo
logia admittat religioſū exeū
tē de monaſterio cuz hitu ad
audienduz ſine lnĩa p̄lati ſui
ſciēt̃ eſt excõicat⁹ cū eo. q꜠ ꝑ/
ticipat in crimie. Itē ſi cū li/
centia p̄lati ſui. ſed ſine habi/
tu ad lectiõz recipit ſm La/
pū. Si mgr̃ vel ſcolaris exi/
ſtēs bonõie tractat cū aliq̃ ci/
ue bononienſi de ꝯductione
hoſpitij irreq̄ſitꝫ iq̄linis. niſi
tꝑs ꝯductõis fuerit elapſū ex
cõicat⁹ ē. extra de loca. c. ex re/
ſcripto. Et hec excõicatio nõ
h꜠ locū niſi bononie. Si q̄s
ex eo pacto recept⁹ ē ĩ canoni
cū vt ſcolas teneat ſymonia/
c⁹ ē. vñ ꝛ mortl̃e. ſ꜠ vacãte p̄/
bēda p̄t ei ãnecti h̃ on⁹ docē/
di licite. Hoſt. ꝛ Ber̃. Si ali
q̄d exigat̃ vel ꝓmittat̃ ꝑ lnĩa
docēdi. q꜠uis ſm Hoſt. ñ ſit
ſymonia. eſt tñ ꝯ iura. vnde ꝛ
mortale. qđ p꜠ ex pena ꝓpter
hoc ĩpoſita. q꜠ exactū reſtitui
tur. ꝛ dñt exactores officijs ꝛ
bñficijs expoliari. extra eo. c.
i. Ray. Si mgr̃ h꜠ bñficiu꜠
vl̃ ſalariū ſufficiēs ꝑ docēdo
ſi exigit a ſcolaribꝫ ſymoniá
ꝯmittit. precipue a clericis et
pauꝑibꝫ exigēdo q꜠ vēdit do
ctriná. ꝛ tenet̃ ad reſtõz. Ho/
ſtiē. ꝛ Ray. Si aũt ñ ſufficit
ſalarium ei, poteſt exigere. ſi

tm̄ ſit idone⁹ in docēdo. al's n̄
A paupib⁹ aūt n̄ dȝ exigere.
oblata ꝓo gr̃s ſꝑ p̄t accipe. et
multo mag' ſi nullū hȝ ſalari/
um p̄t recipe collectā ꝑ laboꝛe
Si mgr̄ feſtū colēdū de iure
vel de ꝯſuetudie n̄ vult ꝯcede
re niſi ꝑ pecunia. l' ecōtra nō
colēdū ꝯcedit colēdū ꝑ pecu
nia. ſymoniam ꝯmittit. Ray.
¶ Si magiſteriū ide q̄rit iep
tus ⁊ valde igrās vel recipit.
videt̄ eē moꝛtale ꝑpt̄ ꝑiculū
qd̄ ſeq̄t̄. q2 rōe magiſterij dat̄
fides in q̄b⁹ req̄rit̄. vn̄ nocu/
mētū ꝑ ximo ſeq̄tur ex ꝯſilio
malo. ⁊ h̄ p̄cipue in theologi
ca facultate. ⁊ admittēs tales
ſcient̄ ad magiſteriū etiā vi/
det̄ moꝛtalit̄ peccare. ¶ Si q
rit gr̄d⁹ vel magiſteriū nō ad
vtilitatē aīarum et dei hono/
rē. ſed ad ſui ſuſtentationē et
honoꝛem ꝑtinet ad ambitōz.
iō vide de ambitione qn̄ moꝛ
tale eſt vl' veniale. Si inde q̄
rit exemptionem vel diuitias
vel libertatē totū ē dānabile
p̄ſertim in religioſ. Si docu
it publice theologiam exn̄s i
moꝛtl'i notoꝛio peccauit moꝛ
tal'r. Petr⁹. Si ſcias ꝓhibi/
tas legit vel didicit. vt nigro/
mantiā. vel artē notoꝛiam et
hm̄ōi. moꝛtale eſt. vel ſi nota
biliter ignoꝛans ſe ad docen
dum poſuit. ⁊ erroꝛes notabi
les docuit. eſt moꝛtale. ¶ Si
nō adhibuit diligentiam ad
ꝑfectum ſcolariū i ſcia ⁊ mo/
rib⁹ quā debuit faciēs nimi/
as vacatōes. vel nō vtilia ſed
curioſa docēs. vel de moꝛib⁹
eoꝝ nō curās nec ꝯpeſcēs in
quo potuit in hm̄ōi negligē/
tiā notabilit̄ ꝯmittēs moꝛta
tale ē. Si vniuerſitatis iura
menta non impleuit moꝛtale
eſt peccatū. Si ſe iactauit de
doctrina vel alijs detraxit ſe
p̄ferendo. vel eis inuidit. vel
ſectas nutriuit inter ſcolares
vel ſcolares alterius doctoꝝ
ad ſe traxit iniuſte. vel pom/
poſe indutus eſt. de quibus
vide ſupꝛa de huiuſmodi g̃/
uitate. ¶ Si ſcolares nō fue/
rūt obedientes doctoꝛi in hiſ
in quibus tenētur. Si rixas
inter ſe fecerunt. ¶ Si minuſ
aptū elegerunt ad legendum
ex cā iniuſta. Si dimiſerūt ie
iunia eccl'iaſtica cū ieiunare
poſſent. vel miſſe auditionē
in feſtis. vl' alia ſacra. Si cō
tēdunt in diſputatiōe ꝯ veri/
tatē ne videant̄ ſuccumbere.
Si ſupbiunt ex ſcia. Si ali
quem malū finē intendūt ex
ſcientia ſua. vel lucra iniuſta

curioſitates.ambitões ꝛ hu/
iuſmoi. Si ſũt negligẽtes in
ſtudio. Si ꝑdigi ĩ expẽdẽdo
ꝛ de alijs inq̇rẽdi ſꝫ put vide
biť expedire de dictis.ſ.ĩ pri
ma pte.ꝛ i.ij. Si nimis ardẽ/
ter ſtuduit ĩ libris gẽtiliuꝫ ꝓ/
pter oꝛnatũ.minuſ vacãs ſtu
dio vtilioꝛi vel neceſſario. vľ
ſacre ſcripture ꝑcipue q̃ ad re
ligioſos.vľ i poeticꝭ ꝑpť ma
teriã turpẽ.qꝛ iſtď eſt moꝛtľe.
xxxvij.di.c.iõ ꝓhibeť.

¶ De medicis ꝛ aromatarijs
Capľm.vi.

ſ I poſuit
ſe ad praticã in medi
cina ſine ſufficienti ꝑ
itia.qꝛ ſi parum vel nihil ſtu/
duit videť moꝛtale.qꝛ expo/
ſuit ſe ꝑiculo occidẽdi homi/
nes. Si ꝑitus ꝛ ſufficiẽs exi
ſtẽs omiſit aliq̇d de ꝯtingẽti/
bus circa ĩfirmos q̃s hꝫ ĩ cu
ra ex negligẽtia.qꝛ ex negligẽ
tia notabili vñ ſecutũ ẽ mag/
nũ nocumẽtũ in infirmũ vel
ſeq̇ ꝑt male potuit excuſari a
moꝛtali. Si ꝟo ex ꝑua negli
gẽtia ẽ veniale.vt ſi nõ viſitat
infirmoſ ſollicite ꝛ hmõi.vbi
tñ nõ ẽ ꝑiculũ. Si dedit me/
dicinã vel ꝯſiliũ ꝓ ſalute coꝛ/
pis in ꝑiculũ tñ aĩe ꝑpter q̃
veniat q̃s ad pctm̃.i.ꝯ ꝑcep/
ta.puta vt foꝛniceť q̃s vt eui/
tet certas infirmitates.vľ me
dicinam dat pꝛegnanti ad oc
cidendum puerum pꝛo con/
ſeruatione matris. vel potuꝫ
inebriãtẽ.ꝛ hmõi. moꝛtaliter
peccat. ꝛ h̃ pꝛohibetur ĩ.c.cũ
ĩfirmitas.extra ď pe.ꝛ re. Si
ſeruauit ꝑceptũ factũ medicꝭ
ſ.q̇ ĩducant ĩfirmos qñ ꝑmo
vocãť ad viſitãdũ eos ad cõ
feſſionẽ faciẽdã.qꝛ omittẽdo
h̃ ſm doc.peccat moꝛtaľr. vt
d.c.cũ infirmitas. de pe.ꝛ re.
Si paupes ĩfirmos q̃s no/
uit ñ valẽtes ſoluere ñ viſita/
uit gratis.quia ad h̃ teneť. et
etiã ſoluere pꝛo eis mediciaſ
ſi poteſt.alias moꝛtale eſt.di.
lxxxiij.c.i.ꝛ in glo.ſup ꝟ. infe
ras. ¶ Si nimis largus fuit
ad inducendum debiles ad
frangendum ieiunia eccleſie
ſine rationabili cauſa. quod
frequenter faciunt.non eſt ſi/
ne peccato. Si vero etiaꝫ ſa/
nis diſſuadet ieiunia eccleſie
dicens nociua eſſe.ꝛ ſic indu
cunt ad frandendum ieiuni/
um ſine cauſa moꝛtale eſt. de
peniten.diſt.i.ca. noli. ¶ Si
dedit medicinam dubiam ſa
nationis vel moꝛtificatõnis
videtur moꝛtale. et vt dicit

c.cū infirmitas.extra de pe.ꝛ
re.potiꝰ dꝫ dimitti in mani/
bꝰ dī q̄ꝫ expōi piclo medicie
¶De emulatōe ꝟo ꝛ detracti
one quā faciūt medici intro/
gandū ē put habes.s̄.

De aromatarijs.

SI in ꝯponēdis medi/
cinis n̄ ponūt q̄ ordi/
nat medicꝰ cū n̄ habēt
vel ita bona vt ē neceſſe. in q̄
offēdūt medici n̄ faciētes añ
ſe ꝯpōi eā. nā ſi ex h̄ ſeq̄t ḡue
piculū ifirmo.vl' n̄ opat ſani
tatē quā feciſſꝫ ſi bn̄ feciſſꝫ il
lā mortaleē.ꝛ etiā ī medico ſi
h̄ diſſimulauit.¶ Si docent
vel vendūt ea q̄ pcurāt abor/
ſū ad illud faciēdū.vl' vēdūt
venena his q̄s credūt abuſu
ros mortale pctm̄ ē.¶Si ſo/
phiſticāt aromata qd̄ freq̄nt
faciūt ponētes in eis vnuꝫ p
a'io.vl' in electuarijs ſirupis
ſpēbꝫ ꝛ ꝯfectōibꝫ.in cereis fa
cientes malas mixturas ꝛ vē
dentes p purꝭ.qꝛ vltra pctm̄
tenent ad reſtōneꝫ illis ad q̄s
tales res vendūt ſeu erogare
paupibꝫ cum incerti ſūt. De
nimijs p̄cijs piurijs ꝛ men/
dacijs ꝛ diminutis pōderibꝫ
q̄ faciūt interrogandū ē put
ſup̄ in.c.de fraudulentia ꝛ a/
lijs vicijs.in.i.pte.c.i.

¶ De mercatoribꝫ.campſori
bum ꝛ pſenetis. Ca.vij.

MErcato
ribꝫ.cāpſoribꝫ ꝛ pſene
tis q̄rēdū eſt. Si mi
ſit n̄ ſolū arma ꝛ ligamia.ſed
etiā q̄cūqꝫ mercimonia ad a/
lexandriā vl' ptes egypti. vel
terraſ ſaracenoꝝ ſoldano ſub
iectas excōicatus eſt excōica/
tione papali.ſi n̄ habuit lniaꝫ
a papa.dicitur ꝙ Ueneti bn̄t
¶ Si negociant non pꝑter
aliquē finē honeſtn̄ puta ſu/
ſtentatiōꝫ familie ſue ex lucro
moderato.vel pꝑter ſuſtenta
tionem paupeꝝ.vel puiſionē
eoꝝ p ciuitate neceſſariorum
ꝛ hmōi.ſed negociant pꝑter
auariciā ꝛ ad theſaurizādum
ē mortale pctm̄.ſi ī lucro ꝯſti
tuūt finem.vl' ſi intēdūt lucꝝ
p fas ꝛ nefas ſi pn̄t. Si com
poſuit ſe cū alijs mercatoribꝫ
ꝙ nō vēdāt d' aliq̄ miori pre/
cio q̄ꝫ ꝯuētū fuit int' eos qd̄ ē
exceſſiuū.vt ſic cogant pſone
emere charo p̄cio.pctm̄ ē.ꝛ le
gibꝫ phibitū. Hoſtiē. ¶ Si
vendūt merces pro maiori p̄
cio q̄ꝫ valeant.et ex eo ꝙ non
ſoluit fecit ei terminum.ſed
etiam mutuat ei pecuniam
aliquam. vſuram committit

¶Si vēdendo mercātias ſu
as. puta lanā vel pānos reci/
piēdo ꝑ p̄cio alia mercimōia
puta ſericuꝫ ꝑ aromatibꝫ vel
alia. qđ vulgariter đr barato.
multo maiori p̄cio vendit ſic
ꝙ recipet pecuniā peccatum
ē iniuſticie ⁊ mortale. niſi ille
cui vendit etiā longe maiori
p̄cio tradat res ſuas. tūc pōt
vn⁹ exceſſus ꝯpēſari cū alio
ſi ſunt quaſi equales. ¶Si vē
dendo ad terminū pluſ iuſto
p̄cio vendit rōne dilatōis tm̄
⁊ diuerſis ſpēbꝫ cābioꝝ. ⁊ va
rijs modis cābioꝝ vſuraruꝫ
⁊ fraudulenti⁹ in q̄ntitate ⁊ q̄
litate ⁊ ſuba rerū. Interrogā
dū eſt ꝑut hēs. s̄. in. c. de vſur
patiōe rei aliene. Si frau/
dauit vel fraudari fecit. vel ali
us ꝑ eo iuſta pedagia ſeu ga/
bellas mortale eſt et tenet̄ ad
reſtitutiōem. ſec⁹ ſi de iiuſtis
vl̄ cū nō tenēt̄ loca illa tuta a
latronibꝫ. ꝑpt̄ qđ hec ſoluūt̄
ꝑpt̄ defectū dn̄oꝝ. Si dedit
falſas monetas l̄ diminutas
ſcient̄ ꝑ bonis. vel eas dimi/
nuit eſt pctm̄ ⁊ tenet̄. ſec⁹ ſi ac
cepit monetas valētes in lo/
co ꝑ eo qđ valēt ibi. ⁊ mittēs
ad aliū locū vbi pl⁹ valēt pl⁹
petit. Si faciēs ſocietatē cuꝫ
alijs nō fidel̄r ſe habuit. aliq̄
occulta lucra ſibi ſoli retinēs
tūc ad ſatiſfactiōeꝫ tenet̄. niſi
cert⁹ eēt ꝙ ſocij tātūdē occul
te ſubtraxiſſent. Si fecit ꝑ
alijs ſecuritatē cū fraudibus
nā ſine fraude aſſecurare mer
ces ꝑ mare vel ꝑ terrā. ⁊ inde
q̄rere emolimentū pl⁹ vel mi/
nus ſm̄ q̄ntitatē ꝑicli n̄ vidꝫ
illicitū cū ſubſtet ꝑiclo mag.
Aſſecuratio ꝓ pecūie ꝑ mo/
dū ſatiſfactōis. q̄ vulgarit̄ đr
ſcꝑta. vbi nullū ē ꝑiculū ⁊ dā
nū nō ē tutū ꝙtū ad ꝯſciam.
ſec⁹ ſi ſibi eſt ꝑiculū ibi. Si
accepit pecuniā aliquam ſub
noīe depoſiti recipiēs ſex vel
octo ꝑ centenario. ⁊ cuꝫ illis
pecunijs lucrat̄ ipē mutuan/
do vel alijs illicitꝭ ꝯctibꝫ ad
rōnē decē ꝑ cētenario ⁊ hmōi
ꝯmiſit duo mortalia. vnū eſt
accipiēdo. aliud mutuādo. et
tenet̄ de vſura. Si ſe intro
miſit ī barocholis ritrācolis
achifinis. q̄ vocabl'a n̄ decla
ro ob breuitatē. ſꝫ de his vide
in ſūma. ꝑte. ij. q̄d malicie ſit
in eis. Achifinū đr qn̄ q̄s ge/
rit negocia ſtipendiariorum.
Idē ſi dn̄oꝝ laborās ꝑ eis ⁊
cuꝫ mutuat eis pecūias cum
expendit recipiēs inde certuꝫ
lucrū vl̄ ſalariū. ⁊ ꝙtū meret̄
laboꝝ ꝑ iuſtis cauſ p̄t accipē

vñ ꝑ bellãtibꝫ iiuſte nihil pl⁹
p̃t accipe rõe mutui. al's vſu/
ra ẽ. Si vſus ẽ ꝑiurijs ꝛ mẽ
dacijs emẽdo et vẽdẽdo q̃ ſo
lẽt eſſe bis cibꝫ et pot⁹. Et de
bis dic vt ſup̃ i ꝑma ꝑte i lo/
cis ſuis. et cũ ſtat i tali ꝑpoſi
to vẽdo mẽdacijs ꝛ ꝑiurijs
ꝛ dolis qñ occurreret ſp ẽ in
moꝛtali. Vñ nõ eſt abſoluen
d⁹ niſi diſponat abſtinere ab
illis vbi ẽ moꝛtale. Itẽ ſi emit
res raptas vel furatas ꝑ ma/
re vł ꝑ terrã. dic vt. s. i ꝑma ꝑ
te. c. ij. Si emit ł vẽdidit die
bus feſtiuis abſq; neceſſitate
ſed ꝑ cupiditate. vel fecit rõci
nia libꝛoꝝ vł fieri fecit ſuis di
ſcipulis. dic vt hĩ ſupꝛa de ob
ſeruatiõe feſtoꝝ. Si fuit ꝓſe/
neta ſeu mediatoꝛ q̃ dꝛ ſenſa/
le ꝯtuũ fraudulẽtoꝝ ſcienter
moꝛtale eſt. ꝛ tenet̃ leſo ſatiſfa
cere Si fuit mediatoꝛ ꝯtus
vſurarij intẽdẽs vtilitatẽ vſu
rarij ꝛ ſuã magł q̃ꝫ accipiẽtis
ſub vſura moꝛtale eſt. ꝛ ſi ipſe
induceret ad mutuãdũ alios
ad vſuras q̃ ß ñ cogitabãt vi
det̃ teneri ad reſtõez. Si me/
diatoꝛ extat in alijs ꝯtibꝫ vt
vendendo domos eq̃s ꝛ alia
aĩalia. ꝛ male ꝯſuluit empto/
ri in ei⁹ dãnũ vł ſui vtilitatẽ
ꝛ vẽditoꝛis peccat moꝛtał̃r ꝛ
tenet̃ leſo ad oẽm ſatiſfactiõẽ
ꝛ ecõuerſo tenet̃ ſi i dãnũ vẽ/
ditoꝛis ꝯſuluit. ¶ Si i ſiẽdiſ
mr̃imonijs vtit̃ mẽdacijs ꝛ
hmõi i notabile dãnũ ꝯhenti
um peccat moꝛtał̃r.

De artificibꝫ ꝛ mechanic̃ſ
Capłm. viij.

ſI fecit ar
te cui⁹ op⁹ ẽ cũ' pctõ
vel ad pctm̃ moꝛtale
vt plurimũ. ſicut facere taxil/
los. ſeruire vſurarijs i illa ar/
te. Militi i bello iiuſto. naui
gio pirataꝝ. lenocinio intẽdẽ
do barataria ꝛ hmõi. optꝫ q̃
dimittat ex toto artẽ. al's nõ
eſt abſoluẽdus. Si artẽ fecit
cui⁹ artificiũ p̃t eẽ ad bonũ ꝛ
malũ finẽ et vſuꝫ. vt gladios
baliſtas. lãceas. venena. ꝛ hu
iuſmodi. ſi ꝓbiſił̃r põt eſtiari q̃
emptoꝛ velit ad maluꝫ vſum
nõ põt facere vel vẽdere facta
vt puta in iniuſto bello. ſecus
ſi dubitat. Si q̃ etiam facit q̃
ſunt ad malũ vſum q̃ſi ſp. vt
facere fucos et ſerta et hmõi
dꝫ dimittere. Si mendacijs
vtit̃ ꝑiurijs dolis mał mẽſu/
ris vel põderibꝫ. Si feſtiuis
diebꝫ laboꝛauit. Si nõ ieiu/
nauit cũ poſſet moderãdo la
boꝛẽ. de q̃bꝫ dic vt ſup̃ in pꝛi

ma parte.c.xxiiij.ꝛ.ix

De lanificibꝫ.

ſ J vendidit pannū la
ne lanifex minꝰ p̄cioſe
ꝓ p̄cio lane magꝭ p̄cioſe. ꝛ ſb̄
iſto p̄cio. vel vnius tincture
ꝓ alia. vel cū aliquē defectuꝫ
habentē. ac ſi non haberet nil
minuēs de p̄cio. vel ſi in feſtꝭ
fecit lanā tendere ſine neceſſi
tate. Vel cū non plene ſoluit
laborantibꝫ ꝛ hmōi. i his eñ
maiꝰ ꝛ minꝰ eſt pctm̄ ſm ma
teriam.

De ſatariolo.

ſ J textoribꝰ ſerici p̄ci/
um ſui laboris dat nō
ī pecunia ſꝫ ī rebꝫ diuerſ. pu/
ta panno. ſerico. tritico ꝛ hu/
iuſmodi. ꝛ cū ille nō indige/
at illis. opꝫtet eū vēdere mio/
ri p̄cio ꝙ̄ ille recepit. peccat
mortaliter ꝛ tenetur ad reſtōꝫ
de damno. niſi a p̄ncipio cuꝫ
eo ſic ꝯuenerit ꝙ daret ď hu/
iuſmōi tali p̄cio. tūc aūt n̄ vi/
detꝭ deceptio.

De tabernario ꝛ hoſpite.

ſ J vēdidit vnā ſpēꝫ vi
ni ꝓ alia. vel lip̄batuꝫ
vinum ꝓ puro. vel ad
clarificādū vinū fecit aut mi
ſit aliqua nociua corp̄ibꝫ. vel
nō dedit plēas mēſuras. vl̄ ī
tab̄na tenuit meretrices ꝛ ri/
baldos. vl̄ luſores ad taxillos
vel īaduertenter dedit his q̄s
vidit inebriari peccauit in q̄/
buſdam mortaliter. Jn aliīs
vero venialiter. ꝛ tenetur de
damnis.

De macellario.

ſ J vēdidit carnes cor
ruptas pro ſanis. qđ ē
mortale. Si vnā ſpēꝫ
pro alia. vt capraꝫ pro caſtra
to. ꝛ huiuſmodi. vel diminu/
tum pondꝰ. vt. xi. vncias pro
libra peccauit mortaliter. ꝛ te
netur de damnis.

De piſtore.

ſ J fec̄ panē nimis pō/
deroſū. ita ꝙ ementes
ſint decepti vel mino/
ris pōderis ꝙ̄ dꝫ. vel farinaꝫ
bonam alterius accepit cum
fecit panem ꝛ poſuit minus
bonam. vel cum nimio furfu
re. peccauit et tenetur ſatiſfa/
cere.

De ſutore pannorum.

ſ J qđ reſtat ſibi de ſeri
co vel pāno vel tela vl̄
aliīs ſibi datis ꝓ fien/
dis veſtibus ſibi furatur illđ
ſi ſit quod notabile. niſi ille di
minute dediſſet ſibi mercedē
laboris. ꝛ illud capit ſibi ađ
ſupplendum tantum. vel vbi
eſſet in pacto.

¶ Si noctib9 vel dieb9 ſolen
nib9 abſqꝫ magna neceſſitate
laborat. vel ſi faciat nouas i/
uentiones vanitatū.

De aurificib9

ſ I vtitˀ vel ſi vēdit au/
rū vlˀ argētū alchimia
tū ꝑ vero. vel aurū min9 puꝝ
ꝑ magis puro. peccat ⁊ tene/
tur de dāno. ¶ Si emit cali/
ces ſacros nō ꝯflatos ꝑ ſe qđ
ꝓhibetur

De cerdonibus.

ſ I vendidit vnā ſpēm
corīj ꝑ alia min9 bōa ī
ſotularibus.

De fabris.

ſ I ferrū ꝓ calibe vlˀ ma
lū ferrum

De locatoribus equoꝝ

I ſciētˀ locauit equuꝫ
ſ defectuoſū vel ꝑiculo
ſū ⁊ hmōi. q̇libet tene/
tur vltra pctm̄ de dānis. ⁊ ſic
diſcurrenduꝫ ē ꝑ alias artes.

De hiſtrionib9

ſ I hiſtrio fecit repn̄ta/
tiōes ⁊ iocos in ꝟbis
vel factˀ turpia ꝯtinentes. vlˀ
in ecclˀijs vel in diuinis offi/
cijs vel tꝑib9 indebitis ē pec/
catū plus vlˀ min9 graue ſm
quantitatem.

ſ De cytharizantib9

I muſic9 cytharizauit
ad ꝯgregatōes illicitas vlˀ in
ecclˀia ī organis pulſauit bal
latas. puto mortale in pulſā/
te ⁊ ꝓcurante.

De ſnitorib9 ⁊ laboratorib9.

I infidelˀr oꝑati ſūt. i.
ſ n̄ bono mō ex īcuria ⁊
negligētia. vlˀ n̄ tm̄ q̄n
tū ꝯmode potuerūt pctm̄ ē.

De agricolˀ ⁊ ruſticis.

I credit explicite mi/
ſ ſteria q̄ cōitˀ ſolēnizat
ecclˀia. vt incarnatiōeꝫ
paſſiōem et reſurrectiōꝫ. Si
ſcit dn̄icā orōnem. De obſer/
uatōe feſtoꝝ ⁊ ieiuniorū ſi tm̄
p̄t. De auditōe miſſe in feſtis
De ꝯfeſſiōe ⁊ cōione ſelˀ in an
no fienda. Si recepit ſacr̄m
ꝯfirmatiōis vel nō. q2 tenetˀ ſi
p̄t. Si tenuit ꝓꝓos filios ad
baptiſmū vel ꝯfirmatiōꝫ. qđ
eſt ꝓhibitum. De mendacijs
ꝟo et ꝑiurijs ⁊ blaſphemijs
⁊ ebrietatib9 interroga. ¶ Si
ad meretrices acceſſit. qđ ali/
qui non credūt eē mortale nˀ
tm̄ talis ignorātia excuſet eū.
Si decimas nō ſoluit ſalteꝫ
ſm ꝯſuetudinē loci illius. q2
peccauit et tenetˀ ſatiſfacere đ
p̄terito ſi ſacerdos n̄ remittit
vlˀ ēt oblatōnes ſm ꝯſuetudi
nē loci n̄ dedit. Si de excōi/
catōne n̄ curauit. ſꝫ ingeſſit ſe

diuinis. vel ꝯtēpſit vitare ex
cõicatos. qꝺ eſt moꝛtale pec/
catū. Si nocuit ꝑ ſe vel ꝑ fa/
miliā ſuā vel aīalia puta di/
ſcurrēdo ꝑ ſata alioꝝ vel mit/
tēdo vel ꝑmittēdo aīalia ītra/
re ad paſcendū. vl' ſi mutauit
termīos poſſeſſionū. Ul' arā
do adunat de terra ꝓximi vi/
cini agro ſuo in his peccauit
ſm q̄ntitatem dāni qꝺ ītēdit
facere. ⁊ tenetur ſatiſfacere.
Si dolū ꝯmiſit ī agricultu
ra vel notabilē negligentiā in
dānū p̄roni vt nõ fimādo t/
ras vel cultiuādo vel ſeminā
do vel recolligēdo fructꝰ de/
bito tꝑe ꝓpter qꝺ depierūt l'
boues nimis fatigādo. vnꝺ
deſtruūt. ⁊ ꝓcipue ad lucrum
hūdū ſuū peccat ⁊ tenet̄ꝺ dā
no. Si tenens poſſeſſionē
ad affictū male tractauit Ul'
ſi partiariꝰ nõ rn̄det dn̄is de
q̄ntitate tota debita fingēs ſe
minus recollegiſſe. tenet̄ do/
minis de dānis. Si aīalia
tenēs ad ſoccidā nõ rn̄det ex
integro dāti ꝺ lana caſeo ⁊ fe
tib⁊ ⁊ hmõi. In his eſt pctm̄
moꝛtale vl' vēiale ſm q̄ntitatē
damni. ⁊ tenetur ſatiſfacere.
Si dieb⁊ feſtiuis laboꝛauit
⁊ ꝓcipue tꝑe meſſiū ⁊ vinde/
miaꝝ abſq̄ magna neceſſita/
te: vl' detulit ligna. vl' victua
lia dn̄is ſuis. moꝛtale ē. Si
vacauit ludis choꝛeis ⁊ aliis
vanitatib⁊. Si gubernauit
familiā ſm p̄cepta dei ⁊ eccle
ſie. De ſupſtitionibus ⁊ falſiſ
opinionib⁊ que ſolent abun/
dare in eis. Si habet vota q̄
impleuit vel non.

De pueris ⁊ puellis. c. x.

Aquirendū eſt de mēdaciis ⁊
ꝑiuriis. De vot̄ nõ
īplet̄. q̄ tm̄ nõ obligant ſi irri
tant̄ a ꝑentib⁊ an̄ annos pu/
bertatis. De miſſa n̄ audita ī
feſtis. De ꝯfeſſiõe ⁊ cõiõe fiē/
da ſemel ī āno. De irreueren/
tia ad ꝑentes vl' maioꝛes. De
rixis. Si ꝑcuſſerauit cl'icū. q⁊ ē
dolicapax excõicatꝰ ē. De fur
tis fact̄ de reb⁊ ꝑentū vel ma
giſtroꝝ ſuoꝝ. De detractõib⁊
⁊ turpib⁊ ꝟbis auditis vel di
ctis libēt̄. De cõtumeliis ad
inuicē. De inuidia et aliis ꝓ/
ut videt̄ plus ⁊ minꝰ ſm eta
tem ⁊ ſenſuꝫ. ꝓcipue de viciis
carnalib⁊ cū maſcul' ⁊ femis
vl' ꝑ ſeipſos ꝯmiſſis. vel adin
uicē q̄ hodie abūdāt ī ipſis ꝓ
pt̄ malas ſocietates ⁊ occl'tāt
Interrogādi ſit̄ cū mag̃ caute/
la ⁊ a longe vt non addiſcant

que ignorāt. Multo magis
h̄ ſeruandū ē erga puellas de
oībꝫ p̄dictꝭ ſi credūt tc̄ habu/
iſſe vſum rōnis iudicādū eſt
d̄ mortl'i aut vēiali ſm̄ regu/
las i p̄ma ꝛ ſcd̄a pte d̄ illis.

De clericꝭ i cōi. Ca.xi.

Circa cle/
ricos i cōi. a q̄libꝫ cle
rico p̄t int̄rogari cuꝫ
videt̄ expedire vt qn̄ tal' cleri
cus ē ignot⁹. Si accepit a/
liquē ordinē ꝑ ſymoniā. qꝛ ꝑ
h̄ peccauit mortalit̄. ꝛ ē ſuſpē
ſus ſm̄ iura antiq̄. nᶜ pōt ex
eq̄ ſuſceptū. vel ꝓmoueri vlte
rius. niſi ꝓus ꝑ papā diſpen
ſet̄. qd̄ veꝝ eſt ſi ip̄e fuit ꝯſci⁹
ſymonie. qꝛ ſi ignorante eo p̄t
ꝑ aliū etiā diſpenſari. alit̄ em̄
ſꝑ peccarꝫ mortaliter exequē
do. nec excuſat eum iuris ig/
rantia. Hec Ray. Si acce/
pit aliquem ordinem. licꝫ nō
ꝑ ſymoniā. tm̄ a ſymoniaco i
ordine vel dignitate ſiue oc/
culto ſiue manifeſto eſt ſuſpē
ſus ꝛ indiget diſpenſatiōe pa
pe. ſed dū ignorat factū. ſ. euꝫ
eē ſymoniacuꝫ excuſat̄ a pctō
exeq̄ndo officia ſua. ſed cum
certificat̄ nō p̄t exeq̄ ſine diſ/
penſatōe. Si ſuſcepit ordi/
nem a ſymoniaco in ordie cō
ferēdo. l' bn̄ficio notorio. ſilr
eſt ſuſpenſus. ſecus ſi ſymo/
nia non eſt notoria. dum ꝓ
neſcit excuſat̄ mō p̄dicto. ſꝫ n̄
poſtea qn̄ certificat̄. ſꝫ idiget
diſpenſatōe pape. al's nō pōt
exeq̄. Ray. Si recepit ordi/
nē habēs aliquā irregularita
tē. vt homicidij. mutilatōis.
illegitimatōis. ꝛ hmōi. ſi abſ
qꝫ diſpenſatōe. peccauit mor
talit̄ nᶜ pōt exeq̄ abſqꝫ diſpē
ſatōe. al's peccauit mortalit̄.

Si recepit ordinem excōi/
catus vel ſuſpenſus vel inter
dictus peccauit mortaliter ꝛ
non habet executionem. Si
exequitur officium alicuius
ordinis. vt cantando epiſto/
lam. vel legendo euangelium
vt dyaconus in aliq̄ p̄dicto/
rū irretit⁹ ſn̄ia peccauit mor/
taliter. niſi ignorātia facti cū
excuſet. ꝛ eſt irregularꝭ. Ray.

Si accepit ordinē in aliq̄
peccato mortali ſcienter pec/
cauit mortaliter. ꝛ quotiēſcū/
qꝫ exequitur officium alicui⁹
ordinis in mortali. vt accoli
tatū ſubdyaconatum dyaco/
natum miniſtrando aliqd̄ ſa
cramentū ſolenniter. vt bap/
tizādo. cōmunicādo. ꝯfeſſio
nes audiēdo. ꝛ hmōi. Tho.
mortale eſt. Si extitit pub/

lic⁹ ꝯcubinari⁹ vl'al's notori
us fornicator.ē ſuſpenſus ab
executōe officiorꝫ ſuorꝫ. preci
pue a celebratōe miſſe.ꝛ ſi exe
quit̃ ſic ſuſpenſus efficit̃ irre
gularis indigens diſpenſatō
ne pape.al's nō p̄t exeq̄ Ho/
ſtiē.Si nō portauit tonſurā
ex leuitate ꝛ laſciuia. mortale
videt̃. Si ſe exercuit in ne/
gociijs ſecularib⁹ negociādo
ꝛ hmōi.vel ſi tenuit tabernaſ
ibi miſtrās.Uel ſi luſit ad ale
as ꝛ taxillos.vl' ſe īmiſcuit e/
normitatib⁹ vl' turpib⁹.vl' tri
pudijs cū femis. Si vſus ē
officio ordinū ſine debitis or
namentis.vt faciēdo ſubdya
conatū ſine māipulo.dyaco/
natū ſine ſtola.celebrādo miſ
ſam cū defectu alicuiuſ ſacre
veſtis ordinate.ſ.caſula. ami
ctu.alba.ꝛ hmōi.vel nō etiaꝫ
in lapide ſacrato.aut etiam ſi
ne lumine aut ſine adiutorio
ꝛ ſine miſſali.ꝛ hmōi.q̄ꝛ ī q̄li/
bet horꝫ ē mortl'e pctm̄.ſi ſci/
enter dimittit.nec excuſat iu/
ris igrātia. Si exn̄s in ſacrꝫ.
vt in ſb̄dyaconatu.ꝛ ſupomi
ſit horas canonicas.q̄ꝛ ī q̄li/
bet die q̄ omiſit aliquā horaꝫ
etiā btē ꝟgis cū poſſꝫ pecca/
uit mortal'r. Si ex negligen/
tia omiſit.ſec⁹ ſi ex obliuiōe.
ꝛ tūc tenet̃ dicere qn̄ recorda/
tur.aut ſi omiſit ex īpotētia ī/
firmitatis.ꝛ hmōi de cā. Si
dicēdo horas alijs exercitijs
ſe occupauit māualib⁹.vt fa/
ciendo coq̄nā ꝛ hmōi. videt̃
mortale.q̄ꝛ nō ſatiſfacit p̄cep
to eccl'ie. Si mente circa a/
lia vagat̃ volūtarie n̄ curās ꝛ
q̄ſi p totū officiū videt̃ morta
le'ſecus ſi ꝓponit velle atten
dere ꝛ diſtrahit̃. ſꝫ cū aduer/
tit diſplicet ei. Petrus. Si
recepit ordinē ſacrū an̄ etatē
legitimā.ſ. ſubdyaconatū an̄
xviij.annos.dyaconatū ante
xx.ꝛ ſacerdotiū an̄.xxv.ꝛ ſuf/
ficit annus incboat⁹.pecca/
uit mortal'r.nec dꝫ exeq̄ ante
etatē legitimā.ſi tm̄ faciat nō
efficit̃ irregl'arꝫ ſm cōeꝫ opi/
nionē.ſed peccat. Si ſacer/
dos exn̄s ꝯmiſit aliquam ſy/
moniā. puta audiendo ꝯfeſ/
ſiones ꝑ habendo pecuniam
al's non auditurus.baptizā/
do.cōicādo.inungendo.ven
dēdo ſepl'turas ꝛ hmōi.mor
tale ē. Si in ꝯfeſſiōe.cōmu
nione vel in collatione ſacra/
mentorum omiſit debitam
materiam.vel formam.vel ri
tum. in quolibet aūt horum
mortale eſt.ſiue ex certa ſcien/
tia facit. ſiue ex ignorantia

craſſa vl' notabili negligētia. nā inde ſeq̄tur magnū ꝑicu/lū ꝛ irreuerētia di. Interrogā/dū ē em̄ d' formis.ſ.baptiſmi euchariſtie ꝛ alioꝝ ſacramen toꝝ.q̄ ſunt maioris ponderis ſi ſciūt eas.q̄s habes infra c. vl. Si notoriis pctōribus dedit euchariſtiam vel alia ſa cramēta nō penitentib⁹. Si occultis pctōrib⁹ q̄s ipſe ſci/uit denegauit publice eucha/riſtiā.vel alia ſacra. q꞉ i vtro q꜔ videt' mortale. lꝫ etiam ipi peccēt petēdo ꝛ ſumēdo. Si celebrauit cum mortali ñ cō feſſo lꝫ ꝯtrit⁹ mortal'r pecca/uit.niſi aliq̄ neceſſitate inſtan te.ꝛ ſacerdotis copiam ñ ha/bēte tūc ſufficit ꝯtritio.ſed ſi/ne hac celebrauit mortaliter peccauit. Tho. Si celebra/uit nō dict' matutinis mor/tale ē. Si dicēdo miſſam nō ꝯſecrauit.putās ex h' euadere pctm̄ mortale ē ꝛ ḡuiſſimuꝫ. Si celebrauit ad faciendūꝫ veneficia ſeu maleficia. Si nō dixit ex integro corde ſed dimiſit notabiles ptes miſſe ex igrātia ſeu feſtinatōne pci/pue canonis. Si dicēs ṽba ñ itēdit ꝯſecrare. Si ñ ſūpſit ſacr'm. Si non ieiunus. Si plures miſſas in vna die di/xit in cāu ñ ꝯceſſo. Si nō in azimo ſꝫ fermentato accipit. Si cū hoſtia q̄ſi corrupta vl' vino acetoſo l' quaſi putrido Si ſp in miſſa occupat⁹ i va riis cogitatōib⁹ volūtarie.vl' nō curās fuit de attētiōe. Si nō poſuit aquam cū vino in calice ex igrantia vel certa ſci entia.in q̄libet hoꝝ p̄dictoꝝū eſt mortale. Si nō diligēt' ſer uauit euchariſtiam ſub ſera ꝑ pter qđ aliq̄d ꝑdit' vel a mu/rib⁹ deuorat'. Si ñ defert in/firmis apte ꝛ cum lumie mō debito. Si euomuit ſacra/mētū ꝑpt' ebrietatē vel ex vo racitate. Si ñ renouauit vt dꝫ ꝑpter qđ efficit' putrida vl' marcida vel vermes generāt' Si dedit infirmo patiēti vo mitū ſciēt'. Si ſtilla ſāguis cadit in terram.et in his fre/q̄nter ē mortale. lꝫ nō ſp. Si nimis raro celebrauit.p̄cipue ſi non celebrauit in magnis ſolennitatibus videtur mor/tale ſ'm Tho. Si ꝑmiſit ali cui dicere miſſas recipiens e/lemoſynas.ꝛ nihil itendit fa/cere videtur mortale. Si ha bens pollutionem noctur/nam die p̄cedenti immedia/te ex cauſa vbi fuit mortale vl' dubitat fuiſſe mortale cele/

bꝛauit etiā ꝯfeſſus videt̃ moꝛ
tale. ſm Tho. vel ſm Pe. de
pal'. qñ ſic icōtrit⁹ accedit ad
celebrandū. veniale aũt ſi ex
cā vbi fuit veniale. niſi ſubſit
neceſſitas. Si audiuit con
feſſionem alicui⁹ nō hñs au
toꝛitatē ab aliq̃. Si abſoluit
a caſibꝫ a q̇bꝫ nō potuit. vt a
reſeruatis ſiue ex certa ſcia ſi/
ue ex ignoꝛantia craſſa. Si
intromiſit ſe de diſpenſatiōe
votoꝝ. vel abſoluit ab excōi/
catōe maioꝛi abſqꝫ ſpeciali cō
miſſiōe. Si poſuit ſe ad au
diendū ꝯfeſſiōes oīno igno/
rans ⁊ neſciēs diſcernere int̃
moꝛtale ⁊ veniale. ⁊ cōia moꝛ
talia. eſt moꝛtale. Si abſoluit
quē inuenit excōicatū maio/
ri. ⁊ a pctīs. quia nō pōt. Si
abſoluit eū q̇ nō vult a pctīs
diſcedere vl' ſatiſfacere q̇bꝫ dꝫ
Si reuelauit pctm̄ auditū
in cōfeſſione cognoſcenti cō
feſſum illū ſine lnīa illius. in
quolibet pꝛedictoꝛum videt̃
moꝛtale. nec excuſat ignoꝛan
tia. Si nimis feſtinauit in
audiēdo nō ſufficienter inter
rogando. Si implexis ca/
ſibꝫ ꝑitioꝛes non conſuluit.
Si incaut⁹ in iniūgēdis pe/
nitentijs. qꝛ vel nimis graueſ
vel nimis ꝑuas dedit. Si i

terrogauit de his de q̇bꝫ non
debuit. vicꝫ nomen ꝑſone cū
q̄ peccauit. vel incaute in tur
pibꝫ. Si p̄dicauit in pecca/
to moꝛtl'i exñs peccauit moꝛ
talit̃. ⁊ totiēs q̇tiēs ſic p̄dicat
Tho. Si p̄dicat aduertent̃
mendacia. moꝛtale ē. Thom̄
Idem videt̃ ſi ſcandaloſa vñ
ꝯcitat ſeditiōes in ppl'o. Si
p̄dicauit indulgentias indi/
ſcretas. Si p̄dicauit ꝓpter
pecuniā ſibi ꝓmiſſam vel dā
dam ſymonia eſt. vñ ⁊ moꝛ/
tale. Si p̄dicat ꝓpter ina/
nem gl'iam ibi ꝯſtituendo fi/
nē moꝛtale ē. Si p̄dicauit ſi/
ne lnīa. Si dixit nimis curi
oſa allegando poetas et phi/
loſophos frequenter. Si fa/
buloſa et ꝓuocantia ad riſū.
ſi ab hmōi ſe ñ ſubtraxit cum
poſſꝫ ⁊ iiūgeret̃ ei peccauit.
Si nimis familiar̃ ē cū ml'i
eribꝫ ꝯuerſando viſitādo eas
extra neceſſitatē. ꝓpt̃ qđ ml'ti
ſcādalizāt̃. ⁊ ipē nouit h̃. poſ/
ſet eē moꝛtale. Si viſitauit
monaſteria ⁊ q̄ de cā. Si
cognouit carnalit̃ illam quā
audiuit in cōfeſſione. vl' quā
ſuſcepit ad baptiſmum vl' cō
firmationem cōmatrem. qđ
maximū ⁊ grauiſſimū eſt ſce/
lus communiter reſeruatum

epis. De aliis ꝟo inhoneſta/
tib⁹ interroga. put videbit expe
dire. ¶ Si veſtes ſacras cali/
ces exterſoꝛia z alia ptinētia
ad cultū diuinū ñ tenuit mū
da z decēt aptata. ppt mag/
nā irreuerentiā poſſet eē moꝛ
tale. ¶ Si bñdictōem menſe
z grarūactōes ñ dixit qd di/
cere dz. xliiij. di. c. nō lz. ¶ Si
ñ fuit bñ modeſt⁹ aſpectu aſ/
piciendo hincinde mulieres
z vana. qd multū ſcandalizat
pſonas. ſilr in inceſſu. ſtatu.
hitu. auditu z hmōi actibus
¶ Si nō obediuit mādatis iu
ſtis ſuoꝝ ſupioꝝ z ſententiis
z ſi ptēpſiſſet moꝛtale ē. De
aliis ꝟo pctis moꝛtalib⁹ d q
bus habes in pma z ſcda pte
s. interrogādū ē put expedit
ſm qlitatē pſonaꝝ.

De bñficiatis canonicis.
Caplm. xii.

Beneficia/ ti canonici de oibus
iā dictis in. c. pcedē/
ti pñt interrogari put credi pt
ipos in illis eſſe iuolutos z e/
tiā de notatis in h. c. ¶ Si be
neficiū ſimplex ſiue curatum
obtinuit p ſymoniā. cui⁹ ipe
fuit pſci⁹. nō pt niſi p papā
diſpenſari q retineat. Si ꝟo
ignoꝛāte eo ſiue ſciēte ſymoni
am pmiſit talē opꝫ renūcia/
re tali bñficio ſi nō diſpenſat
al's furtiue tenet. vñ cōtinue
ſtat tal'i pctō moꝛtali poſtq̄
h ſciuit q̄uſq renūciet. nec fa
cit fructus ſuos ſed tenet re/
ſtituere deductis expenſis fa/
ctis in vtilitatem beneficii. z
hoc maxime de ſymonia per
munus a manu. Si autē ig/
noꝛante eo poſſet etiam p ali/
um diſpenſari. nō tñ p eū cuꝫ
q pmiſſa eſt. Sꝫ ſi ſymonia
eſt notoꝛia. eſt etiam ſuſpenſ⁹
quo ad executionem oꝛdinū
ſed diſpenſari pt p epm ſi cuꝫ
eo non eſt cōmiſſa ſymonia.
nō aūt ſi eſt occulta eſt ſuſpē/
ſus quo ad oꝛdines. ſed dum
tenet tale beneficiuꝫ eſt ſuſpē/
ſus quo ad ſe. quia ſine moꝛ/
tali peccato non exequi pōt.
¶ Si recipit beneficiuꝫ ſim
plex vel curatum per pꝛeces
carnales. id eſt pꝛo indigno
poꝛrectas cum eſſet male vi/
te. z hmōi. vel p obſequiū tē/
poꝛale factum epiſcopo vel
alii conferenti. peccauit moꝛ/
taliter. ¶ Si beneficiū cura/
tū p pces ſuas recepit. etiam
ſi alias dign⁹ ſit. quia tales p
ces eſtimant p indigno tan/
q̄ ambitioſo z pſumptuoſo

ꝯmiſit ſymoniam. vñ mortle eſt ſm Tho. forte tñ tenet re/ nũciare. Pro bñficio aũt ſim plici lꝫ porrigere pces ꝓ ſe. ſi al's ẽ dign⁹. vl' etiã ꝓ bñficio in generali. ꝛ h intendens ad ſui ſuſtentatiõem. nõ ad cu/ rã nᶜ magꝭ curatũ petẽs ꝙ a/ liud. Si q̄rit vel hꝫ bñficiũ ñ intẽdẽs clicari ſꝫ vxorari. ꝛ intẽdẽs gaudere de fructib⁹ bñficij videt vſurpatio reruꝫ eccl'iarũ. ꝛ ꝯ intẽtionẽ dotãti/ um eccl'ias. ꝛ iõ graue pctm̃ eſt. ¶ Si nõ fuit elect⁹ a prõ/ nis vel a collegio. ꝛ ꝯfirmat⁹ ꝓ ſupiorẽ ad quem ſpectat ſi/ ue ꝓ epm inſtitutus. ſed ð mã dato vel manu dñi tpalis vl' ꝑ potentiã accepit. ꝛ dꝛ intru ſus. qꝛ fur eſt ꝛ latro. nec põt aliq̄d diſponere in tpalibꝫ vl' ſpũalibꝫ. vnde nec abſoluere nec ſacrã põt dare parochia/ nis illius eccl'ie. Sed in quo libet hmõi actu peccat mor/ talit. Si renũciauit alicui be neficio qð hꝫ eo pacto ꝙ det ꝯſanguineo vel propter pecu niã ſibi ꝓpt h datam ſymõia eſt ꝛ mortale in vtroqꝫ nec põt iſte ſibi retinere tale benefici/ um ſic ſibi collatũ. Si ꝑ mu tatiõem ſui bñficij vel ec cle/ ſie fecit cũ bñficio alteri⁹ ꝯue niendo int' ſe abſqꝫ iudicio ſu piorꝫ ad q̄s ſpectat collatio beneficiorꝫ. ſymonia reputat de his vide plenius in ſũma ¶ Si recepit bñficiũ exñs ille giti m⁹ abſqꝫ diſpenſatõe. q̄a ꝯ iura. iõ tenere ñ põt. Põt ãt cuꝫ eo diſpenſare de ſimplici bñficio eps. De curato ꝟo vl' dignitate ſolus papa. ¶ Si fuit electus ꝑ ſymoniam non valet electio. vel ſi ipſe aliquẽ elegit per ſymoniã vel ad epa tum vel canonicatũ vel ad a/ liam eccl'iam. vt clerici colle/ giatorꝫ eccl'iarũ vel ſi alias ĩ/ dignũ igrantẽ ꝛ publice mã/ lũ elegit ad p̄laturam ex ami/ citia ꝛ hmõi. mortale ꝛ ḡuiſſi mũ ẽ. ꝛ oĩa mala q̄ ſequũt ei ĩ putant. Si male tractauit be neficiũ ſeu eccl'iam. ꝑmittẽs eccl'iam l' edificia ruere l' poſ ſeſſiões ĩcultiuari. ꝛ alias res depire mortaliter peccauit et tenet ad reſtõnem ſeu ſatiſfa ctionẽ ſi committit notabilẽ negligentiam ꝛ damnum ſit notabile. Si fructus benefi/ cij nõ bñ expendit. vicꝫ vltra ſbuentõem ſuã ſubueniendo paupibꝫ ſꝫ dilapidauit ĩ ꝯui/ uijs ꝛ ſpibꝫ. l' ẽt ðdit ꝯſãgui/ neiſ ñ ĩdigẽtibꝫ mortle ẽ. ſec⁹ ſi ꝯſãguinei ĩdigẽt. qꝛ tũc põt

dari eis. Si plꝛa beneficia
hñtia curā tenet abſqꝫ diſpē
ſatōe fur ē ⁊ latro. nā hñs bñ
ficiū cuꝫ cura ſi recipit ſcðm
cū cura ipo iure vacat ꝓmuꝫ
c. de multa. de ꝓben. extra. ⁊ hꝯ
poſtqꝫ habuit pacificā poſſeſ
ſionē ſcði vel habere potuit.
⁊ fructꝰ eiꝰ ꝑcepit. alꝛs nō va
cat ꝓmū. videlicet ſi fructus
ſcði bñficij ꝯcedunꝶ alteri ꝑ
papā. ꝑ illo tꝑe nō vacat pꝛi/
mū. extra de ꝓben. li. vi. c. ſi ti
bi ꝯceſſo. Si hñs ꝓbendaꝫ
hñtē dignitatem ⁊ ſi ñ curaꝫ
aīarū. ſi recipit ſcðam ſilꝛr va
cat ꝓma. extra de ꝓben. ca. de
multa. ⁊ in iſto cāu ⁊ ꝓoꝛi te/
neꝶ ad reſtitutiōeꝫ fructuū ſi
recepit. Si habens bñficiū
vnū violenꝶ occupat ſecun/
dū. vel ſi ſcienꝶ ſe ītrudit ſilꝛr
ꝑdit ꝓmum. ⁊ ſi qð habebat
ius in ſcðo etiam ꝑdit ⁊ va/
cat illud ſcðm. de ꝓben. c. cuꝫ
q̇. li. vi. Itē nō pt q̇s hr̄e dig/
nitatē cū ꝓbenda abſqꝫ diſpē
ſatiōe pape. Quicūqꝫ recipit
ꝑſonatū vel dignitatē vel of/
ficiū vel bñficiū: cui cura aīa
rū ſit annexa. ſi ante obtineat
ſilꝛe cū ſit ꝓuatus. ꝓmo vt di
ctū ē. ſi ñ dimittit ꝓmū abſqꝫ
moꝛa in manꝰ oꝛdinarij in cu
ius eꝑatu eſt. ipo iure eſt etiā
ꝓuatus ſecūdo. et eſt inhabilꝛ
ad ſacros oꝛdines et ad qð/
cūqꝫ aliud bñficiū ꝑ extraua/
gātē Io. hꝯ. xxij. Itē abſqꝫ diſ
penſatione non pt q̇s tenere
plures ecclꝛias vel ꝓbendas
q̄ tñ nō habeāt curā aīaꝝ niſi
in q̇nqꝫ caſibꝯ. Primꝰ qñ ſūt
ita tenues ꝙ neutra illaꝝ ſuf/
ficiat ad ſuſtentationē. Se/
cūdꝰ ſi vna dependet ab alte/
ra. Tertiꝰ ꝓpꝶ raritatem cleri
coꝝ. Quartꝰ ſi ecclꝛia ē anne/
xa ꝓbende vel dignitati. Qui
tus ſi hꝫ vnā intitulatā ⁊ ali/
am ꝯmendatā: ſed talis ꝯmē
da de parochiali ecclꝛia fieri ñ
pōt. niſi ei q̇ attigerit vigeſi/
mū q̇ntū annū. ⁊ ſit ſacerdos
⁊ tali nō pt ꝯmitti niſi vna ex
euidenti neceſſitate vel vtili/
tate. ⁊ durat niſi ꝑ ſex menſes
extra de electi. c. nemo. in. vi.

Si habet plures eccleſias
vel pꝛebendas habentes cu/
ram aīarum abſqꝫ diſpenſati
one pape fur eſt ⁊ latro. ⁊ ꝯti/
nue ī moꝛtlꝛi. nec eꝑs pt diſpē
ſare in hꝯ. Si etiaꝫ hꝫ ꝑ diſ/
penſatōꝫ pape ſed ſub reptꝛi/
cie. puta quia petēdo vnū ta
cuit de alio qð habebat vlꝛ di
xit ſe hr̄e legitimā etatē cū nō
haberet et hmōi idem eſt iu/
diciū. Si per diſpenſatiōꝫ

epi hȝ plura bñficia.ſȝ ſimpli
cia.ſȝ ad ſupfluitatē vl' etiā ꝑ
diſpenſatiōeȝ pape ſimplicia
vel curata.cū vnū ſibi ſuffice
ret ſm ſtatū ſuū nō videt tu/
tus in ꝯſcia ſua qꝛ diſſipatio
eſt ⁊ ñ diſpēſatio. Si accepit
eccl'iam parochialeȝ a q̄cū qꝫ
cū nō attigiſſet.xxv.ānū abſ/
qꝫ diſpenſatiōe pape circa e/
tatem nulla eſt diſpenſatio.et
nullū ibi ius hȝ.c.licet canon
de elec.in.vi. Si infra an/
nū ꝯputatū a die aſſignatio/
nis ſibi regimīs eccl'ie ñ fecit
ſe ad ſacerdotiū ꝓmoueri eſt
ipo iure ꝓuatus.eo.c. licet ca
non. Itē tenet ꝑſonal'r reſide
re in reſidentia. Pōt tñ epus
cā rōnabili diſpenſare ad tꝑs
tm̄. Sȝ de ꝓmotiōe ad ſacer
dotiū infra ānuȝ nō extendit
ad eccl'ias collegiatas hñtes
curā.nec ad aſſūptos ad earū
dē regimen.de elec.c.ſtatutū.
li.vi.¶ Poſſūt etiā epi diſpē/
ſare cū ipis q̄ hñt l' habebūt
eccl'ias parochiales. vt vſqꝫ
ad ſeptēniū lr̄arum ſtudio in
ſiſtentes ꝓmoueri non teneā/
tur niſi ad ordinem ſubdya/
conatus.quē niſi īfra ānū ſu
ſcipiāt ſūt ipo facto ꝓuati ta/
li bñficio.et medio tꝑe ꝑ vica
rios illis eccleſijs ꝓuideatur

de elec.in.vi.c.cum ex eo. Si
hñs qdcūqꝫ beneficium ſim/
plex et quātūcūqꝫ paruū niſi
dicat horas oī die peccat mor
talit omittēdo ex negligentia
etiā ſi nō ſit in ſacris conſtitu
tus. Si canonicus vel ali⁹
clericus recipit q̄tidianas
diſtributiōes q̄ dant interef/
ſentibus horis cuȝ ñ interfue/
rit.furtū ꝯmittit.⁊ tenet ad re
ſtitutōȝ. Si cū nō poſſit ꝑ
ſe curā exercere eccleſie ñ po/
ſuit ibi loco ſui idoneū q̄ bñ
officiaret.ſed malū ⁊ igrantē
q̄ ex ſuo malo ſcandalizat vt
notorius fornicator. ⁊ luſor
⁊ hmōi.vel q̄ neſcit miniſtra
re debite ſacramenta ⁊ confeſ
ſiones audire peccat mortali
ter.qm̄ omnia mala q̄ ſequūt
ei imputant. Si ṽo nō p̄t in
uenire idoneū ꝑ ſe exerceat vl'
ſi non p̄t aliter ꝓuidere renun
ciet. Item non licet prelato
ſub ꝑcio vel annuo cenſu cō/
cedere vices ſuas ſeu iuriſdi/
tionem.qꝛ ſpūale eſt.extra.ne
ꝑlati vices ſuas.ca.i.ij.⁊.iij.
vicȝ ſi diceret. concedo ꝙ ex/
erceas vices meas.vel talem
iuriſditiōem.⁊ totuȝ lucrum
ſit tuū.⁊ dabis inde mihi tm̄
illicitum ē. ſȝ ꝯmittēdo pure
vices ſuas licet cōſtituere ei

ſalariū.xij.q.ij.c. caritatē tuā
vicꝫ dicendo.dabo tibi tm̄ ꝑ
ſalario tuo.⁊ totuꝫ lucrū erit
meū. Hec Inno. Si aliena-
uit res eccl'iaſticas.vicꝫ mo-
bilia bona.vt res ſacras.vl' i
mobilia.vt poſſeſſiones ſine
neceſſitate vel maioꝛi vtilita-
te.vel ñ ſeruata foꝛma iuris.⁊
hmōi.grauiter peccauit. Item
de exercitio cure aiaꝝ quō ſe
habuit in audientia ꝯfeſſio-
nū.in collatiōe alioꝝ ſacramē-
toꝝ.in viſitatōe ifirmoꝝ.ꝑci-
pue ne deficiāt eis ſacramen-
ta cū expedit. In admonitio
ne ſubditoꝝ. in coꝛrectiōe vi-
cioꝝ.precipue ꝗ ad notoꝛios
pctōꝛes.ꝯcubinarios tenētes
inimicicias ⁊ hmōi. ¶ Si ñ
āmonuit nō ꝯfitentes ⁊ non
cōicantes annuatiꝫ ꝗ̄tū po-
tuit ſignificando ep̄o cū non
potuit.⁊ hmōi.nam oues ex
negligentia ꝑdite ab eo reqrē
tur.de qͥbꝫ ⁊ aliĳs ſup̄dictis ⁊
hmōi habes ſatis in tertia ꝑ
te ſūme.¶ Si alienos paro-
chianos audiuit nō habens
autoꝛitatē ſpecialē ip̄e vel ip̄i
qꝛ ñ p̄t eos abſoluere.¶ Si e-
mit aliq̄s res imobiles d̄ fru
ctibꝫ eccl'ie.qꝛ tales debēt re-
manere eccl'ie.vñ ſi emit noīe
alteri⁹ vt ſic poſſet dare ⁊ le-
gare cui vellꝫ fraus ē ⁊ furtū.⁊
ad reſtōnem tenet.¶ Si idul
gentias ꝑ ſe dedit cū nō poſ-
ſet.vel plures dixit hr̄e eccle-
ſiam ſuam ꝗ̄ꝫ habeat ad ꝗ̄ſtū
eſt moꝛtale.¶ Si reliq̄as no
uas exhibuit pplo honoꝛan
das nō appꝛobatas ab eccle
ſia. Si nimis facilis fuit ad
diſpenſandum in ieiunĳs ec
cleſie. Si elemoſynas extoꝛ-
ſit a pplo ⁊ a ſubditis ad q̄s
nō tenebant.¶ Si q̄ſtoꝛes di
cere mendacia in eccl'ia ſua ꝑ
miſit.⁊ qđ peius eſt ſi fecit pa
ctum cum eis de quota. Si
ſecūdas nuptias benedixit.
Si ꝑmiſit xp̄ianas nutrices
ſeruire in domo iudeoꝝ. Si
ſuſtinuit ſoꝛtilegas ⁊ diuina
trices in ſua parochia.¶ Si
ꝑmiſit ludos vel malas ꝯſue
tudies ñ obuiādo ꝗ̄tū potu
it. Clerici ꝓ ꝗ manifeſtis v-
ſurarĳs alienigenis aut alias
oꝛiūdis de terris ip̄oꝝ ad fe-
n⁹ exercēdū domos locant l'
alio titulo ꝯcedunt ip̄o facto
ſūt excōicati.niſi ſint ep̄i d̄ v-
ſuris.c.vſurarū.li.vi. Clerici
archidyaconi.plebani.decāi
ꝑpoſiti.cantoꝛes.⁊ alĳ clerici
perſonarum habentes ac eti-
am ſacerdotes qui audiunt
in ſcolis leges vel phyſicam

poſt duos mẽſes ſi nõ dimit/ tũt hmõi lectões ſũt excõica/ ti.c.ſup ſpecl'a.extra ne cleri.l' mo. Clerici ꝛ religioſi q̃ indu cũt aliquẽ ad vouẽdũ vel iu/ rãdũ vel fide interpoſita. ſeu al's ꝓmittẽdũ vt ſepulturas apd eos eligãt. vel iaʒ electã nõ mutẽt ſꝫ excõicati.nc poſ/ ſũt abſolui niſi ꝑ papã. niſi i mortis articulo.cle.cupiẽtes de penis.idẽ d reli. Clerici q̃ ſcienter ꝛ ſponte ꝑticipauer̃t cũ excõicatis a papa. ꝛ ipos in officiis receperũt ſunt ex/ cõicati.ꝛ abſolutio pape reſ/ uaꝫ.c.ſignificauit. extra d ſẽ/ excõ.¶ Falſantes lr̃as pape. vel falſis ſciẽt vtentes.vel re/ mouentes etiã vnaʒ lr̃am de bullis pape.ſꝫ excõicati.ꝛ ab ſolutio pape reſuaꝫ.¶ Cleri/ ci ſepeliẽtes ĩ eccl'iis vel cemi teriis eoꝝ excõicatos a iure.l' vſurarios manifeſtos.l' noĩa tim inꝫ dictos tpe inꝫdicti in caſibꝯ ñ ꝯceſſis ſꝫ excõicati. cle.eos.d ſepul. Sepeliẽtes ṽo ſe occidẽtes.l' in torneamẽ tis morientes ꝛ hmõi.peccãt mortal'r.nec ſũt excõicati.

De religioſis Ca.xiiij.

Circa reli c gioſos ꝛ religioſas.

Si ſũt clerici vel ordinati.i/ terrogari pñt d his de q̃bꝯ.ſ dictum eſt in.c.de clericis in cõi.put erit expediens. Si ṽo ſũt bñficiati i eccleſiis cu ratis.de his habes in.c.ꝑce/ denti.Sed vltra p̃dicta etiã de infraſcriptis q̃ ſũt ꝓpa co/ rũ dõm eſt.ꝛ p̃mo.Si fuit re ceptus ad monaſteriũ per ſy moniã mortale eſt.Si ṽo fu it ſymonia mentalis tm̃ pnĩa abolet. Si ṽo pactionalis. qꝫ ſcꝫ monaſteriũ exegit tãtũ al's nolebat eum recipe. ꝛ in/ grediens vel ꝓpinq̃ eius tãtũ dederũt.vel minus ꝑ ipo in/ greſſu.niſi forte cũ monaſte/ riũ eſt ita tenue q nõ ſufficit illi ꝓuidere. nam tũc oblatis ſpũalibus gratis.i. ingreſſu. licet petere ꝛ paciſci de tꝑali/ bus de q̃bꝯ debeat viuere.vl' dicere illi.porta tecum ſi vis comedere mecum.ſm Hoſt. et aliquos alios. Secus ſi monaſterium eſt pingue.ꝛ põt illi ꝓuidere. non põt fieri aliq̃ pactio vel exactio abſq; vi/ cio ſymonie.tunc vltra pctm̃ recipiens vel receptus vel re cepta debẽt expelli de illo mo naſterio. extra de ſymonia.c. q̃m.Poteſt tñ eps i hmõi di ſpenſare.ſcꝫ vt non expellan/

tur de monaſterio. Raymũ. ⁊
Guil. ꝑcipue repit̃ tal' ſymo/
nia in monialib⁹ vbiq꞉ terra
rũ. non ſic ꝟo ẽ de viris religi
oſis Si ingreſſus ẽ religio
nẽ nõ pura intẽtõe. ſ. ſeruiẽdi
deo. ſ꞉ alia ꝺ cã. vic꞉ nõ labo/
rãdi. vel ſi eſt monial'. q꞉ non
potuit nubere. ⁊ q̃a poſuerũt
ꝑentes ipam inuitam. l꞉ ma/
lefecerint. tñ põt ⁊ d꞉ mutare
intẽtiõe꞉. ſc꞉ vt ibi manere ve
lit ad ſeruiendũ ꝺo. ⁊ ſic erit ĩ
bono ſtatu. al's erit in morta/
li. Sed ſi reppit ſe in mona/
ſterio diſſoluto nõ viuẽte re/
gl'arit̃ q̃rat ſi p̃t mutare locu꞉
cũ diſpenſatiõe ſi indiget. qꝺ
tñ in moniali erit difficile. qꝺ
ſi non põt nõ ſequat̃ turbam
i. alios vel alias in malũ. ſed
ſeruet ipa ordinẽ ſuũ ſi ad bo
num nõ põt reducere alios l'
alias. Si ingrediẽs mona
ſteriũ reticuit impedimẽta q̃
habuit ad illud ſciẽt̃. vic꞉ q꞉
erat ſeru⁹. vel habebat occul/
tam infirmitatẽ vl' alterius re
ligiõis ꝓfeſſus ꝯiugatus. de
bitor in multis. ⁊ hmõi. pec/
cauit mortal'r. ꝑcipue ſi ſcie/
bat tale impedimẽtũ. ⁊ ꝑ illꝺ
nõ poſſe recipi ad religione꞉
Uel de his int̃rogat⁹ mẽda/
ciũ dixit ⁊ p̃t ⁊ d꞉ de monaſte
rio expelli ſi alit̃ ꝓuideri ñ p̃t
Si h꞉ votũ religiõis arti/
oris anteq꞉ intret. laxiorem ꝑ
us debet q̃rere diſpenſatiõe꞉
ſi etiam eẽt bona. ⁊ multo for
tius poſt profeſſione꞉ in vna
religiõe non põt ad aliã tran
ſire equalem vel laxiorem. ⁊ ꝺ
mendicante ordine ad men/
dicantem. vel de mendicanti
bus ad monachalem trãſire
ñ p̃t ſine diſpẽſatõe pape niſi
ad carthuſienſes. Si ĩdu/
xit aliquẽ ad r̃ligionẽ ꝑ ſymo
niã vel ꝑ fraudes. puta aſſerẽ
do ibi obſeruari regulã qꝺ ñ
fit. vl' dicendo ſe ad nihil ob/
ligari ⁊ reticendo ſeueritates
religiõis. q̃s ille ñ intendit ſ/
uare. ⁊ hmõi. peccauit morta
liter. De illis q̃ etiam volen
tes ingredi religionem aliq꞉
in qua bene viuitur auertunt
vt trahant aqua꞉ ad ſuũ mo/
lendinũ infamantes illos et
crimina imponẽtes. ſuas aũt
vſq꞉ ad tertium celũ extollen/
tes non euadere damnatiõe꞉
certum eſt. quia ꝯ charitate꞉
agunt ꝯ iuſticiam ⁊ contra ſa
cram ſcripturam agunt.

De voto paupertatis.

ſ J in religiõe exñs ob
ſeruauit paupertatis
votum nihil retinẽs l'

retinere deliberans . mortale
ei ē ꝓpriū hr̄e. ⁊ totiēs q̄tiēs
illud ꝓpoſuit. Dicit̄ aūt ꝓꝑ
um qđ celat̄ p̄ori ſuo. vt ſi ha
beat ⁊ teneat pecuniā vel ve/
ſtē neſciēte p̄lato. vł ſi ſciat tm̄
ꝯ volūtatē eiꝰ ⁊ abſq; lnia. vł
ſi de lnia eius ⁊ voluntate. tm̄
nō ꝑatus ſibi tradere ad peti
tionem eiꝰ. ſed recuſare ſi poſ
ſet de facto. ⁊ multo peius ſi
non ſolum mobilia. ſed etiaꝫ
immobilia. vt redditus ⁊ poſ
ſeſſiones retinet vt ꝓpria dāſ
vendens et diſſipans vt pla/
cet. nec prelatus p̄t dare lniaꝫ
ſic retinendi. nec papa poteſt
in ꝓp̄o diſpēſare. extra đ ſta.
mona. c. cū ad monaſterium.

Si dedit bona monaſterij
ſiue cōuētꝰ abſq; ſuꝑiorū lnia
habita vel p̄ſumpta. Si ali
q̇d occulte recipit vel tenet
mortale eſt ⁊ ꝓp̄etas. Si re/
ꝑiens ſe in loco vbi nō viuit̄
in cōmuni, ꝓpt̄ quod oꝑtꝫ ſi/
bi ꝓuidere de neceſſarijs ha/
bet aliqua veſtimenta vel pe
cuniam ⁊ aliq̇d hm̄oi cuꝫ bo
na lnia. bn̄placito prelati ad/
uertat diligenter. ¶ Primo q̇
dem vt ꝑ eum non ſtet qu in
oīa velit ponere in ꝯmuni ſi
alij vellent. ⁊ ad hoc operat̄
quantum poteſt. ¶ Scđo ſi
hec non p̄ōt ſꝑ ſit paratꝰ ſim
pliciter ponere om̄ia ⁊ dimit
tere in manibus p̄lati. ¶ Ter/
tio vt de hm̄oi ꝯceſſis nihil
det ſine lnia ſuꝑioriſ ſui gene
rali vel ſpeciali. etiam in ele/
moſynis. niſi in extrema ne/
ceſſitate. Quarto vt n̄ theſau
riſet nec ſuꝑflua teneat. nᶜ de
licioſa q̄rat. nec multū inq̇rē/
do ſollicitet. nec habeat inor/
dinatū affectū in hm̄oi. ⁊ ſic
poterit trāſire ſi in alijs bn̄ ſe
habeat. ſecꝰ ſi agēdo n̄ religio
ſe. ſed laicalr̄ viuit. Sed ⁊ cū
p̄dictis ſi poſſet locū inueni/
re vbi in cōi viuit̄ meliꝰ ei eēt

De voto caſtitatis.

J ſeruauit votū caſti/
tatis nō ſolū ab oī car
nali oꝑe ⁊ ꝯtractu ve/
nereo ſe abſtinēdo ſed etiā ab
oī locutōe turpi ⁊ amatoria ⁊
ab om̄i cogitatione immun/
da deliberata. ⁊ delectatione
moroſa. q2 in quolibet horuꝫ
eſt mortale. vt dictū ē ſup̄ cir/
ca ſcđm et nonum p̄ceptum.
Eſt etiam ſacrilegium qđ g̅/
nius eſt. ⁊ q2 ad iſta deuenit̄
ꝑ ꝯuerſationem ⁊ familiari/
tatē. iō inq̇rendū eſt ſi hꝫ do/
meſticitatem cū aliq̇ ſimoni/
alis. vł cuꝫ aliq̄. ſi religioſus

ꝛ ſi hoc repit̃ ee͂ extra caſũ ne/
ceſſitatis ꝓhibẽd⁹ ẽ. al's non
abſoluẽd⁹ q̇a q̃ſi ĩpoſſibile ẽ
ꝙ tal' nõ incidat in ruinã. di.
xxxij. c. hoſpitiolũ. ꝛ di. lxxxi.
ꝑ totũ. Scãdala etiã mĺta ꝛ
oblocutões ſequũt̃ i ppl'is
ꝛ hmõi. ꝛ iõ ꝓhibẽd⁹ ẽ. ꝛ con
ſanguincoꝝ etiã rarus fit ac/
ceſſus.

De voto obedientie.

ſ I fecit ꝯtra votũ obe
dientie quod ẽ ſꝑ mor
tale Et nota ꝙ ñ ſꝑ qñ
q̇s agit aliq̇d ꝯ̃ regulã ſuã. vl'
trãſgredit̃ regulam vel ꝯſtitu
tões facit ꝯ̃ obedientiã. ſ; qñ
facit ꝯ̃ p̃cepta ꝯtenta in regu
la ꝛ ꝯſtitutõib; ſuoꝝ ſupioꝝ.
vel qñ aliq̇d trãſgredit̃ ex cõ/
tẽptu q̃ntũcũq; illud ſit mini
mum. Qñ vero p̄latus vl' p̄/
lata iniũgit aliq̇d fieri p̃cipiẽ
do vel mandando in v̄tute ſã
cte obedientie. vel ſpũſſcti vt
facias h̄. vl' ſub pena excõica
tõis ꝛ hmõi. illud d̄r p̃ceptũ.
cuius tranſgreſſio eſt mortal'
Idem eſſet qñ p̄latus aliq̇d
mandaret ſubdito quomõcũ
q; loqueretur. declarans ſibi
ꝙ intendit obligare illum ſb
peccato mortali ad faciendũ
illud. ꝛ intellige ſi mandat qd̄
non ſit illicitũ. ꝛ tale q̇d ꝙ te/
neatur ſubditus ei obedire.
Simil'r qñ i regula vl' ꝯſtitu
tõib; eſt aliq̇d p̃ceptorie mã/
datũ. vel ſub pena excõicatõ
nis. vel ſub pena carceris. vl'
ſub pena grauioris culpe. vl'
ꝑ ſil'em locutõem cõit̃ cenſet̃
obligari ad mortale. alias ãt
faciẽdo ꝯ̃ cerimonialia. vt frã
gere ſilẽtium. tarde venire ad
chorum ꝛ hmõi. eſt veniale.
niſi q̇s faceret ex ꝯtemptu. q;
tũc mortale. Cõſuetudo aũt
q̃uis nõ ſit ip̄e ꝯtẽptus tñ ẽ i
ductiua contẽptus. ꝛ iõ caue
ne aſſueſcas alicui tranſgreſ/
ſioni.

De officio diuino.

ſ I dixit horas canoni
cas ꝛ officiũ defũcto/
rũ qñ d; dici. Nã reli/
gioſus etiã ſi nõ h; ordinẽ ſa
crũ tenet̃ ex precepto ad offi/
cium. p̃cipue ſi eſt profeſſus.
vñ omittẽdo aliquã horã pec
cat mortalit̃. ꝛ omi die qua o/
mittit ex negligentia. nõ aũt
ex p̃cepto tenet̃ dicere iſtud l'
illud. q̃uis nec d̄beat ad pla
citũ ſuũ mutare officiũ. ſ; d;
dicere ſꝫm ordinem ſuũ. Si
non fuit cum aliis in eccl'ia ꝛ
nimis tardauit ad dicendu;
officiũ. Si ſomnolent̃ l' dor
miuit redicat. vel aliq̇d loco

eius dicat.ſed ſi p maiori p/
te doꝛmiuit totũ reiteret. Si
ibi incõpoſit⁹ fuit ⁊ ocul' va/
gis. Si riſit vel ridere fecit l'
aliquã leuitatẽ vel locutõem
fecit nõ neceſſariã. Si mẽte
diſtract⁹.pcipue qñ ñ aduer/
tit. Si male legit l'cãtauit vl'
inclinauit ex negligẽtia.in q̃/
libet hoꝝ eſt pctm̃ veniale cõi
ter. Si elegit platũ p ſymoni
am.vel etiã ⁊ ſi non ſymonia
ce tñ indignũ ſcient'. Si ñ il/
lũ quẽ iudicauit melioꝛe; ad
officiũ illud ſed aliũ rõe ami
cicie.vel aliũ intentiõe mun/
dana moꝛtale ẽ. Si accuſa/
uit calũnioſe platũ vel ſociu;
de aliq̃ crimiali.vel teſtifica/
t⁹ ẽ.vl' deſtitit ab accuſatiõe i
iuſte.vl' alias infamauit pla/
tũ vel ſubditũ dicẽdo crimĩa
lia de eis.etiã ſi eſſent vera in
tẽtõne infamandi moꝛtale ẽ.
Idẽ ſi ſecreta ſui oꝛdinis re/
uelauit ſine cauſa iuſta ⁊ rõna
bili.⁊ quõ q̃s teneat' ad reſti/
tutõem fame habes in ſũ.i.ij
pte diffuſe. Itẽ ſi in viſitatõe
platoꝝ nõ reuelauit dicẽda q̃
ſunt ꝯ honeſtatẽ religiõis de
platis et ſocijs.⁊ pcipue quã
do cõiter ſic fuat'.⁊ fit pcep/
tum a viſitatoꝛe vt dicant q̃ i
digẽt coꝛrectõe.tũc eñ omit/
tere aduertenter que dicenda
ſunt eſt moꝛtale peccatũ. Dʒ
tamen intelligi pceptum ſer/
uato oꝛdine fraterne coꝛrecti
onis. vnde omnino occulta
de quibus põt preſumi emẽ/
datio dici non dñt.vbi aũt ñ
ſperatur emendatio ⁊ pſumit'
recidiuatio.vel aliqđ magnũ
ſcandalũ dici dʒ.nõ tñ accuſã
do ſi ſufficienter pꝛobari non
põt.quia tũc grauiter pecca/
ret. ſed ſimpl'r denunciando
pꝛelato.vt patri ſi ſperatur ꝙ
inde puidebitur. Si fecit l'
coopatus eſt ad aliquam cõ/
ſpirationem contra pꝛelatos
vel inuenit aut ſectatus ẽ p/
tialitates ⁊ ſectas in monaſte
rio.aut conuentu.aut diuiſio
nes.quia moꝛtale eſt.⁊ crimi
na mundanoꝛum vel demo/
nioꝛum potius q̃ religioſoꝝ
Interrogandi etiam ſunt.de
xij.abuſionibus clauſtri ſm
Ray.que ſm Hugonem ſũt
iſte. Pꝛelatus negligens diſ/
cipulus inobediens.iuuenis
ocioſus.ſenex obſtiatus.mo/
nachus curialis vel cauſidi/
cus.habitus pcioſus.cibꝰ ex
q̃ſitus.rumoꝛ in clauſtro.lis
in caplo.diſſolutio in choꝛo.
irreuerentia circa altare. In
his qñq; eſt moꝛtale. quãdo
q; veniale ſm q̃ntitatẽ facti ⁊
intentione;. Magna etiã eſt

abuſio religioſū iurare in cōi
locutiōe. etiam ſi dicat verita
tē. ꝛ etiam maledicere et blaſ
phemare. etiam ſi ex leuitate.
¶ Interrogandū etiā ē pcipue
de cerimonijs pncipalibus
ꝛ de eſu carniū extra īfirmita
tē. De lineis n̄ vtēdis ad car
nē. de lectis n̄ plumeis ꝺ ieiu
nijs regule vel ꝯſtitutionū. ꝺ
obſuantia ſilentij in certꝭ ho
ris ꝛ locis. Ad q̄ oīa obligan
tur omnes monachi. ꝛ etiam
plures religioſi. ꝛ mōachi ſā-
cti bn̄dicti. extra de ſtat. mo.
c. cum ad mōaſteriū ꝛ plures
religioſi alioꝝ ordinū ex con
ſtitutionibꝫ ſuis. Et licꝫ ī hiſ
platus poſſet diſpenſare. nō
tn̄ pt diſſipare. qꝺ ē ſm Ber
qn̄ fit abſqꝫ cā rōnabili ꝛ vr-
gente. al's pctm̄ eſt diſpenſā-
ti ꝛ diſpenſato plus ꝛ minus
ſm tranſgreſſionem. ¶ Si i
obediendo male ſe habuit. vi
delicet qꝛ obediuit ī malo pu
ta dicendo mendaciū. vel ex
negligētia dimiſit cōe māda-
tū. vel tardus fuit ad obediē-
dū. vel nō affectuoſe ſꝫ q̄rulo
ſe vel diſſolute ꝛ nō cū matu-
ritate. Si irreuerēs circa ma
iores egre ſuſtinendo rephen
ſores cum indignatiōe cōiter
eſt veniale.

De exercitio.

Si vacauit ocio qꝺ ē ſē
tētia oīm maloꝝ. ꝛ q̄n-
tū. Si inutilit̄ expēdit tps
faciēdo ea q̄ ſunt nullius va-
loris. Si fecit exercitia mun
danoꝝ. vt faciēdo burſas ve-
ſtes ope polimito. recamatō-
nes l' linea reticulata ꝛ hmōi
vel ꝯfectiones nimis pcioſaſ
vel alia guloſa. qꝛ magnū pec
catū ꝛ abuſio ē ac occaſio mł
toꝝ maloꝝ. ꝛ ideo ꝓhibendū
eſt. hoc malū etiaꝫ repit̄ ī mo
nialibꝫ modernis. Si con-
uerſando fuit nimis leuis vł
alios inducens ad leuitatem
vel riſum verbis. geſtibꝫ l' ſo-
lacijs. q̄ aliqn̄ ſine pctō fieri
pn̄t ad recreatōꝫ. vel ſubleuā
do ſe vł' alios ab accidia. raro
Si aliqn̄ irriſit vel geſtiuit
quod ſymeis congruit ꝛ hy-
ſtrionibus nō religioſis. Si
murmurauit circa victum ꝛ
veſtituꝫ. Si īpatienter tulit
graues mores alioꝝ. Si ſe ḡ
ueꝫ alijs reddidit. Si ſingu
laritatem q̄ſiuit in cibo° veſti-
tu. dormitu ꝛ alijs. vnde fre-
quenter in ipſis oritur ſuper-
bia. et in alijs murmuratio ꝛ
indignatio. Si fratreꝫ de-
linquentem non fraterne ad

monuit. vel defectus alioꝝ p̄
lato nō ſignificauit vt adhi/
beret remediū. ſeruato tn̄ or/
dine fraterne correctionis. in
his cōit̄ ē veniale. Si mur
murauit ꝯ ſibi ꝯmittētē tāq̄
indiſcretū Si impatient̄ ſe
habuit dure loq̄ndo cuꝫ qui/
bus non hꝫ ſe intromittere.
¶ Si n̄ diligent̄ tractauit res
monaſterij. Si nimis tenax
fuit in dādo. vl̄ ſi nimis ꝓdi
gus. vl̄ acceptor ꝑſonaꝝ ſine
cā rōnabili dās magꝭ vni q̄ȝ
alteri d̄ rebꝫ cōibꝫ. Si dedit
q̄bus nō potuit. vicꝫ q̄ non
hēbat lnīam. Si ꝑmiſit res
ꝑire ex negligentia. vel nimis
ſollicitꝰ fuit ꝓpt̄ h̄ paꝝ vacā
do ſibi ꝓpt̄ ml̄tiplicatōꝫ tꝑa
liū. qd̄ viciū hodie multū re/
gnat. Si nō fuit ſollicitꝰ ad
addiſcēdū ea ad q̄ tenet̄ ſm̄ re
gulam ⁊ ꝯſtitutōes peccat. ex
ignorantia ẜo etiā trāſgredi
ens non excuſat̄ a pctō. Si
ē ſacredos dꝫ q̄rere ſcire q̄ ꝑti
nent ad debite celebrandum.
Si ꝯfeſſor q̄ ꝑtinēt ad illud
officiū. Si in his ē negligēſ
p̄cipue cū p̄t grauiter peccat.
ſed debet etiā frequenter lege
re ſcripturam vel doctores ex
ponentes vel alios libros de
uotos et vtiles. vn̄ inſtruat̄.
⁊ ꝯfortetur ad bonū. ¶ Si le
git curioſa ⁊ inutilia ꝓpt̄ qd̄
retrahit̄ a magis neceſſarijs.
vel doctores gentiliū. vel fic/
tiones poeticas. ⁊ hmōi. q̄a
peccatuꝫ eſt curioſitatis. De
ꝑtinētibꝰ ẜo ad religionē ha
bes diffuſe in tertia parte ſū/
me.

De oratōe et confeſſiōe.

Si non orauit vltra of/
ficiū diuinū ꝓuatiꝫ ꝓ
ſe ⁊ alijs conſanguineis bn̄fa
factoribꝫ viuis ⁊ defunctis p̄
cipue recōmendatis vt debꝫ
ſollicite. Si nō freq̄ntauit
ꝯfeſſionē ⁊ cōionez ſm̄ regu
lam ſuā ⁊ morē. Monachis
ẜo nigris p̄ceptū ē q̄ cōicent
ſemel in men'e. cle. ne in agro.
de ſta. mo. Si non vacauit
meditatōi. q̄ ꝑmaxime indu/
cit deuotionē. Si fuit tepidꝰ
in dilectiōe dei ⁊ ꝓximi. non
ardent̄ affectās honorem dei
⁊ ſalutē aīarū vt decet. Si ī
gratus ad recogitādū ⁊ cog/
noſcēdū ſua beneficia ⁊ recō/
penſandum deuote ipſi deo
ſeruiendo. Si non prepara/
uit ſe ad diuina vt debuit.
Hec ſunt pctā in quibus q̄t
tidie offendit̄ deus. ⁊ īpedit̄
ꝓfectus religionis.

De amore parentū.

ſ Jnimis carnalit̃ dile
xit ↄſãguineos nimis
affectãs coꝝ ꝓſꝑitatẽ
vel gaudẽs de ea. aut ↄtriſtat̃
nimis de aduerſitate. Si ni
mis eos viſitat vel q̃rit l' gau
det viſitari. Sicũ eis loq̃t̃ ꝺ
ſecularibꝫ que non expediunt
vel etiã cũ alijs de guerris. et
hmõi frequenter interrogat
⁊ audit. Si pro eis procurat
beneficia eccleſiaſtica vel tꝑa
lia non aptis beneficijs in q̃/
bus poſſet eſſe mortale. De
alijs ꝟo vicijs cõibꝫ. ſcꝫ ira.
ſuꝑbia. inuidia ⁊ hmõi. vide
ſupra in ꝓma ꝑte. De his ꝟo
q̃ ꝑtinent ad regulam ſuã ipe
met videat ꝑ ſe et dicat. Si
penas aut penitentias taxa/
tas vel iniũctas a regula l' cõ
ſtitutõibꝫ vel a p̄lato nõ fecit
peccauit. ſi ex negligentia.
Si nullo mõ eẽt parat᷒ face/
re etiam p̄lato p̄cipiẽte ẽ mor
tale. ſi non intendit ꝓficere ĩ
vita. ſed que ſeruat inuitus fa
cit ⁊ male ↄtentus eſt eſſe ĩ re
ligione hypocrita ẽ ⁊ in ſtatu
dãnatõis. Tho. Qui vocan
tur ad dirigendas moniales
in electiõibꝫ. niſi abſtineãt ab
his ꝑ q̃ poſſet oriri diſcordia
int̃ eas ſunt excõicati. Religi
oſi ⁊ clerici inducentes ad vo
uendũ. iurandũ vel ꝓmitten
dum ꝺ eligendo apud eos ſe
pulturã. vel vt eam vlterius
nõ mutent iam electaꝫ ſũt ex/
cõicati excõicatione papali.
cle. cupientes. de penis. Re/
ligioſi q̃ abſqꝫ ſpẽali lnĩa ꝓ/
prij ſacerdot̃ ſolẽnizarẽt ma
trimonia. aut miniſtrarẽt ſa/
cramentũ euchariſtie vl' extre
me vnctõis excõicati ſunt ex
cõicatiõe papali. cle. i. de ꝓui.
reli. Religioſi q̃ excõicatos a
canone abſoluũt in caſibꝫ nõ
ↄceſſis. aut q̃ abſoluũt a ſen/
tẽtijs ꝑ ſtatuta ſynodalia vel
ꝓuicialia ꝓmulgatis. aut ab
ſoluũt a pena ⁊ a culpa ſũt ex
cõicati excõicatõne papali ꝑ
dictam clemẽ. i. de ꝓuile. reli.
Jnq̃ſitores hereticoꝝ q̃ odio
grã vel lucro ↄ̃ iuſticiaꝫ ⁊ cõ/
ſcientiam omiſerunt ↄ̃ quẽ/
piam ꝓcedere. vel ipſam he/
reſim alijs imponere. aut im
ponerent qꝫ officiũ eorũ im/
pedirent. ſũt excõicati excõi/
catione papali. cle. multorũ.
de here. ¶ Religioſi mendicã/
tes ꝓfeſſi tranſeuntes ad ali/
quã religionẽ monachalẽ ex/
cepto ordĩe carthuſieñ. ⁊ ſilr̃
recipiẽtes ſunt excõmunica/
ti excommunicatione papa/
li ꝑ conſtitutionem Martini

quinti factam Cōſtātie. Cle
rici ſciēt ⁊ ſpōte ꝑticipantes
excōicatis a papa in diuinis
ſunt excōicati excōicatōe pa/
pali ſm̄ Hoſtiē. iſta excōica/
tio habet dubium. ¶ Partici
pantes in crimine ꝓpter qđ
aliquis eſt excōicatus aliq̄ p̄/
dictarū aliarū excōicationū
ſunt excōicati ꝑ papam. c. ſi
cōcubine. de ſenten. excō. Ab
ſoluentes aliquem ab aliqua
p̄dictarum excōicationum ci
tra ſedem apoſtolicā p̄terq̄
in moꝛtis articulo qui taliter
abſoluti ſi non repꝛeſentant
ei quo poſſunt abſolui q̄ ci/
tius poſſunt. vel mittāt p ab
ſolutione reincidunt in eādē
ſcȝ excōicatōȝ papalē. c. eos.
de ſen. excō. l. vi. Sepeliētes
coꝛpa in cemiterijs tpe intđi
cti in caſibꝰ nō ꝯceſſis a iure
ſūt excōicati ꝑ excōicatōȝ epi
ſcopalē. cle. eos de ſepul. Se
pelientes excōicatos publi/
ce aut noīatim intđictos vel
vſurarios manifeſtos ſcienť
in cemiterijs ſunt excommu
nicati. dicta cle. eos. Clerici
locantes domos manifeſtis
vſurarijs ad fenus exercēdū
ſeu alio titulo ꝯcedentes ſunt
excōicati. c. vſurarum. de vſu
ris. li. vi. ¶ Nō electus a dua/
bus ꝑtibꝰ cardinaliū ⁊ ſe ge
rēs p papa. eſt excōicatus. c.
licet. de elec. ¶ Monachi ⁊ ca
nonici regulares. Archidya/
coni. dyaconi. p̄poſiti pleba/
ni. cantoꝛes ⁊ alij clerici ꝑſo/
natū habentes. aut quiuis p̄
ſbiteri qui audiunt leges vel
phyſicam ſunt excōicati. c. n̄
magnopē. ne cleri/vel mona/
chi ſe rebꝰ ſecu. imi. ¶ Religi/
oſi dimittētes vbicūq̄ habi/
tū ſue religionis. ⁊ accedētes
ad queuis ſtudia lr̄arū ſine li
centia pꝛelati aut conuentus
ſui ſunt excōmunicati. c. vt ꝑ
iculoſa. ne clerici vľ monachi
lib. vi. ¶ Religioſi qui decias
debitas eccleſijs ſibi appꝛo/
pꝛiant vel vſurpant. ſiue qui
non permittunt ſolui eccleſijſ
decimas de animabus fami
liarum et paſtoꝛum ſuoꝛum.
ſi non habent adminiſtratio
nem et beneficia ſunt excom/
municati. ſi habent ſunt ſuſ/
penſi. niſi requiſiti deſtiterint
infra menſem. clementi. reli/
gioſi. de decimis.

¶ Monachi et canonici re/
gulares non habentes admi
niſtrationem, et ſe conferen/
tes ad curias pꝛincipum vt
damnum monaſterijs infe/
rant, aut pꝛelatis ſine licentia

ſuoꝝ ꝑlatoꝝ. ſiue q̄ tenent ar
ma intra ſepta mōaſterij ſunt
excōicati. cle. ne in agro. ꝺ ſta
tu mona. ¶ Religioſi necnon
moniales ꝓfeſſi ꝯhentes mri
moniū. ⁊ alij clerici ꝯſtituti i
ſacris de facto. ſ. ſunt excōica
ti. cle. eos. de ꝯſangu. ⁊ affini.
¶ Inq̄ſitores hereticoꝝ q̄ ꝑte
xtu officij inq̄ſitionis q̄buſ/
uis modis illicite pecuniam
extorquēt. vel ſciēter bona ec
cleſiarum ob delicta clericoꝝ
fiſco eccleſie applicant ſūt ex/
cōicati. nec abſolui pñt. niſi
plene ſatiſfecerint illis a qui/
bus extorſerūt. cle. nolētes: ex
tra de here. ¶ Religioſi ñ ſuā
tes interdictū qꝺ ſeruat ſctā
romana eccl'ia. cle. ex freq̄nti/
bus. de ſen. excō. ¶ Religioſi
q̄ cōfitentibus ſibi ñ faciunt
ꝯſciam ſcient' de decimis ſol
uendis. tales ab officio ꝑdi/
catōis ſunt ſuſpenſi donec cō
mode pñt faciāt eis ꝯſciaꝫ ⁊
ſi interim ꝑdicāt ſūt excōica/
ti. Silr̄ ⁊ religioſi q̄ dicūt ali
q̄ ꝟba vt retrahāt audientes
a ſolutōe decimaꝝ ſūt excōi/
cati. cle. cupientes. de penis /
¶ Religioſi mēdicātes q̄ do.
mos ad habitādū vl' loca de
nouo recipent aut mutarent
abſqꝫ lnīa pape vel alienarēt
ꝺ nouo recepta. cle. cupiētes.
de pe. Frēs miores q̄ tpe int'
dicti recipiūt ad diuina frēs
vel ſorores de tertio ordie ſā
cti frāciſci ſūt excōicati. c. cū
ex eo. de ſen. excō in cle.

A ꝑlatis in cōi inq̄rendū
eſt ꝑmo. Cap. xiiij.

I legitie
ſ aſſecutus ē dignita/
tē ſeu ꝑlationē. an vi
delicet aliq̄ irregularitate vel
ſnīa fuit iīretit⁹ cū fuit aſſum
pt⁹ ad ꝑlaturā in q̄ nō fuit diſ
penſatus vel abſolutus. vicꝫ
ſi fuit bigamus. Si opatus
ē in cā ſāguis. Si illegitim⁹
Si excōicat⁹ vel ſuſpenſus.
vel notori⁹ cōcubinari⁹. q̄li/
bet hoꝝ ꝟ ſciēs tenet ꝑlaturā
furtiue. vñ ē ꝯtinue in morta
li. ¶ Nota q̄ illegitim⁹ ad di/
gnitatē vel beneficiū curatū
vel ꝑoratū in religiōe q̄ creat'
ꝑ electionem ſiue diſpenſatio
ne pape ꝓmoueri nō pōt. Ex
ꝑuilegio tñ magiſtri ordinis
cū his pōt diſpenſari ad pre/
laturas in ordine ꝑdicatorū.
de hoc habes in. iij. pte ſūme
titu. de cenſuris eccl'iaſticis.
¶ Si rite et abſqꝫ vicio ſy/
monie fuit electus. confirma
tus et ordinatus. ¶ Si inte/

poſuit p̄ces p ſe. vl' pcurauit q alı⁹ porrigeret p̄ces ſymonia ē. ⁊ ſi fuit ſymonia pactionis indiget diſpenſatōe pape ⁊ tan̄q̄ ſit diſpenſat⁹ tenet furtiue dignitatē. de h̄ in ſcd̄a p/te ſumme. ti de ſymonia. ⁊ in oib̄ q̄ habes. s̄. in. c. de bn̄fi/ciatis. ⁊ in. c. de clericis ī cōi pores interrogare put erit expediens. Et ſi eſt p̄latus religi/oſus interrogādū eſt de his q̄ ſunt in. c. p̄cedenti ⁊ de alijs q̄ ſequunt. ¶ Si aliqd̄ manife/ſtum pctm̄ in ſubditis diſſi/mulauit ⁊ non correxit. aut ſi non manifeſta que tamen ad eius noticiā aliq̄liter puene/rūt vlterius non q̄ſiuit. ſi vo ex negligentia dimitteret. puto mortale q̄ ad criminalia. ſi āt ex aliq̄ rōne vt ad mai⁹ ſcā/dalū vitandū ſec⁹. Si in ca/pitulo equus iudex non fuit Si de reb̄ monaſterij dilapidator fuit. Si ſupiorib̄ ſuis non obediuit. Si cauſas ſi/bi a ſupiorib̄ cōmiſſas non ſm ɔſiliū pitoꝝ ſed ſm acce/ptōnem pſonaꝝ determīauit In oib̄ his eſt pctm̄ morta/le vel veniale ſm q̄ntitatē ex/ceſſus et maliciam ⁊ neglige/tiā. ¶ Si indignos ⁊ n̄ ido/neos in officijs poſuit. ⁊ ma/xime ad curā aīaꝝ. ⁊ male vi/der tal' poſſe excuſari a mor/tali. ſi eos quos ſcit malos ⁊ ī mortali pſeuerare ponit ad curā aīaꝝ cum pōt repellere. nec credo q excuſet paucitas ſ. qꝛ nō inueniūt alij. ⁊ etiā ſi iſte alias ſit induſtrioſus mlt/tum. ⁊ bene officiet eccleſiaꝫ in exteriorib̄. Idem cum ſu/ſtinet tales ſi illos p̄t iuridice remouere. ¶ Si poſuit ad au/dientiam cōfeſſionum nota/biliter ignorantes ⁊ ineptos vel criminoſos. mortal'r pec/cauit p regulam. Qui cauſaꝫ damni dat. ¶ Idem ſi tales tolerat cum poſſit remouere. niſi forte a ſuperiori ſint ad h̄ poſiti. Sed quā curam d̄ ipſis habebit cum ad ſui dam/nationem exerceāt tales offi/ciū audiēdi ɔfeſſiōes. quō āt dicat ineptus vel notabilit ignorans habes in ſumma. ¶ Si fuit nimis pōpoſus et curioſus in edificijs eccl'ie l' monaſterij. in ornamentis ⁊ hmōi. quod eſt contra ſnīam Hiero. ⁊ Ambro. xij. q. ij. ca. auꝝ. ⁊. c. gl'ia epi. ⁊ etiā Ber. Et tamē a modernis fiūt hodie multe ſupfluitates ⁊ curioſitates. ⁊ placita ɔ exempla oīm ſctōꝝ. ⁊ in his amittitur

multuz tps ꝛ deuotio. ita vt cōpletis edificijs exhauſtus videatur oīs ſpūs. ꝛ paupes interea moriūt fame. qs ꝺ ſuꝑfluis coꝝ tenent ſuſtentare. xij. q. ij. c. eps eccl'iaſticarum Si nimis fuit ſollicit⁹ circa tpalia ex hoc min⁹ debito vacans ſpūalibus in ſe ꝛ in ſubditis. vt lectiōi. orationi. admonitiōi. vtiqȝ pctm̄ eſt pluſ ꝛ minus ſm q̄ntitatem exceſſus. Principalis em̄ eius cura debet eſſe de ſpūalibꝫ. Si ꝑ curias nimis diſcurrit litigando cum ſcādalo hoim cū poſſet ꝑ aliū modū magꝭ pacificū ſua repetere. ꝛ ſi nō tm̄ Si iura ꝛ ꝓuilegia ſue eccl'ie non ſeruauit ꝛ defendit vt debuit. Si in diſpenſando indiſcrete ſe habuit. vel quia nimis de facili ꝛ ſine cauſa rōnabili in ieiunijs diſpēſauit. In eſu carnium. in retinēdis rebꝫ ad vſuȝ. In penitentijs taxatis ſm regulam vel conſtitutiones ꝛ hmōi. quia peccauit inducendo relaxatiōeȝ ꝛ rigorē religiōis eneruādo. Unde btūs Būdict⁹ i regula dicit. ꝙ de oi diſpēſatōe hȝ reddere rōeȝ. Si fuit nimis dur⁹ in diſpenſando cū debuit. ꝓcipue cuȝ debilibꝫ ꝛ infirmis ꝛ hmōi. nō ꝓuidens eis

Si fuit exēplaris i inceſſu moderato. habitu ñ ꝓcioſo. i modeſtia geſt⁹. In locutōne rara graui ꝛ fructuoſa. cauēs diſcordias. pacem nutriens oēs patienter videns ꝛ tolerans. ſingularitates vitās. cōmunia ſeq̄ns cū pōt. nemini blandus affabilis cūctis. ſuſurratōes. detractōes. irriſiones. ꝯfabulatōes. maledictōnes ꝯtētōes i ſe ꝛ i ſuis eliminās. circūſpect⁹ i oibꝫ. nō delectat⁹ de ꝓſidētia ſȝ timēs ꝺ negligētia. cū de ſingulis habeat reddere rōnē ſibi ꝯmiſſis. Ita curaȝ alioꝝ habeant ꝙ ſui nō obliuiſcant. vt docȝ Grego. in paſtorali. Si in corrigendo fuit nimis remiſſus vel nimis rigidus vtrūqȝ cauendū eſt vt docet Gre. in mora. ꝛ habet. xlv. diſ. c. diſciplina. nam facilitas venie incentiuū ꝓbet delinquendi Amb. xxiij. q. iiij. c. eſt iniuſta ꝛ aſꝑitas nimie increpatōis nec corre ꝑtōem recipit. nec ſalutē. Leo diſ. xlv. c. cū btūs. ꝛ c. lȝ plerūqȝ. ea. diſt. Precipue ꝟo circa ſeniores dȝ ꝑlatus i corrigendo ſe habere humanum. vt dicitur i illo capitu. niſi eſſent habituati in malo.

qꝰ tūc duri⁹ ſm Gre. vt. d. c. diſciplina. ⁊. c. licet plerūq;. ⁊. c. cū btūs. ⁊. c. penitudinis tpa. xxvi. q. vij. ⁊. c. tanta. lxxx vi. di. Si nō induxit q̄ntū potuit ꝟbo ⁊ exemplo ad obſeruādū oīa cerimonialia ordinis ſui. Si malas cōſuetudines ſeu corruptelas regnare ꝑmiſit. Si cōtra regulā et decētiā religiōis etiā q̄s inuenit iā inductas nō abſtulit q̄ntū potuit. vt viciū ꝓꝑetatis. diſcurſū fratꝝ ad placitū familiaritatē cū mulierib⁹ vel viris. ſi ē monacha collatōēꝫ rerū amicis ⁊ ꝯſanguineis ſine licētia et rōnabili cā. eſum carniū vbi nō debēt comedi. qđ ē vniuerſale oī monacho. de ꝯſe. di. v. c. monacho et p̄cipue q̄ ſūt ꝫ eſſentialia vota religionis nullo modo debꝫ ꝑmittere. nec etiā ad receptionē ſymoniacā monialium. ſicut hodie fit quaſi vbiq;. Q, ſi nō p̄t talia remouere nec eſt ſpes in futurū dimittat curā exemplo ſancti benedicti. vij q. i. c. aduerſitas. circa fi. in. c. fi. ea. q. al's nec q̇etē ſuā amittat. et tandē damnatiōem cuꝫ eis incurrat q̇cūq; ſit ille abbas vel abbatiſſa. prior vel prioriſſa. vel alias q̇cūq; nomine cenſeat̃. nec ſufficit ꝙ p̄latus corrigat vicia q̄ ipſum noſſe ꝯtigerit. ſꝫ debet diligēter agnoſcere vultuꝫ pecoris ſui conſiderando vias eius. Caueat autem ne crimia ſibi delata in foro ꝯſcientie vel in ſecreto iudicet illis in foro cōtentioſo ſeu in capitulo. vbi tm̄ manifeſta ſunt punienda nec foro miſcēda ſūt iudiciali

Si hꝫ ſub cura mōaſteriū monialiū. de q̈ materia dicet̃ in. c. ſeq̄nti. Si indiſcrete fecit p̄cepta i q̇b⁹ multū dꝫ cauere niſi ſit res ardua. et ſi cogeret ꝑ p̄ceptū vl' ſnīaꝫ ad aliq̇d faciēdū l' dicēdū i q̊ ñ eſſꝫ ei ſubditus. vel nō deberet ei obedire. vt reuelādo peccatū occultū oīno eſſet ei mortale. In inq̇ſitōe vero criminū receptōe accuſatōis vel denunciatiōis vel ꝓlatōe ſnīe excōicatōis et hmōi non ſit p̄ceps non ꝓcedat ꝑ ſuſpitioneꝫ. ſed ꝑ ꝓbationes et modos veridicos alias incurreret graue peccatū. et aliquando ſentenciā excōmunicatiōis. de his in. iij. ꝑte ſumme. Si p̄latus recipit aliquē ad ordineꝫ mendicantiū ad ꝓfeſſionem ante annū cōpletū ꝓbatiōis ſeu nouiciatus. eſt ſuſpenſus

q̃ receptōe alioꝝ ad ꝓfeſſionē
⁊ debitoꝛ pene grauioꝛis cul
pe. vnde moꝛtalit̃ peccat. ex/
tra de regularibꝰ. c. non ſolū.
libro ſexto.

De epis ⁊ p̃latꝫ ſuꝑioꝛibꝰ.
Capl̃m. xvi.

Circa epi/
ſcopos ⁊ alios ſuꝑi/
oꝛes pꝛelatos ſic pñt
foꝛmari interrogatōes. Si
non ſit talis litterature ⁊ ſcie
ꝗ ꝑ ſe ſciat explicare q̃ d3. ad
qđ tñ tenet̃ cum habeat alioſ
ſuꝑ his infoꝛmare et dirigere
Nam ſi bonus cōit̃ ab hoibꝰ
reputat̃ ⁊ ſufficiens. non eſſet
neceſſariū. niſi eū audire. ⁊ ſi
de aliquo negocio non intel/
ligit cum ꝯfeſſoꝛ vel dubitat.
p̃t de illo loq̇ ꝓ ſua ſerenitate.
Et ſi tale q̇d eſt in q̃ variant̃
opiniones. vel non pōt dari
certa ſnĩa. relinquendum eſt
ſue ꝯſcie. Idez dđm ꝯ̃ alios
clericos religioſos p̃latos et
laicos ꝑitos ⁊ timoꝛatos q̇
ſciunt dicere ſufficienter fac/
ta ſua: Si vero non eſt talis
ſed indiget adiutoꝛio īterro/
gantis inquantū clericus eſt
inquiri ab eo p̃t ꝓut expedire
videt̃ de his q̃ habes ſuꝑ cir
ca clericos in cōi. vt đ officio
diuino. de celebratione ⁊ ad/
miniſtratione ſacramentoꝛū
⁊ mō. ⁊ hmōi. ¶ Si aſſumptꝰ
ad ep̃atū ex religione interro/
gandū eſt de his q̃ habes i. c.
circa religioſos q̇ ad multa.
nā adhuc tenet̃ ſuare oꝛdinē
ſuū. niſi in his q̃ nō patiunt̃
officiū paſtoꝛale. vt ſilentiu3.
ſolitudo ⁊ vigilie ⁊ hmōi. In
q̃ntū ꝑo bñficiatus ſeu cura/
tus ē et p̃latus. interrogādu3
ē đ his q̃ habes ſuꝑ in. c. cir/
ca bñficiatos. Et ſi r̃cepit di
gnitatē ſeu ep̃atū habēs aliq̄
irregularitatē. vł ꝑ ſymonia3
vel ꝑ intruſione3. dic vt in. c.
p̃cedenti. in ꝑ̇ncipio. Deinde
interroga de his q̃ ſequunt̃ q̃
ſunt ſp̃ealia cure ⁊ officij pa/
ſtoꝛalis. Si ꝯtulit oꝛdīes ſa
cros indebite. qđ eſt vnū i q̇
multū offendūt. Si ꝯtulit ꝑ
ſymoniā. ſed occulte. moꝛtali
ter peccauit. non tñ eſt ſuſpē/
ſus ex hoc q̇ ad alios. ſed per
ſymoniā notoꝛiam eſt ſuſpen
ſus etiam q̇ ad alios. Sz in
vtroq̄ cāu oꝛdīatꝰ ab eo ē ſu
ſpēſꝰ. ⁊ īdiget diſpēſatōe. Si
ꝯtulit ſciēt̃ non habētibus le
gitimam etatem moꝛtale eſt.
nec p̃t ip̃e diſpenſare de etate.
Si ꝯtulit oꝛdines ꝑ ſaltum
ſcienter. vel duos ſacros ſil.

vł q̃ttuoꝛ mioꝛes cũ ſubdya/
conatu peccat moꝛtalit̃. Si
ↄtulit oꝛdĩes ſacros extra tẽ/
poꝛa oꝛdinationũ moꝛtale ẽ.
niſi ex diſpenſatõe pape ꝛ oꝛ/
dinatus ẽ ſuſpenſus. Mino
res tñ oꝛdines ↄferre p̃t die/
bus feſtiuis. Si in oꝛdinatõ
ne omiſit aliq̇d faciendũ. ꝛ ſi
omiſit aliq̇d de ſubſtãtialibꝫ
in q̇bꝫ imp̄mit̃ caract̃. opꝫtet
totũ iterare in alia oꝛdinatõe
quattuoꝛ tẽpoꝝ. Si ṽo ẽ qđ
nõ ẽ ſubale. ſed de ſimplici ſo
lennitate nõ dꝫ iterari. ſꝫ ſup/
pleri tm̄ omiſſum in oꝛdinati
one alia. nec p̄us añ ſuppleti
onẽ iſte oꝛdinatus debet exer
cere officiũ. Peccat ep̄s i hu
iuſmõi ſi ex certa ſcĩa vł craſ/
ſa ignoꝛantia hoc facit. Idẽ
videt̃ ſi ex notabili negligẽtia
¶ Si oꝛdĩauit aliquẽ ſine li/
centia ſui ſup̱ioris ſciẽt̃. moꝛ
tale ẽ. ꝛ eſt ſuſpenſus p̱ annuꝫ
ab oꝛdinũ collatione. Si nõ
fecit fieri examinatiõeꝫ de oꝛ
dinandis. de ſcĩa etate ꝛ moꝛi
bus ꝛ hmõi ẜm iura peccat
moꝛtaliter. Idem ſi fieri fecit
examinationem p̱ ĩeptos ad
hmõi oꝛdinandos. Si fieri
fecit p̱ taleſ q̊s eſtimabat pp̄t
malam eoꝝ ↄſciam admitte/
re indignos. ſi ad euꝫ ſpectat
p̱uidere de talibus vel reme/
diare. ¶ Si ſcienter admittit
indignum quem iuſte repelle
re põt. vt ↄcubinariũ. illitera
tũ ꝛ hmõi. Si non ↄtulit ſa/
cramentũ ↄfirmatõis qñ de
buit. Soli em̄ ep̄i pñt illud
ↄferre. et extra illud tp̱s ſolitũ
omni tp̱e anni ꝛ hoꝛa moꝛitu
ris pñt ↄcedere. ne ſine h̄ mo
riant̃ q̃uis ſine h̄ ſaluentur.
Cõmittendo g̊ magnã negli
gentiã vt p̱ multos ãnos cre/
do eſſe moꝛtale. Si nõ ꝺ̃dit
ſacr̃m ẜm debitã foꝛmaꝫ ma
teriã ꝛ locũ. moꝛtale ẽ. Q, ãt
ſit ieiunus non eſt neceſſe. ꝛ ſi
decens ꝛ de iure. Si bis de/
dit alicui ſciẽt̃ peccauit moꝛ/
taliter. vnde in hoc debet eſſe
cautus ne iteret. ꝛ etiam debꝫ
aduertere ꝙ aliq̇s chꝛiſmat⁹
teneat chꝛiſmandum non cõ
ſanguineus ſed alius. Si in
cena dñi ñ ↄſecrauit chꝛiſma
ꝛ oleũ ſãctũ vt debuit. qꝛ ino
uãda ſt̃ talia. ꝛ ſi ñ ẜuauit de
bitã materiã ꝛ foꝛmam ꝛ ri/
tũ eccł'ie. moꝛtale ẽ ꝛ hmõi.
Si ↄſecratiões eccłiaꝝ vł al
tariũ vel calicũ ꝛ patenarũ ꝛ
benedictiones veſtium ſacra
rũ nõ fecit vt debuit ẜm foꝛ/
mã ꝛ ritũ eccł'ie. vel ſi q̇d bo/
rũ fecit p̱ ſymoniam. moꝛtale

eſt. Idem de bñdictōib9 ab/
batū ⁊ abbatiſſaꝝ. Idē de re
cōciliatōe eccl'ie violate Mo
nialē quā nouit eē corruptaꝫ
non de facili dꝫ ꝯſecrare in ꝟ/
ginē. nec tñ manifeſtare cri/
men ſi eſt occultū. ſed mutare
nomē ꝟgis in caſtā vt ñ ꝑpē/
dat. Si ꝯtulit bñficia ꝑ ſy/
moniā mortale ē. ⁊ ſi ꝑ noto/
riā eſt ſuſpenſus etiā ꝗ ad ali
os. ſecus ſi ꝑ occultā. qꝛ non
eſt ſuſpenſus. Si ꝯtulit ſciē
ter indignis bñficia ſiue ſim
plicia ſiue curata. mortale eſt
Idem ſi acceptauit a patro/
nis p̄ſentatum ineptū. idem
ſi ꝯfirmauit idignū. Si ꝯtu
lit plura bñficia in cāu ñ cō/
ceſſo vni. vl' plura officia aut
ꝓbendas aut dignitates vel
ſi ꝯſanguineis minus aptis
ꝯtulit rōe ꝯſanguinitatis p⁹
ponendo aptiores mortale ē
Si admiſit ad bñficia habē
tia curā aīaꝝ ſeu ip̄a ꝯtulit ñ
hñtib9 annū. xxiiij. mortale ē
Si eccl'ijs de iure vacantib9
nō ꝓuidit de rectore ſicut va/
cant curata bñficia data abſ/
qꝫ diſpenſatione pape his ꝗ
non attingunt annū. xxv. vel
ſi infra annū non faciūt ſe ad
ſacerdotiū ꝓmoueri. niſi cau
ſa ſtudij ſit miſſum. de quo i
ca. circa beneficiatos. ſupra.
Si eñ infra ſex menſes pri/
mo poſt hoc nō prouidit nō
pōt poſtea ſe intromittere. ali
as vſurparet quod non p̄t. qꝛ
mortale eſt ⁊ non tenet talis
collatio. ⁊ ſic teneret errorem
ſuū manifeſtare. Idem qñ re
cepto ſecundo beneficio va/
cauit ꝓmū. vel ſcđa p̄benda
vacauit ꝓma. de quo habes
ſup̄. ſed plene in t'tia ꝑte ſum
me. Si ordiauit aliquē cle
ricū ad ordinē ſacrū ſine titu
lo vel beneficio. vel ſaltē pri/
monio ſufficiēti. qꝛ vltra pec/
catū tenet ei expenſas facere
quouſqꝫ de beneficio ſit ei ꝓ/
uiſum. niſi aliꝗs epus ei hoc
ꝯmiſiſſet determinando ꝑſo
nā. qꝛ tūc ille ꝯmittens tenet
ad id de hmōi. de quib9 vide
in. iij. ꝑte ſumme. Si in vi/
ſitatōe nō diligēter ꝗſiuit de
ꝗb9 debuit. ⁊ maxie de vita et
honeſtate ſacerdotū offician
tiū. ⁊ qm̄o ſe habeāt i admini
ſtratiōe ſacramētoꝝ. ⁊ de for/
ma eoꝝ. Si bñ ꝓnūciant
p̄cipue baptiſma. qđ ē magꝭ
neceſſarium. De audiētia cō/
feſſionum quomodo ſe ha/
beant. quomodo populum
admoneant. et in rebus eccle
ſie. precipue altaris ꝗ tene/

ant mũdas. Si aũt inue/
nit in hmõi notabiliter exce/
dere ꝛ ꝑiculoſe. ſi nõ punit et
ꝓuidet ꝙ illi ſe emẽdent. vł ꝺ
alio ſi iſte eſt incoꝛrigibilis et
omnino ineptus. grauiť pec
cat. ꝛ omnia mala et damna
animarũ que inde ſequunť ei
imputanť. ſi pt obuiare ꝛ nõ
facit. lxxxiij. diſ. ꝑ totũ. Si
ñ viſitauit epatum ſuũ vt de/
buit. ¶ Si in viſitatõe nimiſ
ſumptuoſus fuit. ꝛ cũ nimia
familia ꝛ equitaturis nimijſ
vltra ꝑſcriptum numerum.
vel ſi ipe vel familia eius mu
nera accepit. ſuꝑ quo ẽ ſpecia
lis pena. de quibus plene in
iij. pte ſumme. Si ſuſtinet
in officijs ꝛ beneficijs noto/
rios ꝯcubinarios. quos dꝫ
poſt admonitionem ſi nõ di/
mittant etiam beneficio ꝑua
re grauiter peccat. Si pro
alijs malis ꝛ ſcelerībꝰ mani/
feſtis non punit in vſuris lu
dis tabernis aleis negocijs
ſecularibus. venatõnibus ꝑ
ditõib ꝛ hmõi. In his eñ ñ
puniẽdo videť male poſſe ex
cuſari a moꝛtłi. niſi ex hmõi
punitõnib ſeq̃reť ſciſma vel
magnũ ſcãdalũ. di. i. c. vt cõ/
ſtituerenť. Si laicos ſibi
ſubditos notoꝛios pctõꝛes
q̃s p ſe nouit. vel ſibi p paro/
chianos eoꝝ denũciatos. vt
adulteros vſurarios inimici
cias manifeſtas exercẽtes nõ
coꝛrigit per cenſuras ꝛ alios
modos. grauiter peccat. niſi
omittat. qꝛ ñ ſperať emenda/
tio. ſed deterioꝛatio eꝰ Sꝫ tñ
ħ ñ videť ſufficiẽť excuſare. ſꝫ
hoc aliud ſi timereť g̃ue ſcan/
dalũ in alijs. diſ. xliiij. ca. co/
meſatões. Si malas ꝯſue
tudines q̃s reppit in ſua dio
ceſi ñ nitiť auferre q̃tuꝫ põt.
vt vẽdere laboꝛare ꝛ hmõi in
dieb feſtiuis. ñ cõicari ſeł in
anno. ꝛ ꝯfiteri ꝛ hmõi. tripu/
diare i eccłijs. ꝑmittere vio/
lari eccłiaſticã libtatẽ. aut qꝺ
cłici ꝯueniãť ꝑ ꝺlictꝭ ł ꝑ ꝺbi
tis i iudicio ſecłari ł eccłiaſti
cã imunitateꝫ. vt ꝙ extrahãť
ꝺbitoꝛes ł malefactoꝛes ꝑ vi
olẽtiã ꝺ locꝭ ſacrꝭ ꝛ hmõi i ca
ſib ñ ꝯceſſis. dꝫ eñ ꝓhibere
ꝛ ſi pꝰ admonitiõꝫ nolũt deſi
ſtere excõicare. ꝛ ꝑ ꝯmiſſis iã
pũire. ałs peccat g̃uiť omittẽ
do ex tioꝛe ł negligẽtia. di. xl.
iij. ſit rectoꝛ ł doctoꝛ. Si fru/
ctꝰ ł redditꝰ epatꝰ ſui male ex
pẽdit dãdo ꝯſãguineis ſuiſ ł
alijs ñ idigẽtib peccat g̃uiť.
ꝛ ſi diſticta ſũt ea q̃ deputanť
ad mẽſaꝫ eiꝰ ab alijs. ꝛ ſi ea q̃

erogare dꝫ clericis . vel ad p̃/
paratōem eccl'ie. vel paupib᷒
dat ꝯſanguineis vl' aliis ami
cis ſine ꝓbabili indigētia. te/
neť reſtituere illa . qꝛ rapinaꝫ
fecit. Et ſil'r recipiētes ab eo.
Si ꝟo nō ſūt diſtincta hͨ bo
na cū intelliganť oīa ꝯmitti
fidei ſue. ea q̃ ſupfluūt ad vſū
ſui ⁊ familie ſue ꝯuenienť dꝫ
paupib᷒ erogare. al's nō dan
do paupib᷒ ſubtrahit. xij. q. ij
c. aurū. ⁊. c. gl'ia epi Tho. Si
grauauit ſubditos ſuos in ī/
debitis collect̃. Si fecit cle/
ricos ſuos ſoluere collectas
⁊ tallias poſitas a dn̄o tpali
vel gabellas ad eius inſtātiā.
¶ Si ſponte ipe dedit abſꝗ
lnīa romani pontificis. qꝛ ꝓ/
hibeť. Si delicta clericoꝝ
vel laicoꝝ. vt blaſphemantiū
deū vel ſanctos ſuffocantiuꝫ
paruulos ex inaduertentia ⁊
hmōi puniuit mag̃ pena pe
cuniaria ex auaricia ⁊ magis
ꝓpter lucrū ꝙ̄ ꝓ ſalute eoꝝ
ad refrenandū. Si viſitauit
dyoceſim vel viſitari fecit ma
gis ꝓpter lucrū ꝙ̄ ꝓpter aīa/
rum ſaluteꝫ. Si alienauit bo
na epatus ſui ſine lnīa pape ī
cāu indebito in quolibet ho/
rū eſt mortale. ¶ Si iura alia
rum eccl'iaꝝ nō ſeruauit. Si

bona vacantiū eccl'iaruꝫ ſibi
vſurpauit cū debeant ſucceſ/
ſori reſeruari. Si iuſta debi/
ta a p̃decesſorib᷒ cōtracta rōe
eccleſie non ſoluit. Si fruct᷒
alicuius beneficij ad tempuſ
accepit. vel partem ab eo cui
dedit vult habere. in q̄libꝫ bo
rum eſt rapina. Si n̄ ſuauit
formam iuris circa manife/
ſtos vſurarios. ſꝫ certa q̄nti/
tate ꝯtēt᷒ nō facta debita re/
ſtitutione remittit ſibi. ⁊ ad ſa
cramenta ⁊ ad ſepulturaꝫ ad
mittit. Si incerta pauperib᷒
diſpenſanda in vſum ſuū cō/
uertit ſine neceſſitate. Si ſen/
tentias excōicationis de faci/
li ꝓpter lucrum ꝓfert vel ab
ſolutōes. Si ꝑmiſit q̄ſtuari/
os vel alios ꝓnunciare indi/
ſcretas īdulgentias ⁊ falſas.
qd̄libet eſt mortale et graue.
Si exemptos vt predicato/
res fatres et minores. heremi
tas ſancti Auguſtini. carme/
litas. ſeruitas. ciſtercienſes. ⁊
alios habentes priuilegia ex
emptionis iniuſte moleſtat
non ſeruando eoꝝ p̓uilegia
vel pro audienda confeſſio/
num non admittendo ſibi p̄
ſentatos idoneos. ſm clem̄.
dudū. d̄ ſepul. vl' ſibi retinen
do nimios caſ᷒ l' icōſuetos vt

quottidie habeāt ire ad ipſuȝ vel ad aliū cogēdo q̄ſtū ad id in q̄ ſūt ꝑuilegiati. vel eos ad iudiciū trahēdo. cuȝ in nullo poſſit eos ꝯuenire niſi ꝑ here ſi peccat grauit̄. Si monaſte ria monachoꝝ vel monacha rū nō exēpta nō diligēt̄ ⁊ ho neſte viſitauit. ⁊ eos vel eas ad ſuandum regulā induxit deponendo abbates vel ab/ batiſſas. ꝑ relaxatione cū ex/ pedit habēdo curā de hone/ ſtate caꝝ. ⁊ q̄ n̄ habeāt famili aritatē cū clericis religioſis l̄ laicis. ꝓuidendo de diligēti clauſura ⁊ de ꝯfeſſore ſecuro docto ⁊ bone cōſcie. ꝓhiben/ do ingreſſum ſymoniacuȝ et ꝯuiuia femiarū q̄ ibi fiunt. ⁊ feſta vana in ꝯſecratōe carū.

De iudicando i foro con/ tentioſo.

Si nō tenuit vicariū pi tū ⁊ bonū. ꝑcipue q̄ñ ex ſe non habuit debi/ tam ſufficientiam iuris. Si nō ſeruauit debitū ordinem iudiciariū. Si fuit acceptor ꝑſonaꝝ. Si dedit iniq̄s ſen/ tentias. dic vt. ſ. i. c. circa iu/ dices. Si n̄ ſuauit debitam formā iur̄ i ferendo ſnīas ex/ cōicatōis ſuſpenſiōis ⁊ inter dicti. q2 vltra pctm̄ mortale i currit certā penā. d̄ q̄ in. iij. ꝑ te ſūme. ꝑcipue in cauſis mr̄i mōialibꝫ oꝑtet eē cautiſſimū ⁊ ponderoſū circa diuortia. Si dedit ſnīam dn̄o tēꝑali. l̄ iudici verberandi vel ponen di in patibulo vel incarceran di vel al̄s puniendi clericos ſuos. niſi in caſu in quo eſſēt incorrigibiles ꝑ eum. q2 effi/ cit̄ cū ꝑdictis excōicatus. ca. vt fame. de ſen. ex. Neminem tn̄ dꝫ ꝟberare manibꝫ ſuis n̄c tn̄ cū expedit ꝑ laicū. ſ3 ꝑ cle/ ricum dꝫ facere ꝟberare cleri cū ſm iura. ⁊ a cauſis ſangui nuȝ dꝫ abſtinere ope ꝯſilio et mandato. Si hereticos dili genter nō inq̄ſiuit in dyoceſi ſua. ⁊ puniuit ſm iura. ¶ Si teſtamenta ⁊ vltimas volun tates non fecit implere. preci pue legata facta ad pias cau ſas. Si diſpenſauit in vot̄ ⁊ iuramentis in q̄bꝫ nō potuit vel ſi potuit tn̄ indiſcrete ⁊ ſi/ ne cā rōnabili pctm̄ ē graue. ¶ Si abſoluit a ſentētijs a q̄ bꝰ n̄ potuit. vt pape reſuatis vel diſpenſauit in irregulari/ tate de q̄ n̄ potuit. Si exēpla ris fuit in habitu nō ꝑcioſo l̄ pomposo ſuppellectilibus. non argenteis. ⁊ curioſus in apparatu domus. ⁊ ornatu n̄

ſeculari.in victu ſobrio nõ cõ
uiuali niſi ꝓ paupibꝫ. In vi/
ſitando eccl'iam. Intereſſen/
do diuinis.⁊ p̃cipue in diebꝫ
feſtiuis. hec debet facere ſm
iura in ſolennitatibꝫ p̃cipuis
cantando miſſaȝ.dicendo of
ficiũ deuote nõ curſim.ordi/
nando ꝙ dicat᷑ in eccl'ia ſua
debite.freq̃ntando orõnes p̃
uatas.vacãdo lectõi.di.xxx/
vi.ꝑ totuȝ.p̃dicando ſi ſcit.ſi
neſcit ꝓuidendo gregi ſuo d̃
p̃dicatoribꝫ vtilioribꝫ nõ cu/
rioſis.⁊ de ꝯfeſſoribꝫ tenendo
honeſtã ⁊ deuotã familiã.ſol
licitꝰ de eiꝰ ſalute.vitãdo mu
lieꝝ ꝯuerſationem ſicut põt.
In exitu d̃ domo raro niſi ad
eccl'iam ſepe cõferendo.⁊ q̃rẽ
do ꝯſilia a ſeruis dei quõ poſ
ſit ſuo gregi ꝓuidere. adula/
tões vt venenũ abhorreat.pȝ
viduarũ.paupeꝝ orphanoꝝ
et opp̃ſſorum exiſtat.⁊ cauſaſ
corꝑm ſine expenſis expediri
faciat. In iniurijs proprijs
non ſit vindicatiuus ſed pa/
tientiſſimus. ĩ verbo ⁊ geſtu
non ſubitus ⁊ iracundus ne
mini ml'tũ familiaris niſi ſ/
uis dei.ſuꝑioribus obediens
eq̃libꝫ ñ iuidẽs. ñ gaudẽs de
dignitate ⁊ honore. ſȝ lugẽs
ꝓ exteriori occupatiõe ⁊ plebꝫ

offenſiõe.⁊ ſi in oĩbꝫ diligẽt ſe
habuerit nil deo acceptabili/
us. Si ꝟo ꝑfũctorie ⁊ male.
nil miſerius ⁊ dãnabilꝰ epi
dignitate.vt d̃t Aug.diſ.xl.c.
añ oĩa.¶ De p̃latꝭ habes ml'/
ta in.iij.ꝑte ſũme.ti.ſi.ꝑ totũ.
Epi et ſup̃ concedentes vnã
domuȝ vſurarijs manifeſtis
alienigenis ad fenus exercen
dum ſunt ipſo facto ſuſpenſi
extra de vſuris.c.vſurarum.lib.vi.
Sil'r ſi ꝑmittũt ꝙ hmõi vſu
rarij alienigene exerceãt fenꝰ ĩ
terris coꝝ ſubiectis iuriſdicti
oni niſi infra tres menſes ex/
pulerint eos ſuſpenſi ſunt.vt
in.d.c.vſurarum.de vſu.li.vi. Qui
ſe gerit ꝓ papa electus a mio
ri ꝑte q̃ȝ a duabꝫ ꝑtibꝫ cardi/
naliũ eſt ipſo facto excõicatꝰ
Et ſil'r cardinalis qui preſũ/
pſerit nominare talem papã
Et ſil'r omnes alij qui talem
recipent ꝓ papa.extra de elec.
c.licet.li.vi. Omnes clerici ⁊
religioſi ac laici ſiue familia/
res curie. ſiue alij qui aliqd̃
pactum fecerint. vel aliquid
magnum vel paruum promi
ſerint.vel promiſſionem rece
perint ex pacto. vel promiſſi
one occulta vel manifeſta de
derint. vel etiam receperint
quid magnum vel paruum

ꝑ aliꝗ iuſticia vel gr̃a ꝑ ſe vel alio in cauſis iudiciarijs. vel lr̃is apl'icis ⁊ quibuſcũqꝫ modis ab apl'ica ſede obtinẽdũ. ipo facto ſunt excõicati. In extrauaganti Bonifacij octaui. cuius abſolutio pape reſeruatur. Hec habent locum in curia romana. Joh. an. et Anto. de butrio eã allegat.
¶ De abſolutõe ⁊ penitentie iniunctione.

Capl'm. xvi.

Poſtquã p̃o penitẽs dixit ex ſe pctã ſua ſiue ex interrogatõe ꝯfeſſoris interrogantꝭ pctã ſua vt debuit. tandẽ cõcludat. In iſtis peccaui ⁊ in multis. cogitatõe. delectatõe locutõe. ope. ⁊ omiſſiõe. vl' aliq̃ de hmõi. de q̃bꝫ dico meã culpam. Cõfeſſor p̃o interroget eũ ſi ſit talis de quo ñ dubitet. q: tũc ſupfluũ ⁊ irriſibile. Si ipẽ dolet de omĩbus pctis venialibus ⁊ mortalibꝫ ꝯfeſſis. ⁊ ſi ꝓponit firmit' ab illis abſtĩere ſeu ab oĩbꝫ mortalibꝫ. ¶ Si vero talis hꝫ aliqua reſtituere. vel famam vl' vel res. vel pro iniuria ſatiſfacere ⁊ hmõi. ſi eſt ꝑatus facere qꝫ citiꝰ p̃t abſqꝫ dilatõne aliq̃. q̃ reſtitutio quõ facienda ſit ⁊ quo ordine quo ad certa et incerta. vide in. ij. ꝑte ſũ. ti. de reſti. ꝑ totum. ꝙ ſi dicat ſe nolle iſtud facere vl' nõ poſſe. cũ tñ poſſit nõ ẽ abſoluendꝰ. Tho. vt dr̃. xi. q. iij. c. tũc p̃a. Põt tñ ſibi dici Miſereat tui ⁊c. ſed nullo mõ. Ego abſoluo te. Poteſt etiam ei iniungi aliquod bonum faciendum nõ tñ in pñiam. declarãdo ſibi hoc ꝙ infructuoſa ſit talis ꝯfeſſio ei ⁊ ſine remiſſione peccatoꝝ. de pe. diſ. v. ca. falſas. Sed ſi paratus ẽ facere oĩa ad que tenetur. tunc ſi eſſet aliqua excõicatõis ſententia ligatus. ſi non poteſt eum abſoluere ab illa remitte eum ad epiſcopum ſeu ad alium qui poſſit abſoluere. vel tu vadas ad procurandum abſolutionem pro eo. ⁊ cum eſt abſolutus ab excommunicatione. poſtea tu eum abſolue a peccatis. ⁊ nõ p̃us. Tho. Si ãt potes eum abſoluere habendo in hoc ſpẽalẽ autoritatem ſi non abſoluiſti eum in p̃ncipio qđ decentius fuit. nc tñ ẽ multa vis ſi fiat in fine confeſſionis dũmõ fiat añ abſolutionem a peccatis abſolue eum ꝑ hunc modum vt ĩfra.

¶ Primo exigendū ē ab eo iu
ramētū vt ſit paratꝰ ſtare mā
datis eccľie q̄ illi fiēt ꝓ illa cā
q̄ iuramēto p̄ſtito iniūgať ei
ħ.ſ.ſi incidit faciēdo ꝯ aliquē
canonē.ꝓponat nō amplius
facere ꝯ illū. Si ℣o ꝓ offen
ſa vel damno facto in aliū ꝓ/
mittat ſatiſfacere ꝙtū pt. ⁊ h
facto denudatis humeris cō
feſſoꝛ ſeu abſoluens cum diſ/
ciplina vel virga ꝑcutiat euꝫ
dicēdo pſal. Miſere mei deꝰ
ľ aliū pſal. pn̄ialeꝫ dādo ictū
ꝓ q̄libet ℣ſu.poſtea vero gľia
patri.⁊ ſicut erat finitis ſub/
iūgit kyrie eleyſon. xp̄e eleyſō
kyrie ele. Pr̄ nr̄. Et ne nos. ℣
Saluū fac ſeruū tuū ℟n̄. de
us meꝰ ſperātē in te. ℣. Eſto
ei dn̄e turris foꝛtitudis. ℟n̄.
a facie inimici. ℣. Nihil ꝓficí
at inimicus in eo. ℟n̄. ⁊ filiꝰ
iniq̄tatis nō apponat nocere
ei. ℣. Dn̄e exaudi oꝛōnē meā.
℟n̄. ⁊ clamoꝛ meꝰ ad te veni
at. ℣. Dn̄s vobiſcū. ℟n̄. ⁊ cū
ſpū tuo. Oꝛemus. Deꝰ cui ꝓ
pꝛiū eſt miſereri ſꝑ ⁊ ꝑcere. ſu
ſcipe dep̄catiōeꝫ nr̄am. ⁊ hūc
famulū tuū quē ſn̄ia excōica
tiōis ligatum tenet miſeratio
tue pietatis abſoluat. ꝑ xp̄m
dn̄m no. Auctoꝛitate oīpotē
tis dei.⁊ btōꝝ apľoꝝ Petri ⁊
Pauli.⁊ dn̄i pape vel archi/
ep̄i vel ep̄i mihi conceſſa ego
abſoluo te ab hoc vinculo ex
cōicatōis quā incurriſti ꝓpť
iniectiōem manꝰ violentam
in clericū vel religioſū vel ꝓ/
pter ingreſſum in monaſteri/
um monialiū in cāu n̄ cōceſ/
ſo.⁊ hmōi' Et ſi pluribꝫ ſentē
tijs eſt ligatus.eſt dicendum
totiēſ ego abſoluo te ab excōi
catiōe quā incurriſti ꝓpť talē
⁊ talē cāꝫ.⁊ ſi pľries ꝓpť eādē
cām dōm eſt totiens quotiēſ
incurriſti totiens ego abſol/
uo te.⁊ reſtituo te ſanctis ſa/
cramentis eccleſie ⁊ commu
nioni ⁊ vnitati fidelium. In
noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpūſſci amē
℣berando eum vſqꝫ amen.
¶ Nota tn̄ ꝙ iſta forma ꝙuiſ
debeat obſeruari. vt habeť ex
tra de ſen.excom.c.nuꝑ.non
tn̄ eſt ita neceſſaria q̇n ſimpli
ci ℣bo fieri poſſet ſm̄ Pe.de
paľ.⁊ Jo.de lig. Sicut ergo
excōicatio fieri pōt ſimplici
verbo. ꝙuis non debeat fie/
ri.ſic ⁊ abſolutio. extra de re.
iuris.c.omnis res.ſed qn̄ fie
ret huiuſmodi abſolutio ī pu
blico vt erga mulieres. forte
tunc eſſet omittenda huiuſ/
modi verberatione denude/
tur peccatum. Si ℣o quis

ꝓpter rē ablatā alteri eſſet ex/
cōicat⁹. q̄uis reſtituerit n̄ tn̄
ē abſolut⁹. niſi iudex q̇ ꝯtulit
ſniam eum abſoluerit. ꝛ h̄ de
clarandū ē pſonis poſt abſo/
lutionē ab hmōi. vel ſi nō eſt
aliq̄ ſnia ligat⁹ ſi hꝫ aliq̄s ca/
ſus pctōꝝ ep̄o reſeruatoꝝ
de q̇bꝫ nō potes abſoluere. ni
hilominus abſolue eū ab ill'.
a q̇bus potes ſub hac forma
Si teneris aliq̄ vinculo ex/
cōicatōis minoris ego abſol
uo te. et reſtituo te ſanctis ſa/
cramentis eccleſie. In nomie
patris ꝛc̄. Miſereat̄ tui. ꝛc̄.
Filius dei p ſuā miſericordi
am te abſoluat. et ego autori/
tate q̄ fūgor. abſoluo te ab oī/
bus pctis tuis a q̇bꝫ poſſum
te abſoluere. In noīe p̄ris ꝛc̄.
Peccata vero a q̇bꝫ nō poteſt
eū abſoluere exprimat ei im/
ponens vt habeat recurſū ad
ep̄m vl' eius vicariū propter
hmōi abſolutionē. et dicat ea
ſibi in confeſſione. vel ſi eſſet
ſimplex et neſciret ita bene ex
primere factum ſuum ſcribat
confeſſor in cedula illud vel
illa ſi ſunt plura vt illam por
tet penitens ep̄o vel eius vi/
cario ſub hac forma vl' ſimili
Latorem vel latricē p̄ſentiū
ꝓ homicidio vel inceſtu. tali
gradu ꝛ hmōi commiſſo ab/
ſoluenduꝫ veſtre paternitati
tranſmitto. vt abſolutōis be/
neficiū impendēdo. ꝛ ei ſalu/
tarē penitētiaꝫ iniūgēdo ip̄m
ſancte eccl'ie recōcilietis. q̄ ſi
ep̄s vel vicari⁹ remittat eum
ad ꝯfeſſorē ip̄m autoritate il/
lius iteꝝ abſoluat ab om̄ibꝫ.
et imponat penitentiaꝫ ꝓ illo
pro quo nōdum impoſuerat
et cautū reddat illum ne illaꝫ
cedulam alteri legendam tra
dat. Uel etiam ipſe confeſſor
ſi poteſt vadat pro eo ad ep̄m
ꝓ autoritate ſi ſibi velit dare.

Si vero ille nō hꝫ caſū de
reſeruatis. vel ſi hꝫ et ꝯfeſſor
poteſt de om̄ibꝫ abſoluere p̄/
miſſa abſolutōe ab excōicati/
one minori. ꝛ alijs. vt ſupra.
Miſereat̄ ꝛc̄. Filius dei ꝛc̄.
Ego autoritate qua fungor
abſoluo te ab oībꝫ pctis tuis
In noīe p̄ris ꝛc̄. et faciat tūc
ſignum crucis cum dicit In
nomine. ſup illū. nec eſt neceſ
ſaria manus impoſitio ſuper
penitentem. immo nec decēs
ſm Tho. precipue ſup mulie
res. magis eīm decet ſignatio
crucis. et poſtea addat. Paſ/
ſio dn̄i noſtri ieſu xp̄i et meri
ta beate Marie virginis. et
omniū ſanctoꝝ et ſanctarum

dei merita. ⁊ quicquid boni fece/ris vel ꝓponis facere. ⁊ mala que ſuſtinebis ſint tibi in remiſſionē oīm pctōꝝ tuoꝝ. Que verba nō ſūt omittēda. quia ſūt magne vtilitatis. ſ. oīa hmōi cuȝ habeāt vim ſatiſfactiōis ex virtute clauium. ⁊ ſic magis valent. Tho.

De penitentia iniungēda penitenti.

In iniūgēdo vero pniaȝ penitēti hoc maxime attendendū eſt ſm oēſ vt ſcȝ talem des quaȝ credas eū oīno pficere qntūcunqȝ ſit magnus pctōr. ⁊ ſm Chriſ. melius eſt in hmōi reddere rōnem de nimia miſcdia quam de nimia iuſticia. xxvi. q. vii. c. alligant. Dando etiam libertatem qȝ cū vna die omittit. ſ. orōnem iniūctā vel ieiuniuȝ poſſit in alia die ſupplere Si vero dubitat de aliq̄ ne faciat pniam. puta ieiunium. dicas qȝ faciat loco ieiunii elemoſynam vel aliud. Orationes vero pſonis que de facili ſolent recidiuare in mortale raro dāde ſt. vel p paucos dies dande ſt. Ieiunia vero elemoſyne ⁊ peregrinationes et hmōi poſſūt dari p plures dies. quia hmōi etiam ſi fiant in mortali non ſunt reiteranda. quia valent quantum ad effectum quē poſt ſe relinquūt poſt expletioneȝ in ſatiſfaciente. cū quis reuertit ad grām. Tho. Querēdū eſt etiā a penitente ſi pōt vl' dubitat facere pniam ſibi dataȝ quia tūc nō eſſet danda vel cōmutanda. vl' remittēda eſſet. ¶ Declarandū eſt etiaȝ peccatoribus magnis ſm Hoſtien. qȝ ſm regulas eccl'ie taxatas. xxxiii. q. i. c. pdicandum. p quolibet mortl'i ē ſeptēnis pnia iniungēda. et iō non credat peccata ſua leuia. quia pua datur ei pnia. quia hoc fit ne eam dimittat. quod eſſet ei mortale. ⁊ oporteret ei ꝯfeſſionem iterare ſi eſſet oblitus eius. Pōt etiā admoneri qȝ faciat aliquod memoriale de pnia ſibi iniuncta vt melius illius recordet. ⁊ ſi obliuiſceret qȝ ad te reuertat vl' ſi non poſſet bene facere illaȝ tu cōmutabis eam ſibi. Si vero poſtea recordatur de aliquo pctō criminali quo tunc fuit oblitus ſi pōt tui habere copiam reuertatur ad te. quod ſi nō ſit ei neceſſariū. vel vadat ad aliū. nec tenet niſi tm̄ illud dicere. ¶ Si habet vota que nō poteſt implere vel dubitat ſi tu habes in hoc ſpe/

cialem autoritatem diſpēſa. l'
poti⁹ in aliud pium ꝯmuta.
Si ꝟo nō habes autoritatē
remitte cuꝫ ad epm̄ vel eius
vicariū.¶ Caue etiam ne iniū
gas pniam ꝑ quā fit p̄iudici
um alieno iuri. aut ꝑ quā det
occaſio ruine ſpūalis alicui.
aut ꝑ quā poſſit manifeſtari
alterius pctm̄ occultū. Con
feſſum aūt q̄tum potes ſtu-
deas ad ꝯtritionem induce-
re verbis. ſiue ante ſiue in pro
ceſſu ſiue poſt confeſſiōeꝫ. vt
nō dicat peccata ſua quaſi fa
bulas. ſed cum deteſtatione.
⁊ vt ait Aug. Caute ⁊ aſtute
aliqn̄ interrogando q̄ credit
illum ex verecundia occulta-
re.¶ Circa vero turpia ⁊ car-
nalia pctā n̄ deſcendas nimiſ
ad ꝑticulares circūſtantias
poſtq̄ꝫ habet ſpecies ſufficiēſ
peccati ⁊ hmōi. a remotis in-
terrogando ne addiſcant ho
mines malicias ⁊ peccata q̄
neſciūt. Tho. Admonendo
eū ſup omnia vt vitet malas
ſocietates. frequentet ꝯfeſſio
nē. audiat ſepe verbum dei. q̄
rat orōnes ⁊ ꝑticipatōnes bo
noꝝ q̄ fiunt in religiōib⁹ ⁊ in
dulgentias.

De infirmis
Capitulum. xvij.

Circa īfir-
mos ſic agendū eſt.
Aut em̄ talis ē in pi-
culo mortis. aut non. Dico
aūt piculum mortis nō ſolū.
quia in extremis conſtitut⁹.
ſed quia frequenter contigit
hoīes mori ex illa infirmita-
te. ⁊ medici dubitāt. In tali
caſu poteſt q̄libet abſolui a q̄-
libꝫ ſacerdote de quolibꝫ pec
cato. ⁊ a qualibet ſentētia abſ
qꝫ alia licentia cum piculum
eſt ī mora. Talis em̄ infirm⁹
aut iam amiſit loquelam vel
vſum rōnis. puta quia iam
freneticus. aut nō. ⁊ in p̄mo
caſu ſi bene viuebat vt bon⁹
fidelis. ⁊ freq̄ntabat ꝯfeſſio-
nē. cōionem. ⁊ hmōi. ſi petie-
rit ſacramenta q̄uis ex inſpe
rato ei talia acciderint. Uel
etiam ſi malus ⁊ obſtinatus
diu ꝑſeuerans in peccatis et
diu n̄ ꝯfeſſus. ſi petijt ſacer-
dotem vt confiteret. ⁊ oſtēdit
ſe velle facere omnia q̄ debet
⁊ interea fact⁹ ē mut⁹ vel fre-
netic⁹ ⁊ piculum eſt in mora
debet p̄ſupponi contritus.
⁊ faciente aliquo confeſſiōeꝫ
generalē ꝓ eo ſicut fit in po-
pulo ſacerdos faciat abſoluti
onem ab omni ſententia et

peccato. ꝛ p̃t iniũgere circum
ſtantibꝫ aliqđ ꝓ eo faciẽdum
vel heredibꝫ aut ꝯſanguineiſ
ꝓ eiꝰ aĩa ſi volunt acceptare.
Deinde dꝫ dari eucbariſtia a
ꝓp̃o ſacerdote ſeculari. Q̃uis
nõ ſit ꝯfeſſus. qꝛ nõ potuit. l'
ab alio ſacerdote ſeculari. nõ
aũt religioſõ. ſi nõ habuit li-
centiam a ꝓp̃o ſacerdote vel
ep̃o. al's ip̃e religioſus incide
ret in excõicatiõeꝫ papalem ĩ
hoc cãu. Et hoc veꝝ eſt. niſi
timeretur de expuitiõe vl' vo
mitu eius. qꝛ tũc non deberet
ſibi dari eucbariſtia ſꝫ extre-
ma vnctio tm̃. imo etiaꝫ ſi nõ
potuit cõicare. quia ſi ꝓpter
freneſim non ꝑmitteret ſe vn
gi. poteſt ligari. ꝛ ſibi violent'
dari. Aſtantibꝫ autẽ infirmo
debet credi ſi perhibent teſti-
monium ꝙ petierit confeſſio
nem. ꝛ oſtenderit ſigna con-
tritõis. Si autẽ non eſt diu
confeſſus. vel qꝛ notoriꝰ pec
cator incurrit ſubito amenti-
am ꝛ mutitatẽ vel infirmita-
tẽ. nec p̃us nec poſt oñdit ſig̃
contritionis. nil ei dari debꝫ
nec ſacramenta. nec eccl'iaſti-
ca ſepultura. Si ꝟo nec loq̃-
lam amiſit nec amentiã icur-
rit. dꝫ ab eo exigi pura ꝯfeſſio
pctõꝝ plus et minꝰ ſm ꝙ pa-
titur tp̃s. Nam ſi eſt in extre-
mis de p̃ncipalibus eſt inter
rogandũ ꝑmaxime inducen-
do eum ad ꝯtritionem cũ ſpe
venie. ſed ſi nõ eſt ita in extre-
mis ꝛ vellet facere generalem
ꝯfeſſionem de tota vita ſua ſi
cut multi infirmi fecerunt. Q̃
uis non ſit neceſſariuꝫ đ his
que rite al's confeſſus eſt itera
re confeſſionem admittenda
eſt. et tandẽ abſolutio impen
denda ab omni ſñia excõica-
tionis. ꝛ ab oĩ pctõ mõ ſup̃-
dicto. in. c. p̃cedenti. ita tñ ꝙ
ſi ligatus eſſet aliq̃ excõicatõ
ne a q̃ confeſſor extra illđ pi-
culum non potuiſſet abſolue
re. debꝫ ei iniũgi ꝙ ſi euadat
infirmitatem. Q̃ citiꝰ ꝯmode
põt p̃ſentet ſe ei ad quem or-
dinarie ſpectabat abſolutio
illius excõicationis. al's ſi ñ
faceret reincideret in eandem
excõicationem. extra de ſen.
excõ. c. eos. li. vi. Sed ſi erat
detentus aliquo pctõ de caſi
bus ep̃o reſ'uatis. nõ optet ꝙ
iiũgat ei ꝙ pꝰ ſanitatẽ ad ep̃ꝫ
vadat ꝓ abſolutiõe qꝛ ad illđ
ñ tenet'. ſꝫ ſufficit ſibi illa ab-
ſolutio. ¶ Nota tamen ꝙ ſi ta
lis eſſet vſurariꝰ publicus ñ
p̃t tal' admitti ad confeſſiõeꝫ
cõionem ꝛ ad alia ſacramẽta

niſi facta ꝑus cautõe de reſti/
tutiõe vſuraꝝ. vel ꝑmiſſione
ab heredib⁹ ꝺ hmõi. ⁊ ſi ĩ cãu
ꝙ amiſiſſet ipe loq̃lam vl̕ vſũ
rõnis oñ dat poſt ſigna ꝯtri/
tiõis ſ̕m formam iuris q̃ hr̃
i. c. q̃q̃. de vſu. li. vi. His pa
ctis nõ eſt pnĩa ĩfirmo iniun
gẽda. q2 eã facere nõ poſſet ſ3
innoteſcẽda. vt ꝺr. xxvi. q. vij
c. ab infirmis. declarãdo ſibi
talẽ tibi darẽ pnĩa3 ſi eſſes ſa/
nus. q̃uis deberes facere ml̕
to maiorẽ ſ̕m regulas eccl̕ie.
ſed q2 nõ potes modo cũ eriſ
ſanus facies h̔ vel illud vl̕ ve
nies ad me ⁊ tibi dabo. Iſtꝺ
tñ vltimũ nõ videt̕ ſecurũ. q2
raro reuertũt̕ ꝑ pnĩa. Siue/
ro de⁹ alit̕ ꝺ te diſponeret. di
mittas ꝑ aĩa tua tm̃ ꝑ pnĩa.
Põt etiam iniungi amicis l̕
conſanguineis aliquid ꝑ pe/
nitentia. ſi vterq3 acceptat. ⁊
ſi credatur ꝙ ſatiſfaciens ſit ĩ
ſtatu gr̃e. Suꝑ omnia enim
auiſandus eſt. vt ſi debet ali/
q̇d alicui. vel rõne maleficij l̕
ꝯctus vel depoſiti vel alit̕ de
claret bene vt nõ diſcedat cũ
alieno ab hoc ſeculo. ne inct̕/
nũ damnet̕. Et ꝺ reſtõne ⁊ le
gatis ad pias cauſas ꝑ anĩa
ſua ita diſponat ꝙ cito cogãt̕
executores expedire. ⁊ non ꝑ/
longare ſicut ſepe ⁊ quottidie
faciunt. ꝙ ſi nollet ſufficient̕
diſponere de reſtitutione fien
da non eſt abſoluendus. Ex/
hortandus eſt aũt ad contri/
tionẽ ſimul ⁊ ꝯfidentiam di/
uie miſericordie exẽplo latro
nis ex meritis paſſionis xp̃i.
Si aũt hr̃i non poſſit copia
ſacerdotis. q̃uis bonũ ſit ha
beri ĩ hmõi ꝑiculis in mari vi
delicet. bello. vel infirmitate l̕
morte violenta p̃t laico ꝯfite/
ri. tñ non eſt neceſſariũ quod
ſi fiat ⁊ q̇s euadat. tenet̕ talis
iteꝝ de illis omnib⁹ pctis cõ
fiteri. quia ñ habebat ille cla/
ues eccl̕ie. Si ṽo infirmus
non eſt in periculo mortis ſi
h3 caſum excõicationis. vel
peccata reſeruata epiſcopo.
debet confeſſor ire vel mitte/
re ad ep̃m ſi poteſt ꝑ autorita
te hmõi. tñ modo tali ꝙ non
ꝑdat peccatorem. niſi ꝑus il
le ſibi dederit licentia3 noĩan
di cũ. Si ṽo infirmus h3 in/
dulgentiam in articulo mor/
tis a papa. appropinquante
morte ſic poteſt fieri abſolutõ
poſt omnia ſupradicta ꝑ di/
cta indulgentia.

Forma abſolutionis ĩ ar/
ticulo mortis

m Isereat̃ tui ꝛc̃. Autori
tate dñi nr̃i ihu christi
ꝛ btõꝝ aplõꝝ Petri ꝛ
Pauli. ꝛ dñi nr̃i Pape. N. et
ſancte romane eccl'ie in hac p
te tibi conceſſa ſpecialr ꝛ mi-
hi commiſſa. concedo ꝛ do ti
bi plenariam indulgentiaꝫ ꝛ
remiſſionẽ omniũ pctõꝝ tuo
rum. de quibus ore confeſſus
es. Nota hic an melius ſit di
cere. de quibus mõ ꝯfeſſus
es. an de quibus ore ꝯfeſſus
es ꝛ corde ꝯtrit⁹. q̃ nõ ꝯmiſi-
ſti ſub ꝑtextu iſti⁹ indulgẽtie
inq̃ntũ claues eccl'ie ſe exten-
dunt. que q̃dem plenaria in-
dulgentia ſit tibi in augmen-
tum virtutis ꝛ gratie ꝛ acq̃ſi-
tionis vite eterne. In nomi-
ne patris et filij ꝛ ſpirituſſan-
cti. Amen.

¶ Forma abſolutionis ab ex
cõicatione minori.

e Go te abſoluo a vincu
culo excõicatõis quaꝫ
incurriſti pticipando
cũ excõicatis in cãu nõ ꝯceſ-
ſo in loq̃la. in cibo vel potu ꝛ
hmõi. ꝛ reſtituo te ſctis ſacra
mentis eccl'ie. In nomine pa
tris ꝛ filij ꝛ ſp̃uſſctĩ amẽ. No
ta ẜo q in abſolutiõe ab ex-
cõicatiõe maiori debet pmo
exigi iuramentũ. vt. ſ. iuret ſta
re mandatis eccl'ie. que ſcꝫ ei
fient ab abſoluente. p tali ma-
teria. q̃ facto imponi ei debẽt
mandata rõnabilia. vt ſatiſfa
ciat ei quem leſit vel damnifi
cauit ſi poteſt. ſi tamen pro
hmõi eſt excommunicatus.
precipue ei iniungendum eſt
ne amplius veniat ꝯ illuꝫ ca-
nonem. vel ſi fuit excõicatus
propter verberationem cleri-
ci non ampli⁹ verberet. Se-
cundo exutis humeris abſol
uendus debet ṽberari cũ vir
ga. dicendo ps. Miſerere mei
deus. vel alium pſalmũ peni
tentialem ad quemlibet ver-
ſum dãdo vnũ ictũ. Poſtea
ſubiungat P̃r nr̃. Et ne nos
Saluũ fac ſeruũ tuũ ꝛc. put
paulo añ ſup̃ notatũ ẽ. Deus
cui ppriũ ẽ miſereri ꝛc. tãdeꝫ
habens autoritateꝫ abſoluat
ſic dicendo. Autoritate oipo
tentis dei ꝛc. prout ſupra ple
ne dictum eſt.

¶ Forma abſolutõis a pctis
excõicatiõis minoris.

ſ I teneris aliq̃ vinclo
excõicationis vel pti-
cipacionis a qua poſ-
ſũ te abſoluere ego abſoluo te
ꝛ reſtituo te ſanctis ſacris ec-
cleſie. In noie p̃ris ꝛ filij. ꝛc.
Dñs nr̃ iheſus xps te abſol-

nat. ⁊ ego autoritate q̄ fungor abſoluo te a pctīs tuis. In noīe prīs ⁊c. Oīa bona q̄ feceris vel facies. ⁊ q̄cq̄d pateris vel patieris ſit tibi ī remiſſionē pctoꝝ tuoꝝ oim. ⁊ ī augmentū grē ⁊ p̄miū vite eterne. Amen.

Forma ſacramenti baptiſmatis.

e Go te baptizo. In nomine prīs ⁊ filij ⁊ ſpirituſſancti. amē. Tho. in. iiij. ego ⁊ amen nō ſūt d̄ ſbſtantia ſacri. tñ dici debent ex ſtatuto ⁊ cōſuetudine eccl'ie. Sed ſi dubitatur. ſi es baptizatus non te rebaptizo. Si nō es baptizatꝰ ego te baptizo. In noīe prīs ⁊ filij ⁊ ſpūſ ſancti. Amen.

Forma confirmatiōis ſeu chriſmatis dande p epm.

c Onſigno te ſigͤ crucis ⁊ chriſmo te chriſmate ſalutis. In noīe patris ⁊ filij ⁊ ſp ūſſancti amen. In fronte detur. ⁊ cum chriſmate cōſecrato ab epo. Tho. in quarto.

Abſolutio a pctīs.

e Go abſoluo te a pctīs tuis In noīe prīs ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti amen. oia ꝟo alia ſunt ad bene eſſe. Thomas.

¶ Forma extreme vnctōis. et p̄mo ad oculos.

p Er iſtam ſctām vnctionē ⁊ ſuā pijſſimā miſericordiā pcat tibi dominꝰ q̄cq̄d p viſum deliq̄ſti. ſm ordinē fratrū p̄dicatoꝝ vel ſic ſm clericos ſeculares. q̄cq̄d vicioꝝ oculo deliquiſti Inungo oculos tuos iſto oleo ſanctificato In noīe prīs ⁊c. Tho. in. iiij. ſed ſeruanda eſt ꝑo. ſ. Gregoriana. Et fienda eſt vnctio in ſex locis corporis ad minus. Primo in vtriſq; oculis dicendo vt. s̄. Scdo in vtriſq; auribus. dicendo. p iſtaꝫ ⁊c. vt ſupra ad illud. q̄cquid ⁊ exinde ſic deliquiſti per auditum. vel aurium vicio deliquiſti Tertio ī naribus dicendo. per iſtam. ⁊c. quicquid deliquiſti per odoratum. vel nariuꝫ vicio deliquiſti. Quarto in ore clauſo dicendo. per iſtam ⁊c̄. quicquid per guſtum deliquiſti. vel quicq̄d oris vicio deliq̄ſti Quinto in vtriſq; manibus ab intra in palmis. dicendo. Per iſtam ſanctam ⁊c̄. quicquid deliquiſti per tactum. vel tactus vicio. Sexto in pedibus ambobus in parte

ſupiori dicẽdo· p iſtã ꝛc. q̃c/
q̃d deliq̃ſti p greſſum vel iceſ
ſum vel receſſum vel taliũ vi
cio deliq̃ſti. Clerici ſeculareſ
addũt ſeptimũ ad lũbos q̃ fi
eri dꝫ vbi eſt ↄſuetudo· licet ñ
vtrãq; ordo p̃dicatoꝝ erga freſ
ꝛ fit in renibꝫ. dicendo . p iſtã
ꝛc. q̃cquid lumborum vel p
carnis viciuꝫ deliquiſti. ꝛ dũ
fiunt vnctiones dicantur hͤ
verba ſemel tantũ.

Forma conſecratiõis cor
poris chriſti.

Ecẽ ſm Tho· in. iiij.
b Hoc eſt eñ corp⁹ me/
um. cũ tñ non eſt d̾ ſb̃/
ſtantia ↄſecrationis . nihilo/
minus tñ non dꝫ omitti. al's
peccaret mortalit̾.

Forma ↄſecratõis ſãguĩs.

Ic ẽ eñ calix ſanguis
h mei noui ꝛ eterni teſta
menti. myſteriũ fidei q̃
p vobis ꝛ p multis effunde/
tur in remiſſionem pctõrum
Omnia eñ verba hec ſunt de
ſuba ↄſecrationis p̃ter enim
ſm Thomam.

Forma ordinũ in p̃mo.

Ui cũ ſint ſeptem ſm
q Tho. q̃libet hꝫ formã
ſuã. Sciendũ eſt ſm
Tho. in. iiij. q tũc iprimitur
character ſeu recipit̾ ordo cuꝫ
porrectũ inſtrumentũ illius
ordinis tanq̃ materiam ab
epo dicente formam illi⁹ or/
dinis tangit manũ ordinan/
tis ad illum ordinem.

Forma oſtiarij.

Llis q̃ ordinantur ad
i hunc ordinem tradit
epẽ claueſ eccl'ie diceſ
Sic agite q̃ſi reddituri deo
rõnem pro his rebꝫ q̃ his cla
uibꝫ recluduntur. Archidya/
conus ꝑo oſtium eccleſie fa/
cit illos tangere.

Forma lectoratus.

Uic tradit epẽ codicẽ
b de quo lecturuſ verba
ſicut ꝓphete· vt miſſa/
le vel epl'aꝝ librũ dicẽs· Acci
pite ꝛ eſtote ꝑbi dei lectores
habituri ſi fidel'r ꝛ deuote im
pleueritis officiũ vr̃m parteꝫ
cũ his q̃ verbum dei ab initõ
miniſtrauerunt.

Forma exorciſtatus

Uic tradit epẽ libellũ
b in q̃ ſcripti ſunt exor/
ciſmi. vel illum vbi ex/
orcizatur aq̃ benedicta . vl' a/
lium dicens. Accipite ꝛ ↄmẽ
date memorie. ꝛ habetote po
teſtatẽ iponendi manus ſup
energumĩos ſiue baptizatos
ſiue cathecuminos.

Forma accolitatus.

Hic tradit ep̄s cerofe
b rariū.i. candelabrum
dicēs. Accipite cerofe rariū cū cereo. ⁊ ſciatis vos ad accendenda luminaria eccleſie mancipatos. Accipiat etiā vrceolū vacuū ab archidyacono dicente ep̄o. Accipite vrceolū ad effundēdū vinū ⁊ aquā in euchariſtiā ſanguinis chriſti.

Forma ſubdyaconatus

Hic dat calix vacuus
b cū patena ab ep̄o ⁊ vr
ceolus cū aq̄. a manili i.bacili ⁊ manutergio ab archidyacono dicente. Videte cuius miniſteriū vobis traditur ⁊ idō ſi vſq̄ nūc fuiſtis tardi ad eccl'iam. ammodo debetis eē aſſidui. Si vſq̄ nūc fuiſtis ſomnolenti. ammō vigiles. Si vſq̄ nunc ebrioſi ammō ſobrij. Si vſq̄ nunc inhoneſti. ammō caſti. Oblatōes q̄ veniūt in altari panes ppoſitōis appellant̄. de ipis oblatōib⁹ tātū dꝫ poni in altari q̄ntū poſſit pp'lo ſufficere. ne aliq̄d putridū in ſacrario remāeat. Palle vero que ſunt in ſubſtratoria altaris ī alio vaſe debent lauari. In alio corporales ⁊ palle. Ubi aūt corpales lote fuerint. nullum aliud lintheamen ibidē debet lauari. Ipa aūt aq̄ dꝫ ī baptiſtergio mergi. Idō admoneo vt vos exhibeatis ita vt deo placere poſſitis.

Forma dyaconatus

Hic tradit ep̄s librū
b euāgelioꝝ dicēs. Ac
cipite ptātem legendi euāgeliū in eccl'ia dei tam p viuis q̄ꝫ p defunctis. In nomine dn̄i amen Item ep̄s ponit manū ſup caput eius dicens. Emitte in eum queſumus ſpm̄ ſanctum ⁊c̄. Item dat ei ſtolam dicens. Accipite ſtolam. vt patet in pontificali. In datione tantū euāgelioꝝ libri ſm Tho. caracter īprimitur.

Forma p̄ſbyteratus.

Hic ep̄s tradit calicē
b cū patena p̄parata .i.
cū vino in calice ⁊ hoſtia in patena. al's non reciperet caracterem ſm Tho. ſi ñ eſſet p̄parata dicens. Accipite poteſtatē offerre ſacrificiū deo miſſamq̄ celebrare tam p viuis q̄ꝫ p defunctis. In nomine dn̄i amē. Itē ab ep̄o imponit̄ man⁹ ſup ordinandū. ⁊ oēs ſacerdotes cum eo ibi p̄ſentes dicente ip̄o ep̄o. Orem⁹ dilectiſſimi domi ⁊c̄

vt in pontificali. Petrus de
tharanthaſia dixit ꝙ in ipoſi
tiõe manuū imꝓmat caract
Primū tñ veri⁹ ē ⁊ cõmuni⁹
ſm Tho. ſ. in porrectõe cali-
cis ꝑparati. Item inungunt
manus ſacerdotꝫ cū ordinat
ab epo dicente Cõſecrare ⁊ ſã
ctificare ⁊c̃. Itē aptat ſibi ſto
lã ſup hūeros dicens. Acci-
pite iugū dñi ⁊c̃ Itē veſtit eū
cum caſula. i. planeta dicens.
Stola innocentie ⁊c̃. Nota
ergo ꝙ ſi ꝑmū fuerit omiſſū.
id eſt porrectio calicis ꝑpati
totū dꝫ iterari q̃ſi nihil ſit fa-
ctum. Si ꝟo iſtud fuerit ob
ſeruatū ⁊ aliq̄d de ꝑdictis a-
lijs fuerit omiſſum. nullo mõ
debꝫ iterari ordinatio. ſed qđ
omiſſum eſt debꝫ ſuppleri ab
epo in alia ordinatiõe ⁊ inte-
rim nõ celebret.

Forma ſacri mrĩmonij.

On eſt determinata.
n Eſt aūt forma illa ex-
ꝑſſio ꝯſenſus per ꝟba
vnius in alteꝝ ꝯiugū. vt acci
pio te in vxorem. vel accipio
te in virum. vel cū interroga-
tur. ſi vult talē in vxorē vel vi
rū ⁊ rñdet ꝙ ſic. vel ſi loq̄ nõ
põt ꝑ ſcꝓturã vł alia ſigna ex
ꝓmentia ꝯſenſum.

¶ Finit tertia ps libri ſcdi. ⁊
ꝑ conſequens tot⁹ tractatus
ſiue ſūmula de confeſſore. cū
interrogationibꝫ fiendis. Re-
uerendiſſimi fratris Anthoni
nini Florentie archiepi.

Incipit liber

tertius pñtis tractatus de re
ſtitutionibus. Et primo đ re
ſtitutõnibꝫ in genere in q̄ po-
nunt viginti manus rapien-
tium quarū q̄libet habet q̄n
ꝙ digitos ſeu modos. ⁊ ſic ſt
centū modi in q̄bꝫ fit reſtitu
tio vel erogatio. vt patet ī ſe-
cunda pte ſumme. ti. ij.

E prima

d māu feneratoria ꝑt
intelligt illud quod
habet Apoc. xvij. Uidi muli
erem ſedentem ſup beſtiã coc
cineam. i. diabolum habentē
in manu ei⁹ poculum aureū.
Hec mulier eſt cupiditas. q̄
in manu. id ē in ope vſure hꝫ
diuitias quas ſitit. ſed ñ exti-
guit eius ſitis. ſed ſolum de-
lectatur in videndo. Hec au
tem habet quinqꝫ modos ſi-
cut manus habet quinqꝫ di-
gitos. ¶ Et primus eſt in pi-